

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΟΜΙΣΙΟΝ

Σταδιακά να γίνει η μείωση του χρέους

Αρνητικός προς το ενδεχόμενο να αλλάξει το όριο χρέους στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εμφανίζεται ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Βάλντις Ντομπρόβσκι. Σημειώνει ταυτόχρονα ότι πρέπει να κοιτάζουμε πιο ρεαλιστικούς και φιλικούς προς την ανάπτυξη τρόπους μείωσης του χρέους. **Σελ. 19**

ΔΕΝ ΕΠΕΙΣΕ Η ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Πληθωρισμός 4,1% στην Ευρωζώνη

Οι αγορές δεν πείστηκαν, παρά τις προσπάθειες της Κριστίν Λαγκάρντ να τις πείσει να μη στοιχηματίζουν επιθετικά ότι η ΕΚΤ θα αυξήσει τα επιτόκια του ευρώ μέσα στο επόμενο έτος. Οι επενδυτές μιλούν για «μπλόφα» της Λαγκάρντ και περιμένουν αύξηση επιτοκίων. Τα στοιχεία φέρουν τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης να ανεβαίνει στο 4,1% τον Σεπτέμβριο. **Σελ. 10**

ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ερχονται μεγάλες επενδύσεις το 2022

Νέες, μεγάλες ξένες επενδύσεις προαναγγέλλει για το 2022 ο υπ. Ανάπτυξης της Ελλάδας Αδωνις Γεωργιάδης σε συνέντευξη στην «Κ», εντοπίζοντας αυξημένο ενδιαφέρον των διεθνών επενδυτών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα logistics, τον τουρισμό και το real estate. Τονίζει ότι στόχος είναι η προσέλκυση μεγάλων ξένων βιομηχανικών μονάδων. **Σελ. 16**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Ποιοι ορέγονται τα υγιή δάνεια ΚΕΔΙΠΕΣ

Τρεις τράπεζες και ένα επενδυτικό ταμείο - Δύο θέλουν ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο και δύο μέρος του

Τρεις τράπεζες και ένα επενδυτικό ταμείο συνεχίζουν την κούρσα για το «Λήδρα πρότζεκτ», δηλαδή το χαρτοφυλάκιο των καλών δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ. Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα επιδεικνύουν έντονο ενδια-

φέρον για αγορά ολόκληρου του χαρτοφυλακίου. Η Astrobank και ένα επενδυτικό ταμείο (fund) το οποίο δεν έχει παρουσία ακόμα στην Κύπρο, ενδιαφέρονται για μέρος του. Οι δεσμευτικές προσφορές των τραπεζών και του

Ταμείου θα πρέπει να γίνουν μέχρι τέλος Νοεμβρίου, ώστε η διαδικασία να προχωρήσει σχετικά με το «Λήδρα πρότζεκτ» για την πώληση χαρτοφυλακίου χορηγήσεων ύψους 465 εκατομμυρίων ευρώ. Τα δάνεια του «πρό-

τζεκτ Λήδρα» είναι υγιή, τα οποία θα μεγαλώσουν το λόγο των «καλών» δανείων των τραπεζών προς τα μη εξυπηρετούμενά τους, ενώ στην περίπτωση του Ταμείου (fund) που ενδιαφέρεται, θα έχει ένα «στρωμένο» χαρτοφυλάκιο

δανείων. Από την άλλη, ο σκοπός της ΚΕΔΙΠΕΣ, καθώς εκόντων των πραγμάτων, θα αλλάξει, καθώς δρομολογείται η μετεξέλιξη της ΚΕΔΙΠΕΣ σε Εθνικό Φορέα Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (AMC). **Σελ. 4**

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ RENFE

Ετοιμάζονται για απόβαση στη Μάγχη

Οι Ισπανοί ετοιμάζουν «απόβαση» στη σήραγγα της Μάγχης, δηλαδή να θέσουν σε λειτουργία υποθαλάσσια υπερακεία, που θα συνδέει το Λονδίνο και το Παρίσι και θα έρχεται σε ανταγωνισμό με την Eurostar. Οι ισπανικοί σιδηρόδρομοι Renfe εκκινούν την πεποίθηση πως ο ανταγωνισμός στον πορθμύ της Μάγχης είναι βιώσιμος και κερδοφόρος. **Σελ. 12**

«ΜΑΓΝΗΤΗΣ» ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ

Οταν το Χόλιγουντ ανακάλυψε την Ελλάδα

Η ενίσχυση (cash rebate) που προσφέρει η Ελλάδα στις εταιρείες κινηματογραφικών παραγωγών είναι από τις πλέον γενναιοδωρες παγκοσμίως, μαγνιζώντας ξένες χολιγουντιανές παραγωγές. Από την έναρξη του cash rebate επικρονηθήκαν 171 έργα που συνοδεύονται με επενδύσεις 255 εκατ. **Σελ. 14**

ΝΕΑ ΤΑΣΗ

Συνδρομητικά σούπερ μάρκετ με εκπτώσεις

Τα συνδρομητικά ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ αποτελούν τη νέα τάση. Η αρχή έγινε από την ολλανδική αλυσίδα σούπερ μάρκετ Albert Heijn, θυγατρική του ομίλου Ahold, η οποία με ετήσια συνδρομή 12 ευρώ υποσχετεί περισσότερες εκπτώσεις σε συγκεκριμένα προϊόντα και εκπτώσεις στα μεταφορικά σε ηλεκτρονικές παραγγελίες. **Σελ. 14**

ΕΛΚΥΣΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Μεταφέρουν στην Ελλάδα τη φορολογική κατοικία τους

Τα φορολογικά κίνητρα για τον επαναπατρισμό Ελλήνων που έφυγαν στο εξωτερικό στη διάρκεια της κρίσης χρέους έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς. Περισσότεροι από 1.000 Έλληνες έχουν επιστρέψει και την επόμενη επταετία θα καταβάλουν το 50% του φόρου εισοδήματος και της εισφοράς αλληλεγγύης που τους αναλογούν. Προϋπόθεση είναι να παραμείνουν στην Ελλάδα για μία διετία τουλάχιστον. Επίσης, στη διετία 2020-2021 75 επενδυτές από 21 χώρες, μεταξύ των οποίων Ελβετία, Βέλγιο, ΗΠΑ, Ομάν, Ισραήλ, Μονακό, Αργεντινή, Αυστραλία, Ρωσία κ.λπ., έχουν μεταφέρει τη φορολογική κατοικία τους στην Ελλάδα, καταβάλλοντας φόρους 9,4 εκατ. ευρώ. Σημαντική αντανάκλαση έχει και η παροχή κινήτρων προς ξένους συνταξιούχους για να γίνουν φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας. Μόνο το 2021 έχουν υποβληθεί 206 αιτήσεις από συνταξιούχους 21 χωρών. **Σελ. 15**

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ Σελ. 6

Η κατρακύλα της λίρας βάζει φωτιά στην τσέπη των Τ/κ.

«Κόλλησαν» στην Κίνα τα χριστουγεννιάτικα στολίδια

Σε λίγες ημέρες όλοι στον δυτικό κόσμο θα ανυπομονούν να ξεκινήσουν το στόλισμα των σπιτιών, των καταστημάτων και των δρόμων ενόψει της μακράς εορταστικής περιόδου, που καταλήγει στα Χριστούγεννα και στην Πρωτοχρονιά. Ωστόσο, το κατά πόσον τα αναγκαία είδη θα φθάσουν εγκαίρως στα χέρια μας αποτελεί ένα ανασπίντο ερώτημα. Ο μεγαλύτερος κόμβος στον κόσμο, όπου κατασκευάζονται οι πλαστικοί τάρανδοι, τα λαμπάκια, οι μπάλες και τα αστέρια, έχει δεχθεί καίριο πλήγμα από την έλλειψη πρώτων υλών. Πρόκειται για την πόλη της Κίνας, Γιβού, από την οποία ακόμα και όσα φορτία έχουν ήδη φύγει για να κατευθυνθούν σε δυτικές αγορές, εμφανίζουν καθυστέρηση στην παράδοσή τους εξαιτίας των σοβαρών προβλημάτων στη λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ωρα για δράση

Χωρίς συμφωνία στη σύνοδο των G20 στη Ρώμη για το κλίμα και με σημαντικές απουσίες συνέρχονται αυτές τις μέρες οι παγκόσμιοι ηγέτες στη Γλασκώβη για να αντιμετωπίσουν την απειλή της κλιματικής αλλαγής. Η σύνοδος, που γίνεται υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και στην παρουσία του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού, θεωρείται μια συνάντηση χαμηλών προσδοκιών ακόμα και σε σχέση με την επικαιροποίηση των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού για το κλίμα. Σύμφωνα με εκείνη τη συμφωνία, οι ηγέτες 196 χωρών δεσμεύτηκαν να προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να περιορίσουν και να σταθεροποιήσουν μέχρι το 2050 τη μέση αύξηση της θερμοκρασίας κάτω

από τους 2 βαθμούς Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Ο λόγος που η παρούσα σύνοδος δεν θεωρείται ότι μπορεί να ανατρέψει τα δεδομένα έχει να κάνει και με την απουσία του Κινέζου ηγέτη, του οποίου η μη προσέλευση στερεί την «εκπροσώπηση» του 27% των παγκόσμιων ρύπων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει η παρέμβαση του πρωθυπουργού της Ινδίας, ο οποίος «εκπροσώπει» το 17% των παγκόσμιων ρύπων. Σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ο κ. Μόντι, η χώρα του θα χρειαστεί 20 χρόνια περισσότερο από ό,τι αρχικά αναμενόταν για να πετύχει τον στόχο για μηδενικούς ρύπους. Ο στόχος του 2050 όπως είχε τεθεί στην προηγούμενη από την Γλασκώβη σύνοδο στο Παρίσι, θεωρείται

κρίσιμος από τους επιτιμητές αφού σε περίπτωση αποτυχίας εκτιμάται πως θα ανατραπεί η παγκόσμια ισορροπία στο κλίμα με δυσάρεστες επιπτώσεις για την ανθρωπότητα. Η δύσκολη κατάσταση που καλείται να χειριστεί η σύνοδος της Γλασκώβης προκύπτει και από τα στοιχεία που πρόσφατα δημοσιοποίησε ο ΟΑΣΑ, σύμφωνα με τα οποία η δέσμευση που έγινε το 2009 εκ μέρους των αναπτυγμένων χωρών για την προσφορά χρηματοδότησης ύψους 100 δις δολαρίων μέχρι το 2020 για έργα που έχουν να κάνουν με την προσπάθεια για το κλίμα μετατοπίζεται για το 2023. Οι προσδοκίες, σύμφωνα με δηλώσεις αξιωματούχων του ΟΑΣΑ, είναι όπως η παρούσα σύνοδος διασφαλίζει έστω την

επίτευξη του στόχου ακόμη και με τριετή καθυστέρηση. Προς αυτήν την κατεύθυνση κινήθηκε και η εναρκτήρια ομιλία του οικοδεσπότη βρετανού πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος κάλεσε τους ηγέτες πέρα από το να δεσμευτούν για τα ποσά, να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για από κοινού δράση προς όφελος των χωρών που στερούνται τους πόρους για έργα της κλιματικής αλλαγής. Ως έχουν σήμερα οι δεσμεύσεις των κρατών σε σχέση με τις εκπομπές του καυσαερίου, αυτές βρίσκονται μακριά από τους αρχικούς σχεδιασμούς και αναμένεται πως θα προκαλέσουν άνοδο της θερμοκρασίας κατά 2,7 βαθμούς Κελσίου μέχρι το 2050. Οι προσπάθειες ξεκάθαρα πρέπει να εστιαστούν στις

20 μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, οι οποίες «ευθύνονται» για το 80% των εκπομπών καυσαερίου παγκοσμίως. Σε αυτό το πλαίσιο ήταν και η δήλωση του Αμερικανού απεσταλμένου για το κλίμα Τζον Κέρρυ, ο οποίος είπε ότι οι προσπάθειες δεν τελειώνουν στη Γλασκώβη, αλλά ξεκινούν από εκεί με στόχο μια καλύτερη συμφωνία από ό,τι έχουμε σήμερα. Η ιστορική σύνοδος της Γλασκώβης, όπως αρκετοί αναλυτές σπεύδουν να χαρακτηρίσουν, πετυχαίνει να ενώσει όλους τους ηγέτες γύρω από την ανάγκη για άμεση και αποτελεσματική δράση. Ενδεικτική είναι και η αναφορά του Τζο Μπάιντεν ότι τις συνέπειες μιας αποτυχημένης προσπάθειας σήμερα θα την πληρώσουν όλοι αούριο.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ Του **HOLGER SCHMIEDING**

Ο πληθωρισμός πιέζει περισσότερο τη Fed από την ΕΚΤ

Η ΕΚΤ βρίσκεται σε συγκριτικά καλύτερη θέση με γνώμονα τον πληθωρισμό έναντι των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ηνωμένου Βασιλείου και μπορεί να κινηθεί πιο άνετα από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα (Fed) και την Τράπεζα της Αγγλίας αντιστοίχως. Οι πληθωριστικές πιέσεις στην Ευρώζων είναι λιγότερο αισθητές από εκείνες στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο πληθωρισμός έχει ενισχυθεί στο 3,4% τον μήνα Σεπτέμβριο σε ετήσια βάση και ενδεχομένως να ανέλθει περαιτέρω, λόγω των τρεχουσών

Κατόπιν τούτων, η ΕΚΤ θα μπορούσε να διαχειριστεί ευκολότερα τον στασιμοληθωρισμό από ό,τι η Fed. Κι ενώ η ΕΚΤ χρειάζεται να παρακολουθεί να μη δημιουργηθεί συμφορση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα εξαιτίας της αναστάτωσης και να εξακολουθήσει να διοικετεί ρευστό στην πραγματική οικονομία, μπορεί να εστιάσει τη συζήτησή της για την πολιτική της ως επί το πλείστον στον μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα αναφορικά με ζήτηση και πληθωρισμό.

Αν και οι υφιστάμενες εφοδιαστικές ελλείψεις ενδεχομένως να συνεχιστούν και μέσα στο 2022, και άρα πολύ περισσότερο από όσο η ίδια η ΕΚΤ και οι περισσότεροι παρατηρητές –συμπεριλαμβανομένων και ημών– περίμεναν πριν από τρεις με έξι μήνες, δεν πρόκειται ουσιαστικά να διαμορφώσουν τη μεσομακροπρόθεσμη προοπτική του πληθωρισμού στην Ευρώζων.

Τουλάχιστον τρεις άλλοι μειζόνες παράγοντες θα το κάνουν. Αρχικά η σωρευτική ζήτηση θα παραμείνει πιθανόν δυναμική για αρκετά χρόνια, πυροδοτώντας αύξηση –πέραν της γενικότερης τάσης– στο ονομαστικό και το πραγματικό ΑΕΠ σε επίπεδα υψηλότερα από εκείνα πριν από τον κορωνοϊό, αφ' ης στιγμής περιοριστούν οι ελλείψεις. Δεύτερον, οι υψηλότερες τιμές στις εκποιές αερίων ρύπων, σε συνδυασμό και με άλλες δαπάνες της πράσινης μετάβασης, θα μπορούσαν να προσθέσουν 0,1 έως 0,2 της ποσοστιαίας μονάδας στον δείκτη του πληθωρισμού της Ευρώζωνς κάθε χρόνο. Τρίτον, ενόσω γηράσκουν οι πληθυσμοί στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ και την Κίνα, η επιδείνωση των ελλείψεων σε εργατικά χέρια θα συντείνει σταδιακά στην άνοδο του πληθωρισμού των μισθών.

Ο κ. Holger Schmieding είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Κι όμως συναντήθηκαν

Τελικά τον συνάντησε τον παλιόφιλο του Τζο, ο Αναστασιάδης. Στη δεξίωση που παρέθεσε ο Τζόνσον για την διάσκεψη για το Κλίμα στη Γλασκώβη, οι δύο παλιόφιλοι τα είπαν για λίγο, λέει η ανακοίνωση. Πόσο λίγο δεν έμαθα αλλά πρέπει να ήταν πολύ λίγο γιατί δεν είδαμε ούτε ειδική ανακοίνωση για τη συνάντηση, ούτε άλλη αναφορά στη συνάντηση εκτός από τα δύο ονόματα. Και αυτά μαζί με πολλά άλλα που έτυχε να συναντήσει ο Αναστασιάδης στη δεξίωση του Τζόνσον. Ο παλιόφίλος μας Τζο τσουβαλιάστηκε στην ανακοίνωση μαζί με όλους τους άλλους, από τον Γκουτέρες και τον Τζόνσον μέχρι τον Κάρολο και τον Πρόεδρο της Βορείου Μακεδονίας και τον πρωθυπουργό της Παλαιστίνης.

Η ανακοίνωση του Προεδρικού μας διαφύτισε ότι ο Πρόεδρος κατά τις επαφές του αναφέρθηκε στις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό, ενώ συζητήθηκαν και άλλα αμοιβαίου ενδιαφέροντος θέματα. Ούτε καν μάθαμε εάν ο παλιόφίλος κάλεσε στον Λευκό Οίκο τον (πρώην;) καλό φίλο του, όπως του το είχε υποσχεθεί εγγράφως, προ πολλών μηνών. Ούτε καν τι είπαν. Μίλησαν για το Βαρύσι και την ΑΟΖ; Θυμήθηκαν τα σουβλάκια που έφαγαν εκείνη την μαγική βραδιά στη Λεμεσό; Εκτός κι αν ο Αναστασιάδης μας φυλάει τις λεπτομέρειες για έκπληξη και θα μας τις ανακοινώσει πανηγυρικά όταν επιστρέψει στην πατρίδα.

Κάτω τα χέρια, πάνω τα μαχαίρια **Για το ΓεΣΥ** είναι ο νέος καυγάς που έχει σπείρει στο Twitter αλλά επεκτείνεται από, όσα ακούω μέχρι την Πινδάρου, την Εζεκία Παπαϊωάννου και καταλήγει στην Βουλή. Τα προόρτια μας ήρθαν χθες μέσα από την διαδικτυακή αντιπαράθεση του Γιώργου Παμπορίδη με τον Χάρη Γεωργιάδη και τη συμμετοχή του Κωνσταντίνου Ιωάννου. Και οι τρεις πρώην υπουργοί έριξαν ατάκες για το ΓεΣΥ, με τον Παμπορίδη να είναι βεβαίως ο επιθετικότερος. Μόνο για νέους «ιούδες» δεν μίλησε...

Ο πρώην υπουργός Υγείας Παμπορίδης, του οποίου το όνομα όντως έχει συνδεθεί με το ΓεΣΥ, ύστερα από καιρό εκστράτευσε ξανά κατά του ΔΗΣΥ και τα έβαλε με τον Χάρη. «Αν όντως ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είχε χθες στην επιτροπή οικονομικών ότι ο ΔΗΣΥ αν χρειαστεί δεν έχει πρόβλημα να αλλάξει και τη φιλοσοφία του ΓεΣΥ τότε ξέρετε το γιατί. Δώστε τους όλα τα χαρτιά μας. Θα μας βρουν ξανά απέναντί. Στο ΓεΣΥ θα μετρηθούμε ΟΛΟΙ #ΚάτωΤαΧέρια», έγραψε Λες και έβγαζε πανηγυρικά για τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης. **Ο Χάρης** σήκωσε το γένο (που γράφουν όλοι

Κάποιον μου θυμίζεις, κάποιον μου θυμίζεις...

οι καθώς πρέπει αναλυτές) αλλά απάντησε σκεπτικά ψυχραίμα, ότι «ο ΔΗΣΥ είναι υπέρ συγκεκριμένων αλλαγών που δεν θεωρεί ότι αλλάζουν τη φιλοσοφία του ΓεΣΥ. «Όσον αφορά τον τρόπο αμοιβής των προσωπικών γιατρών, για παράδειγμα, οι οποίοι πληρώνονται κατά κεφαλή. Θεωρούμε ότι πρέπει να πληρώνονται αυτοί που δέχονται ασθενείς, όχι εκείνος που έχει το τηλέφωνο του κλειστό. Αυτό είναι ένα παράδειγμα των αλλαγών», ανέφερε. Ο Παμπορίδης επανήλθε, πιο καθουσιαστικός αλλά εξίσου απειλητικός, βάζοντας στο παιχνίδι και τον Σιζόπουλο: «Αν δεν επιχειρήσει αλλαγή της φιλοσοφίας του ΓεΣΥ, δεν έχετε κανένα λόγο να ανησυχείτε. Αν όμως επιχειρηθεί, είτε από εσάς, είτε από τον Σιζόπουλο (που σας εκθείαζε χθες για τις διακηρυχθείσες προθέσεις σας), τότε θα μας βρείτε όλους ξανά απέναντι. #ΚουτσιάΚαθαρισμένα».

Και τον σιγόνταρε και ο διάδοχός του και τέως υπ. Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου, επιβεβαιώνοντας την αλληλεγγύη των ΓεΣΥτάδων: «Οποιοσδήποτε επιχειρήσει αλλαγές στη φιλοσοφία του ΓεΣΥ θα μας βρει απέναντι του», έγραψε απευθυνόμενος στον πρόεδρο των οργανωμένων α-

σθενών Μάριο Κουλούμα.

Οι οργανωμένοι ασθενείς πάντως είχαν χθες και συνάντηση με τον Φούλη ζητώντας εξηγήσεις για τη στάση του ΔΗΣΥ στο ΓεΣΥ και έφυγαν πλήρως ικανοποιημένοι. Όπως ανέφεραν, ο Φούλης τους απάντησε όπως και ο Αναστασιάδης, που είχε τονίσει ότι αλλαγή στη φιλοσοφία του ΓεΣΥ «μόνο πάνω από το πτώμα του» θα υπάρξει. Οπότεν μέχρι τον Φεβρουάριο του 2023 δεν προβλέπονται οποιεσδήποτε σημαντικές πρωτοβουλίες από τον ΔΗΣΥ για αλλαγή του ΓεΣΥ...

Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι η αντιπολίτευση δεν ετοιμάζει την αντιμετώπισή της, χρησιμοποιώντας όπως και πριν ως πολεμοφόδιο τα πυρά των Παμπορίδη και Ιωάννου. Απ' όσα μαθαίνω ένας βουλευτής και μία βουλευτριά ετοιμάζουν ήδη δηλώσεις, ίσως και ερωτήσεις για το θέμα. Δεν αποκλείεται κάποια εφημερίδα να ετοιμάζει και πρωτοσέλιδο...

Μια πρόταση κομμένη, ραμμένη; Το άκουσα χθες από βουλευτή ο οποίος δηλώνει απαυδισμένος από την αυτοπροβολή της Ε-

ΔΕΚ και ειδικά του Μαρίνου Σιζόπουλου ως του πρωταγωνιστή για τη βελτίωση του ΓεΣΥ. Ο βουλευτής διερωτήθηκε φωναχτά: «Πώς συμβαίνει ο Μαρίνος Σιζόπουλος να εμφανίζεται ως υπέρμαχος του ΓεΣΥ, που δίνει μάχη για την βελτίωση και την επέκταση του συστήματος αλλά, όντας δερματολόγος ο ίδιος, να μην έχει ακόμη ενταχθεί σε αυτό;». Και δεν έμεινε ως εκεί. Άφησε και ένα καραμηνάτο υπονοούμενο για εμπλεκόμενα συμφέροντα. Διερωτήθηκε: «Πώς επιτρέπεται ένας βουλευτής που είναι γιατρός, εκτός ΓεΣΥ, να υποστηρίζει ότι θέλει να βελτιώσει το ΓεΣΥ και να προτείνει νέο νόμο ώστε να δικαιούνται οι γιατροί εκτός ΓεΣΥ, όπως ο ίδιος, να συνταγογραφούν εντός του συστήματος;» Ουπς! Μήπως ο Σιζό άγγιξε την Αγία Τράπεζα του ΓεΣΥ και την φιλοσοφία του που συντονισμένα υπερασπίζεται ο αρματομένος Παμπορίδης; Νέες μομπάρδες ψυχανεμιζόμαι.

ΚΟΝΙΖ: Αληθεύει ότι ένας υπουργός του Αναστασιάδη αναμένει πως και πως την επιστροφή του Προέδρου για να δώσει και να λάβει εξηγήσεις για ένα πολύ συγκεκριμένο και πολύ σοβαρό θέμα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

«Οι Κήποι της Αμμόχωστος» από την ομάδα ΜΗΤΡΑ χοροθέατρο

«**Έχει βιώματα**, ανάπτυξη, ανάταση, χρώμα, καλοπέραση, καλλιτεχνική έξαρση, νιάτα, θάλασσα, ακμή, χαρά, ευφορία, αγάληση, αναπόληση, την αίσθηση ελευθερίας, της ευδαιμονίας» ο κήπος της Αμμόχωστος, όπως λέει στην «Κ» η χορογράφος Μαρίνα Πογιατζή, από την ομάδα ΜΗΤΡΑ Χοροθέατρο, που παρουσιάζει την παράσταση «Οι Κήποι της Αμμόχωστος».

–**Για δεσ περβόλι όμορφο... ξεκινάει ένα παραδοσιακό τραγούδι της Κρήτης, που έχει μέσα όλα όσα όμορφα έστειλε ο Θεός... ο Κήπος της Αμμόχωστος τι έχει μέσα, που θελήσατε να τα δείξετε;**

–Έχει βιώματα, ανάπτυξη, ανάταση, χρώμα, καλοπέραση, καλλιτεχνική έξαρση, νιάτα, θάλασσα, ακμή, χαρά, ευφορία, αγάληση, αναπόληση, την αίσθηση ελευθερίας, της ευδαιμονίας! Έχει φως και όλους μας έλκει το φως. Έχει μια αίσθηση αξιοπρέπειας για τον τόπο μας, μια αίσθηση του «ανήκειν». Έχει διάλογο, ανταλλαγή κουλουράς και ιδεών, έχει πλούτο.

–**Με ποιον τρόπο πραγματεύεται τον αμμοχωστιανό χωροχρόνο και τόπο η παράσταση;**

–Στην παράσταση αυτή παίζουμε θέατρο. Συμφωνούμε ότι είμαστε νέοι 25-30 χρονών της δεκαετίας 60-70 στην Αμμόχωστο της Κύπρου. Είναι καλοκαίρι, είμαστε όμορφοι, ξέγνοιαστοι, ερωτικοί. Πάμε στην παραλία, πάμε στο κλαμπ, χορεύουμε, παίζουμε, ερωτευόμαστε. Φοράμε χρώματα, ψυχεδελικά πρίντς... το ζούμε έντονα όλο αυτό. Ζούμε σε αυτή τη δεκαετία, γιατί ιστορικά εκεί σταμάτησε ο χρόνος από το 1974. Οι τωρινοί Βαρωσιώτες 60άρηδες,

«**Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής, γιατί σε αυτή την παράσταση όλοι οι συντελεστές κούμπωσαν στα σωστά σημεία**» λέει η χορογράφος Μαρίνα Πογιατζή.

έτσι θυμούνται τους εαυτούς τους στο Βαρύσι. Πραγματευόμαστε δηλαδή τον αμμοχωστιανό χωροχρόνο του ένδοξου, αν θέλετε, παρελθόντος. Όμως μια γλυκόπικρη γεύση αναδύεται: το γεγονός ότι είναι παρελθόν!

–**Η σημερινή πραγματική κατάσταση στην Αμμόχωστο δεν είναι από μόνη της αρκετά σουρεαλιστική; Τι άλλο έχετε να προσθέσετε σε αυτό το «αμμοχωστιανό» σύμπαν;**

–Βεβαίως είναι. Όμως έχω να προσθέσω μια ξενάγηση, μέσα από τα καλλιτεχνικά μου μάτια, κυρίως στους νέους Κύπριους για να δουν τη χώρα τους με μια άλλη ματιά. Κατ' αρχάς να τη γνωρίσουν, έστω και μέσω μιας μικρής αφηγηματικής, δραματοποιημένης χορογραφίας. Θα ήθελα να κεντρίσω το ενδιαφέρον για την πόλη αυτή, να αποτελέσει δηλαδή η δουλειά μου έναυσμα για να μελετήσει κανείς λίγο την ιστορία της. Έχω την αίσθηση ότι αυτό δεν το έχει καταφέρει το δημόσιο σχολείο της Κύπρου στο οποίο φοιτάσα εγώ στα μαθητικά μου χρόνια.

–**Πώς προσεγγίστηκε η Αμμόχωστος χορογραφικά; Τι είχατε στο μυαλό σας οργανώνοντας την κίνηση της παράστασης;**

–**Όπως κανείς** παίρνει από το χέρι τον παρελθοντικό του εαυτό και μαθαίνει να τον αποδέχεται, να τον συγκρατεί να τον αγαπά, έτσι προσεγγίζω την πόλη της Αμμοχώστου, ως κάτι που πρέπει να ξαναγνωρίσω.

–Στο μυαλό μου είχα ξεκάθαρα πως ήθελα να δουλέψω την Αμμόχωστο με τον τρόπο της σωματοποίησης. Δεν με ενδιέφερε να βασιστώ πάνω στο κινητικό λεξιλόγιο του σύγχρονου χορού και της τεχνικής release την οποία υπηρετώ. Οι έννοιες σε αυτή την παράσταση θα ήταν η κινήτριος δύναμη για την παραγωγή κίνησης. Για παράδειγμα «χωμένος στην άμμο». Πώς το μεταφράζω; Για να είναι χωμένο πρέπει να είναι ακριβοθώρητο, πολύτιμο, άρα το προσεγγίζω με μια ευαισθησία κινητικά. Άλλη λέξη προς σω-

το χέρι και να του δείξω τη δική μου μετάφραση πάνω στην Αμμόχωστο.

–**Παραλληλισμός της πόλης της Αμμοχώστου με πτυχές του εαυτού μας, λέτε στο δελτίο τύπου, θα θέλατε να μου πείτε περισσότερα;**

–Το να γνωρίσει κανείς τον εαυτό του, είναι μια μακριά και διά βίου διαδικασία. Και καθώς ψάχνει κανείς τις διάφορες πτυχές του, έρχεται αντιμέτωπος άλλοτε με όμορφες και άλλοτε με αποκρουστικές αλήθειες. Η Αμμόχωστος αποτελεί για τη νεότερη κυπριακή γενιά ένα αβυσσικό βίωμα, που υφίσταται στα κύτταρά μας μέσω της συλλογικής μνήμης. Την προσεγγίζω με διάθεση εξερεύνησης και όσο γίνεται με διάθεση αποδοχής και συμπόνιας, χωρίς να κρίνω. Όπως κανείς παίρνει από το χέρι τον παρελθοντικό του εαυτό και μαθαίνει να τον αποδέχεται, να τον συγκρατεί να τον αγαπά, έτσι προσεγγίζω την πόλη της Αμμοχώστου, ως κάτι που πρέπει να ξαναγνωρίσω, να το αγαλάσω, να το κατανοήσω. Θεωρώ πολύ σημαντικό κανείς να μελετά, να εξερευνά, τον εαυτό του, τον τόπο του, τον πλανήτη του..

–**Φαντάζομαι ότι ήταν δύσκολο να συντελεστεί το κείμενο, κίνηση, μουσική, βιντεοπροβολές, εικαστικές εγκαταστάσεις και φωτισμό, φοβηθήκατε την πληθωρική τύπη της παράστασης;**

–Καθόλου δύσκολο. Όχι δεν τη φοβήθηκα, γιατί το όραμά μου ήταν πολύ ξεκάθαρο και είμαι ιδιαίτερα ευτυχής γιατί σε αυτή την παράσταση όλοι οι συντελεστές κούμπωσαν στα σωστά σημεία. Στη μελωδική μουσική του Μάρου υποβόσκει μια μελαγχολία, η κίνηση και ερμηνείες μας αναλλάσσονται στην ελαφρότητα και

στο βάρος. Ο Βασίλης στα βίντεο του μεταφέρει την αίσθηση της απόλαυσης που νιώθει κανείς όταν κυλιέται στην άμμο σαν μαρό παιδί. Ο Χρίστος δα αφαιρετικά με μια μόνο εικαστική λεπτομέρεια που όμως υπογραμμίζει την τραγικότητα της κατάστασης. Ο φωτισμός του Γιώργου άλλοτε μεγαθύνει κι άλλοτε απομονώνει τα γεγονότα. Και τέλος ο ηθοποιός Θεόδωρος συγκεκριμένα υποποιεί την ιστορία με τον λόγο του, ψυχαγωγεί, σχολιάζει και κριτικάρει. Τολμά να πω ότι είμαι ιδιαίτερα ευχαριστημένη με το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφερθώ σε μια φράση που δανειζόμαστε από το εμβληματικό έργο του Β. Μικαηλίδη: «Η 9η Ιουλίου»: «Δεν θέλω Κιόρογλου εγώ να κρίνω. Όπως κανείς παίρνει από το χέρι τον παρελθοντικό του εαυτό και μαθαίνει να τον αποδέχεται, να τον αγαπά, έτσι προσεγγίζω την πόλη της Αμμοχώστου, ως κάτι που πρέπει να ξαναγνωρίσω, να το αγαλάσω, να το κατανοήσω. Θεωρώ πολύ σημαντικό κανείς να μελετά, να εξερευνά, τον εαυτό του, τον τόπο του, τον πλανήτη του..

Πληροφορίες: «Οι κήποι της Αμμόχωστος», μια ιδέα σε χορογραφία Μαρίνας Πογιατζή. Ερμηνεία: Αλίκη Ευγενίου, Κυριάκος Ιεροδιακόνου (Blaze), Ιουλία Χαραλαμπίδου, Θεόδωρος Σουρμελής, Μαρίνα Πογιατζή. Μουσική: Μάριος Τακούσης. Εικαστικά: Χρίστος Αβραάμ. Κείμενα/Ερευνα: Θεόδωρος Σουρμελής /Μαρίνα Πογιατζή. Βίντεο/γραφικά: Βασίλης. Φωτισμός: Γιώργος Λάζουλου.

Ημερομηνία: 28 Νοεμβρίου, ώρα 8:00 στον Πολυχώρο Συναργείο, στη Λεμεσό. **Επικοινωνία:** 99027399

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«**Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ**»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΕΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Στην κούρσα του «Λήδρα» τρεις τράπεζες και ένα fund

Κύπρου, Ελληνική για όλο το χαρτοφυλάκιο, ενώ Astrobank και fund για ένα μέρος του

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην κούρσα του «Λήδρα πρότζεκτ», της πώλησης καλών δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ, έχουν παραμείνει τρεις τράπεζες και ένα επενδυτικό ταμείο. Το έντονο ενδιαφέρον για την αγορά του χαρτοφυλακίου, που έχει ξεχωρίσει και έχει παραχωρήσει προς πώληση η ΚΕΔΙΠΕΣ, εκδηλώνεται από την Τράπεζα Κύπρου και την Ελληνική Τράπεζα. Αν και οι δύο «μεγάλοι» ενδιαφέρονται για το χαρτοφυλάκιο στην ολόπλητά του, η Astrobank καθώς και ένα ε-

Σύμφωνα με υπολογισμούς της «Κ», αν η Τράπεζα Κύπρου λάβει το «Λήδρα», τα υγιή της δάνεια θα αυξηθούν σε 11.358 εκατ. ευρώ, άρα και τα ΜΕΔ πλέον θα αντιπροσωπεύουν το 14% του συνόλου της.

πενδυτικό ταμείο (fund), το οποίο δεν έχει παρουσία ακόμα στην Κύπρο, ενδιαφέρονται για μέρος του, για το οποίο οι κεφαλαιακές ανάγκες θα είναι και μικρές (επί παραδείγματι, Δήμων). Οι δεσμευτικές προσφορές των τραπεζών και του Ταμείου θα πρέπει να γίνουν μέχρι τέλος Νοεμβρίου, ώστε η διαδικασία να προχωρήσει σχετικά με το «Λήδρα πρότζεκτ» για την πώληση χαρτοφυλακίου χορηγήσεων ύψους 465 εκατομμυρίων ευρώ. Στη διαδικασία υπήρχε ενδιαφέρον για το «μολογούμενος» θελκτικό- χαρτοφυλάκιο που βγάζει σε πώληση η ΚΕΔΙΠΕΣ από συνολικά 10 ε-

πενδυτές / προσφοροδότες, οι 10 έγιναν 6 και από τους 6 ενδιαφέρονται πλέον πολύ σοβαρά οι παραπάνω. Στην τελική «πεντάδα» υπήρχε και η Eurobank Κύπρου, η οποία και αυτή ενδιαφερόταν για μέρος του χαρτοφυλακίου και όχι για την ολόπλητά του, ωστόσο το ενδιαφέρον της αποσύρθηκε. Τα δάνεια του «πρότζεκτ Λήδρα» είναι υγιή, τα οποία θα μεγαλώσουν το λόγο των «καλών» δανείων των τραπεζών προς τα μη εξυπηρετούμενά τους, ενώ στην περίπτωση του Ταμείου (fund) που ενδιαφέρεται, θα έχει μονομιάς ένα «στρωμένο» χαρτοφυλάκιο δανείων. Από την άλλη, ο σκοπός της ΚΕΔΙΠΕΣ καλώς εκδόντων των πραγμάτων, θα αλλάξει, καθώς δρομολογείται η μετεξέλιξη της ΚΕΔΙΠΕΣ σε Εθνικό Φορέα Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΑΜC). Εκεί, η ΚΕΔΙΠΕΣ δεν θα θελήσει να κρατεί υγιή δάνεια, αλλά μη εξυπηρετούμενα, τα οποία και θα προσπαθεί να εξυγιάνει. Υπενθυμίζεται πως το «Λήδρα πρότζεκτ» προνοούσε την πώληση εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 1,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Ωστόσο, «και σωστά έπραξε για να γίνει δυνατή μια πράξη»- η ΚΕΔΙΠΕΣ αποφάσισε να χωρίσει το χαρτοφυλάκιο σε δύο μέρη και να διαθέσει προς στιγμή αυτό των 465 εκατ. ευρώ. Το άλλο χαρτοφυλάκιο, αυτό δηλαδή που θα μείνει μετά την πώληση του «Λήδρα πρότζεκτ», αναμένεται να διατεθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Θα δυναμώσουν

Οι δύο «μεγάλοι» ενδιαφέρονται για όλο το χαρτοφυλάκιο δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ, ύψους 465 εκατ. ευρώ. Συνεπώς, αποκτώντας το, θα αλλάξει το ποσοστό των υγιών τους δανείων προς το καλύτερο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πρώτου εξαμήνου του 2021 της Τράπεζας Κύπρου, τα δάνεια του Συγκροτήματος ανήλθαν

Ο σκοπός της ΚΕΔΙΠΕΣ, καλώς εκδόντων των πραγμάτων, θα αλλάξει, καθώς δρομολογείται η μετεξέλιξη της ΚΕΔΙΠΕΣ σε Εθνικό Φορέα Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΑΜC).

σε 10.893 εκατ. ευρώ. Η Τράπεζα Κύπρου έχει μερίδιο αγοράς επί των δανείων στην Κύπρο στο 39,1% στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2021. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της Τράπεζας Κύπρου με βάση την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών ανέρχονται σε 1.589 εκατ. ευρώ στο τέλος εξαμήνου 2021 και αντιπροσωπεύουν το 14,6% του συνόλου των δανείων της. Σύμφωνα με υπολογισμούς της «Κ», αν η Τράπεζα Κύπρου λάβει το «Λήδρα», τα υγιή της δάνεια θα αυξηθούν σε 11.358 εκατ. ευρώ, άρα και τα ΜΕΔ πλέον θα αντιπροσωπεύουν το 14% του συνόλου της.

Όσον αφορά στην Ελληνική Τράπεζα για την ίδια χρονική περίοδο, δηλαδή πρώτο εξάμηνο του 2021, οι μεικτές χορηγήσεις της ανήλθαν σε 6.688 εκατ. ευρώ,

ενώ το μερίδιο της αγοράς των δανείων ήταν 22,6%. Τα ΜΕΔ της Ελληνικής ανήλθαν στα 1.473 εκατ. ευρώ στο τέλος Ιουνίου 2021, ενώ ο δείκτης των ΜΕΔ στο σύνολο των μεικτών δανείων που καλύπτονται από το Asset Protection Scheme (προστασία σε δάνεια που αποκτήθηκαν από το Συνεργατισμό κατά την αγορά του από την Ελληνική Τράπεζα) στο 15,1%. Δίκως την παράμετρο του Asset Protection Scheme το ποσοστό ανέρχεται σε 22%. Εάν η Ελληνική αγοράσει τα δάνεια της ΚΕΔΙΠΕΣ από το «Λήδρα πρότζεκτ», τα μικτά της δάνεια θα φτάσουν σε 7.153 εκατ. ευρώ, άρα το 22% θα μειωθεί στο 20,5%. Με την παράμετρο του Asset Protection Scheme το 15,1% είναι λογικό να μειωθεί περαιτέρω.

Τα χρειάζεται η Astrobank

Η Astrobank, εάν λάβει έστω και ένα μέρος του «Λήδρα πρότζεκτ», θα βελτιώσει αρκετά τους δείκτες της. Αν και δεν είναι εύκολο να γνωρίζει η «Κ» το ποσό των δανείων που ενδιαφέρεται να αποκτήσει ως μέρος του χαρτοφυλακίου των 465 εκατ. ευρώ, σίγουρα θα υπάρχει θετικό πρόσημο. Εάν ανατρεξούμε στα τελευταία διαθέσιμα οικονομικά αποτελέσματα της Astrobank που είναι για το τέλος του 2020, θα δούμε ότι το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων της ανέρχεται σε 30,3%. Τα συνολικά μικτά δάνεια που έχει ανέρχονται σε 1.283 εκατ. ευρώ, άρα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της φτάνουν τα 388.7 εκατ. ευρώ. Αφού δεν υπάρχει διαθέσιμο το ποσό (δηλαδή του μέρους του χαρτοφυλακίου) που ενδιαφέρεται, δεν μπορούν να γίνουν υπολογισμοί όπως μπορούν να γίνουν για Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα, αντίστοιχως. Αν, από την άλλη, είχε τη δυνατότητα να προχωρήσει για όλο το χαρτοφυλάκιο του «Λήδρα πρότζεκτ», περσιτό είναι να ειπωθεί πως θα άλλαζε όλο το δανειακό προφίλ της Astrobank και θα το ανέβαζε για του λόγου το αληθές με υγιή δάνεια κατά 36,2%.

Μένουν 398 εκατ. προς απορρόφηση λένε οι Ελεγκτές

Την περίοδο 2014 – 2020 η Κύπρος έλαβε το 57% των κονδυλίων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η Κύπρος απορρόφησε το 57% των συνολικών κονδυλίων της που διατέθηκαν κατά την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) της ΕΕ 2014 - 2020 από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ). Την ίδια ώρα, όπως αναφέρει η ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το 2020 πουδόθηκε στη δημοσιότητα, μένουν προς απορρόφηση συνολικά 398 εκατ. ευρώ για την Κύπρο, από το συνολικό απόθεμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έμεινε για αξιοποίηση από όλα τα κράτη ύψους 209 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το ποσοστό της απορρόφησης των ποσών στο τέλος του 2013 στην Κύπρο είχε φτάσει στο 61% σύμφωνα με τους Ελεγκτές. Το συνολικό ετήσιο ποσοστό απορρόφησης το 2020, τελευταίο έτος του τρέχοντος ΠΔΠ, ήταν το ίδιο με εκείνο του 2013 (15%), ήτοι του τελευταίου έτους του προηγούμενου ΠΔΠ 2007-2013. Ω-

Για την περίοδο 2021-2027, η συνδυασμένη χρηματοδότηση από το μέσο Next Generation EU και το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλάνο θα ανέλθει σε 1,82 δισεκατομμύρια ευρώ.

Η πανδημία του COVID θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στο ύψος των δαπανών της ΕΕ τα επόμενα χρόνια.

στόσο, όπως επισημαίνεται στη σχετική έκθεση, η σωρευτική απορρόφηση ήταν χαμηλότερη κατά περίπου 7% σε σύγκριση με το προηγούμενο ΠΔΠ. Ως αποτέλεσμα, μένει να απορροφηθεί ποσοστό 45% του συνολικού ποσού των δεσμευμένων κονδυλίων των ΕΔΕΤ. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος των ύψους 303 δισεκατομμυρίων ευρώ εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων στο τέλος του 2020, ενώ στην έκθεση σημειώνεται ότι, για το ΠΔΠ της περιόδου 2007-2013, ίσχυε γενικός ο κανόνας «n+2», ενώ για το ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020 ο κανόνας «n+3». Σύμφωνα με την έκθεση των Ελεγκτών, το 2020,

οι κανόνες επιλεξιμότητας των ΕΔΕΤ όσον αφορά τις δαπάνες που σχετίζονται με την πανδημία του COVID «καλάρωσαν» και εισήχθη η δυνατότητα χρηματοδότησης με ενωσιακούς πόρους σε ποσοστό 100% (CRII και CRII+). Τα μέτρα αυτά δεν είχαν ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση του ποσοστού απορρόφησης το 2020. Το ετήσιο ποσοστό απορρόφησης των κονδυλίων των ΕΔΕΤ που διατέθηκαν στα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2014-2020 αυξήθηκε από 12% το 2019 σε 15% το 2020. Το ποσό που καταβλήθηκε το 2020 ανήλθε σε 72 δισεκατομμύρια ευρώ, έναντι 57 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2019. Ως εκ τούτου, όπως σημει-

ώνεται, το ποσοστό της σωρευτικής απορρόφησης κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2014-2020 ανήλθε σε 55% στο τέλος του 2020. Συνολικά, έως το τέλος του 2020, από τα συνολικά κονδύλια (ύψους 465 δισεκατομμυρίων ευρώ) των ΕΔΕΤ είχαν πραγματοποιηθεί πληρωμές ύψους 256 δισεκατομμυρίων ευρώ. Έως το τέλος του 2020, είχαν αναληφθεί δεσμεύσεις για το σύνολο των 465 δισεκατομμυρίων ευρώ που είχαν διατεθεί στα κράτη μέλη.

Το NGEU και οι κίνδυνοι

Η πανδημία του COVID θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στο ύψος των δαπανών της ΕΕ τα επόμενα χρόνια. Όπως είναι

ήδη γνωστό και αναφέρουν και οι Ελεγκτές, είχε ήδη ως συνέπεια την ταχεία δημιουργία του μέσου Next Generation EU (NGEU), το οποίο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, στη διατήρηση των τιμών-στόχου που έχουν τεθεί στο πλαίσιο των διαφόρων ενωσιακών πολιτικών και στη δημιουργία των προϋποθέσεων ώστε τα κράτη μέλη να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητά τους και να προετοιμαστούν καλύτερα έναντι των προκλήσεων που επιφυλάσσει το μέλλον. Κατά την περίοδο του ΠΔΠ 2021-2027, στο πλαίσιο του μέσου NGEU –ως γνωστόν αφού η Κύπρος συμμετέχει ήδη- θα διατεθούν

έως και 750 δισεκατομμύρια ευρώ. Για την περίοδο 2021-2027, η συνδυασμένη χρηματοδότηση από το μέσο NGEU και το ΠΔΠ θα ανέλθει σε 1,82 δισεκατομμύρια ευρώ (σε τιμές 2018, 1074 δισεκατομμύρια ευρώ από το ΠΔΠ 2021-2027 και 750 δισεκατομμύρια ευρώ από το μέσο NGEU). Το ύψος αυτής της συνδυασμένης χρηματοδότησης είναι σχεδόν διπλάσιο του διαθέσιμου ποσού υπό το προηγούμενο ΠΔΠ.

Οι Ελεγκτές προσδιόρισαν τους εξής κύριους κινδύνους και προκλήσεις: Πρώτον, τον κίνδυνο καθυστέρησης στην έναρξη της εκτέλεσης των υπό επιμεριμένη διαχείριση ταμείων στο πλαίσιο

του ΠΔΠ 2021-2027. Δεύτερον, προκλήσεις που σχετίζονται με τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση κατά τη χρήση των ταμείων λόγω αλλαγών που σχετίζονται με τον COVID.

Αναφορικά με την επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης και τη διαθεσιμότητα πρόσθετης χρηματοδότησης που θα θέσει υπό πίεση τους διοικητικούς πόρους, στην έκθεση υπογραμμίζεται πως το σωρευτικό ποσοστό απορρόφησης των ΕΔΕΤ στις αρχές του 2020 ήταν μόλις 55%, δηλαδή πολύ χαμηλότερο από ό,τι την αντίστοιχη χρονική στιγμή των προηγούμενων ΠΔΠ (68% την περίοδο 2000-2006 και 62% την περίοδο 2007-2013). «Έχουμε επισημάνει στο παρελθόν ότι η υλοποίηση του ΠΔΠ της περιόδου 2007-2013 καθυστέρησε, καθώς τα κράτη μέλη χρησιμοποιούσαν ακόμη τις αναλήψεις υποχρεώσεων που ήταν διαθέσιμες από την προηγούμενη περίοδο. Η κατάσταση που διαπιστώνουμε σήμερα είναι παρόμοια: τα κράτη μέλη εξακολουθούν να πρέπει να απορροφήσουν σημαντικά ποσά από το ΠΔΠ 2014-2020, γεγονός που μπορεί να καθυστερήσει τη χρησιμοποίηση των αναλήψεων υποχρεώσεων που προβλέπονται υπό το ΠΔΠ 2021-2027», σημειώνουν οι Ελεγκτές.

Σημειώνουν δε τον κίνδυνο οι διοικητικοί πόροι, που είναι απαραίτητοι για την παράλληλη διαχείριση αυτών των ταμείων, να μην είναι διαθέσιμοι, ιδίως κατά τα πρώτα έτη του νέου ΠΔΠ. Ενδεικτικά, οι διοικητικοί πόροι της Επιτροπής και των κρατών μελών θα πρέπει να ανταποκριθούν στις ανάγκες όπως σημειώνουν οι Ελεγκτές ως εξής: Πρώτον, των ΕΔΕΤ του ΠΔΠ 2014-2020 έως το κλείσιμο. Εν συνέχεια των ταμείων υπό επιμεριμένη διαχείριση του ΠΔΠ 2021-2027. Και τέλος, των αυξημένων κονδυλίων για τα ταμεία υπό επιμεριμένη διαχείριση από το μέσο NGEU το 2021 και τα επόμενα έτη.

Στην έκθεση σημειώνεται πως η Επιτροπή παρακολουθεί στενά τα προγράμματα που θεωρείται ότι κινδυνεύουν με καθυστερήσεις προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα υποαπορρόφησης και πιθανής αποδέσμευσης. Βρίσκεται σε στενή επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη με στόχο τη βελτίωση της κατάστασης.

Ερχεται 3η δόση εμβολίου για τους 18 και άνω

Δύσκολο χειμώνα αναμένουν οι ειδικοί - Ανησυχούν για νέες πιέσεις στο σύστημα υγείας και από την γρίπη

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Καμπανακί στο Υπουργείο Υγείας και στην επιδημιολογική ομάδα κτύπησαν τα 280 νέα κρούσματα της περασμένης Δευτέρας, που εντοπίστηκαν σε ένα σύνολο 65.948 τεστ ανίχνευσης της νόσου με τη μοριακή μέθοδο (PCR) και τη μέθοδο ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (antigen rapid test). Η απότομη διαφοροποίηση των ημερήσιων καταγραφών προκαλεί έντονες ανησυχίες για ενδεχόμενη επανάληψη του περσινού φθινοπώρου, με τη σταδιακή επιδείνωση των επιδημιολογικών δεικτών που οδήγησε μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων στο δεύτερο Lockdown. Στην κυβέρνηση οι επιδημιολογικοί δείκτες έχουν προκαλέσει συναγερμό, που ενδεχομένως να οδηγήσουν σε προληπτικά μέτρα στο επόμενο Υπουργικό Συμβούλιο. Ωστόσο, και σε αυτή την περίπτωση, τα μέτρα που είναι πάνω στο τραπέζι δεν φαίνεται να είναι περιοριστικού χαρακτήρα. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές της «Κ», Υπουργείο Υγείας και επιδημιολόγοι επικεντρώνονται στην παρούσα φάση στην ενίσχυση του εμβολιαστικού προγράμματος τόσο για τους ανεμβολίαστους όσο και ενίσχυση της ανοσίας εμβολιασμένων με την τρίτη δόση. Με βάση τα όσα ισχύουν μέχρι σήμερα, την αναμνηστική δόση λαμβάνουν οι άνω των 60 ετών που έχουν συμπληρώσει 6 μήνες από τον πλήρη εμβολιασμό ή συγκαταλέγονται στις ευπαθείς ομάδες. Την ώρα που τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη

Τέλος Νοεμβρίου αναμένεται ότι θα έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του εμβολίου της Pfizer για ηλικίες από 5-11, με τον EMA να ανάβει το πράσινο φως για επέκταση των εμβολιασμών στις μικρές ηλικίες.

επεκτείνουν σταδιακά τον εμβολιασμό του γενικού πληθυσμού με την τρίτη δόση, στην Κύπρο φαίνεται ότι έχει επικρατήσει η άποψη για μια πιο επιθετική τακτική. Στο πνεύμα αυτό, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχει στην διάθεσή της η «Κ», στην επόμενη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να υποβληθεί πρόταση του Υπουργείου Υγείας για εμβολιασμό του γενικού πληθυσμού από 18 ετών και άνω με την τρίτη δόση, εφόσον έχει παρέλθει χρονική περίοδος 6 μηνών από την δεύτερη δόση του εμβολίου.

Στους επιδημιολόγους η αύξηση των ημερήσιων κρουσμάτων δεν φαίνεται να προκαλεί έκπληξη. Όπως λέγεται, η επιδείνωση των ημερήσιων δεικτών ήταν αναμενόμενη και ουσιαστικά η Κύπρος, επιδημιολογικά, κινείται αυτή την περίοδο παράλληλα με άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπου παρατηρείται νέα έξαρση της πανδημίας. Αυτό το οποίο προβληματίζει τους ειδικούς είναι η χρονική διάρκεια της νέας έξαρσης που στην παρούσα φάση προσδιορίζεται μέχρι τέλος του μήνα. Ωστόσο, όπως εξηγούσαν στην «Κ» αρμόδιες πηγές, η ολοκλήρωση του νέου κύκλου θα εξαρτηθεί από τρεις παράγοντες. Πρώτον, από την αύξηση των ποσοστών εμβολιασμού του γενικού πληθυσμού που μέχρι την 1η Οκτωβρίου είχε ανέλθει στις 571.052 με την δεύτερη δόση (79,9%) και 605.582 με την πρώτη δόση (82,2%). Δεύτερον, από την ανοσολογική ενίσχυση του πληθυσμού με την τρίτη δόση. Τρίτον, από την εποχική

γρίπη και το αποτύπωμά της στο σύστημα υγείας. Ειδικά για την γρίπη, οι επιδημιολόγοι εμφανίζονται ιδιαίτερα ανήσυχoi λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δυο προηγούμενα χρόνια το φαινόμενο είχε περιορισθεί ένεκα των αυστηρών μέτρων κατά της πανδημίας. Οι πρώτες εκτιμήσεις που υπάρχουν είναι πως φέτος θα υπάρξει έξαρση του φαινομένου, εάν οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού δεν εμβολιαστούν. Σε μια τέτοια περίπτωση γίνεται ήδη λόγος για ένα δύσκολο χειμώνα, ενδεχομένως το δυσκολότερο από τότε που ξέσπασε η πανδημία.

Ένας ενδεχόμενος συνδυασμός COVID-19 και εποχικής γρίπης χαρακτηρίζεται ως εκρηκτικό μίγμα για τις αντοχές του συστήματος υγείας, σε

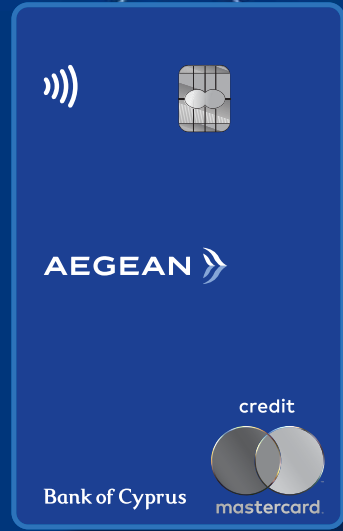
Υπουργείο Υγείας και επιδημιολόγοι έχουν βάλει στο τραπέζι τον εμβολιασμό με την τρίτη δόση σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της ανοσίας ιδιαίτερα την περίοδο αυτή.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

σημείο που οι δείκτες, εκτός των ενδογενών αιτιών, να περάσουν σε δεύτερη μοίρα, τρόπον τινά. Η λογική που αναπτύσσουν οι ειδικοί για αντιμετώπιση μιας τέτοιας κατάστασης κινείται προς την κατεύθυνση περιορισμού, όσο το δυνατόν, των σοβαρών νοσηλέων COVID-19, με ενίσχυση της ανοσίας του πληθυσμού, προκειμένου να δοθούν περιθώρια στα νοσοκομεία για αντιμετώπιση σοβαρών νοσογόνων με γρίπη. Ο παράγοντας αυτός είναι που πιέζει ασφυκτικά και βάζει στο τραπέζι τον εμβολιασμό του γενικού πληθυσμού, όχι σταδιακά αλλά από 18 ετών και άνω. Στο κομμάτι του εμβολιασμού δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις μικρές ηλικίες αλλά και στις παραγωγικές, μέχρι 40 ετών. Με βάση επίσημα στοιχεία μέχρι και την 1η Οκτωβρίου τα ποσοστά εμβολιασμών για τις κατηγορίες αυτές είναι από τα χαμηλότερα. Από 12 έως 15 ετών το ποσοστό εμβολιασμών με μια δόση είναι στο 29% (10.496), ενώ από 16 έως 17 ετών το ποσοστό είναι στο 42,7% (8.067). Για τις ηλικίες από 18 έως 49 ετών το ποσοστό εμβολιασμού κινείται κάτω από το όριο του 80%.

Εμβόλιο για μικρές ηλικίες

Οι ειδικοί υποστηρίζουν πως το στέλεχος της γρίπης που θα επικρατήσει φέτος θα είναι το H3N2 το οποίο μπορεί να προκαλέσει σοβαρή νόσηση σε ευπαθείς ομάδες. Οι εκτιμήσεις για επανεμφάνιση της γρίπης πηγάζουν από δεδομένα που υπάρχουν σε άλλες χώρες. Στην Κροατία, ήδη, ανικνεύθηκε το στέλεχος της γρίπης. Οι ειδικοί θεωρούν πως η καταγραφή κρουσμάτων, τόσο νωρίς, μπορεί να σημαίνει πως η πορεία της γρίπης φέτος θα είναι περισσότερο επιθετική. Ως εκ τούτου, ο περιορισμός του αριθμού των σοβαρών περιπτώσεων COVID-19 είναι μονόδρομος προκειμένου να δοθούν περιθώρια για αντιμετώπιση των σοβαρών περιστατικών από εποχική γρίπη. Ένα σημαντικό εργαλείο στον περιορισμό διασποράς του ιού και κατ'επέκταση τροφοδοσίας των νοσοκομείων με σοβαρά περιστατικά COVID-19 είναι και ο εμβολιασμός των ηλικιών από 5 έως 11 ετών. Ενώπιον του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) βρίσκεται φάκελος της εταιρείας Pfizer για αξιολόγηση εμβολίου για ηλικίες από 5 έως 11 ετών. Η ολοκλήρωση αξιολόγησης του φακέλου υπολογίζεται να έχει γίνει μέχρι τέλος του μήνα και ήδη θεωρείται βέβαιο πως ο EMA θα ανάψει το πράσινο φως για εμβολιασμό των ηλικιών κάτω των 12 ετών.

ΑΠΟΨΗ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Το κοντέρ κτηματικών συναλλαγών του Οκτωβρίου

Η κτηματογορά του Οκτωβρίου διατήρησε σε ικανοποιητικό βαθμό το μομέντομ του Σεπτεμβρίου, αλλά όχι σε απόλυτο βαθμό καθώς παρουσίασε μικρή επιβράδυνση.

Τον Οκτώβριο σημειώθηκαν συνολικά 1.334 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων σε αντίθεση με τον Σεπτέμβριο, όπου σημειώθηκαν συνολικά 1.519 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων. Η μείωση μεταξύ των δύο μηνών αποτελεί περισσότερο μια φυσιολογική σχέση μεταξύ των δύο μηνών παρά μια μεμονωμένη περίπτωση που να προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία. Παρόλα αυτά, το μέγεθος της μείωσης (περίπου 12%) είναι αυξημένο σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν.

Για σκοπούς σύγκρισης, ο περσινός Οκτώβριος σημείωσε 1.263 πωλήσεις και ο Οκτώβριος του 2019 σημείωσε 1.326 πωλήσεις. Άρα, ο φετινός Οκτώβριος είναι και ο καλύτερος της τριετίας σε αριθμό συναλλαγών.

Από πλευράς αξίας συναλλαγών, τον φετινό Οκτώβριο αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής αξίας της τάξης των €230 εκ. Συγκρινόμενη με τα €243 εκ. περίπου του Οκτωβρίου του 2020 και με τα €270 εκ. περίπου του Οκτωβρίου του 2019, βλέπουμε μια σταθερή πτωτική πορεία στη μέση αξία συναλλαγών.

Πώς διανέμεται αυτή η συνολική απόδοση του μήνα μεταξύ των επαρχιών; Η Λευκωσία κατέγραψε 428 πωλήσεις

Η Λεμεσός εξακολουθεί να ελκύει ξένους επενδυτές με βαθύ πορτοφόλι εφόσον καταγράφονται αγορές ψηλού τιμήματος.

με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €57,4 εκ. Αυτή η απόδοση κατατάσσει τον Οκτώβριο ως ένα από τους «χαμηλούς» μήνες της πρωτεύουσας, αφού είναι καλύτερος μόνο από τον Ιανουάριο και τον Αύγουστο. Ο φετινός Οκτώβριος ήταν και με διαφορά ο καλύτερος Οκτώβριος της τριετίας σε αριθμό πωλήσεων, αλλά ο χειρότερος σε αξία πωλήσεων. Η Λευκωσία έχει μερίδιο αγοράς Οκτωβρίου 32,1% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 25% επί της αξίας συναλλαγών. Η Λεμεσός κατέγραψε 348 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €90,4 εκ. Η Λεμεσός έχει μερίδιο αγοράς Οκτωβρίου 26,1% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 39,3% επί της αξίας συναλλαγών. Ο καλύτερος Οκτώβριος της τριετίας για τη Λεμεσό ήταν το 2019, ενώ οι δύο τελευταίοι κινήθηκαν σε παρόμοια επίπεδα.

Η Λάρνακα κατέγραψε 237 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €33,7 εκ. Η Λάρνακα έχει μερίδιο αγοράς

Η Λευκωσία οδηγεί την κούρσα των συναλλαγών και αποτελεί την πιο μεστωμένη τοπική αγορά της Κύπρου.

Οκτωβρίου 17,8% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 14,7% επί της αξίας συναλλαγών. Ο καλύτερος Οκτώβριος της τριετίας για τη Λάρνακα ήταν οριακά το 2020, γεγονός που δείχνει πως και οι τρεις τελευταίοι κινήθηκαν σε παρόμοια επίπεδα.

Η Πάφος επίσης κατέγραψε 250 πω-

λήσεις, όμως με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €38,3 εκ. Η Πάφος έχει μερίδιο αγοράς Οκτωβρίου 18,7% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 16,8% επί της αξίας συναλλαγών. Ο καλύτερος Οκτώβριος της τριετίας για την Πάφο ήταν το 2019, ενώ ο φετινός Οκτώβριος ήταν οριακά χειρότερος σε αξία συνα-

λλαγών και σοβαρά ανεβασμένος σε αριθμό συναλλαγών σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2020.

Τέλος, η Αμμόχωστος κατέγραψε 71 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €9,6 εκ. Η Αμμόχωστος έχει μερίδιο αγοράς Οκτωβρίου 5,3% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 4,2% επί της αξίας συναλλαγών. Ο χειρότερος Οκτώβριος της τριετίας για την Αμμόχωστο ήταν ο φετινός και ο οριακά καλύτερος αυτός του 2019.

Η Λάρνακα παρουσιάζει μια σταθερότητα και διαθέτει τις καλύτερες προοπτικές για επενδυτικές αποδόσεις αν αναλογιστεί κάποιος πως είναι διαχρονικά η πιο υποτιμημένη επαρχία. Η δε πόλη της Λάρνακας αναμένεται να ελκύσει σοβαρό ενδιαφέρον λόγω της επικείμενης ανάπτυξης του χώρου της μαρίνας και του λιμανιού, αλλά και της απομάκρυνσης των διυλιστηρίων.

Η Αμμόχωστος έχει τα γνωστά σκαμπανεβάσματα, αλλά η ουσία της βρίσκεται στον περιβάλλοντα χώρο της μαρίνας. Φέτος, η Αγία Νάπα έδειξε ένα αλλαγμένο πρόσωπο από πλευράς καθαριότητας το οποίο ελπίζω να διατηρηθεί. Σε αντίθεση, ο Πρωταράς έδειξε να είναι ακριβώς το αντίθετο και χρήζει τάξης και σοβαρής οργάνωσης.

Η Πάφος επανέρχεται με αργούς ρυθμούς οι οποίοι αναμένεται να αυξηθούν όσο ανοίγει η αγορά. Την ίδια στιγμή ο-

φείλουμε να αναγνωρίσουμε πως από πλευράς υποδομών και καθαριότητας αλλάζει προς το θετικότερο, γεγονός που της προσφέρει πλεονεκτήματα σε βάθος χρόνου.

Ένα από τα θετικά της Λεμεσού είναι πως παρόλο το πλήγμα που υπέστη από την κατάρρευση του ΚΕΠ, φαίνεται πως εξακολουθεί να ελκύει ξένους επενδυτές με βαθύ πορτοφόλι εφόσον καταγράφονται αγορές ψηλού τιμήματος. Έχει πολλά να προσφέρει με την ολοκλήρωση των μεγάλων αναπτύξεων που βρίσκονται σε εξέλιξη περιλαμβανομένου και του Casino Resort.

Η Λευκωσία οδηγεί την κούρσα των συναλλαγών και αποτελεί την πιο μεστωμένη τοπική αγορά της Κύπρου. Βασίζομενη σε συντριπτικό βαθμό στον Κύπριο επενδυτή, απέδειξε επανειλημμένα πως είναι η λιγότερο επιρρεπής σε εξωγενείς παράγοντες. Με σοβαρά έργα υποδομής και μεγάλα ιδιωτικά έργα να βρίσκονται προς το τέλος τους και να τίθενται σύντομα σε λειτουργία και άλλα να παίρνουν σειρά, η Λευκωσία αποτελεί έναν πολύ σοβαρό επενδυτικό προορισμό. Αυτό άρχισαν να το βλέπουν και ξένες επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στην Κύπρο.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Νέα δοκιμασία για την οικονομία των κατεχομένων

Η πτώση της λίρας πλήττει νοικοκυριά και επιχειρήσεις – Στα ύψη οι τιμές αγαθών

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Μουχαμμέντ είναι ένας νεαρός Τουρκοκύπριος οικογενειάρχης που εργάζεται σε ένα από τα μεγάλα πρατήρια καυσίμων των κατεχομένων. Το προηγούμενο διάστημα η πανδημία έπληξε την οικογένειά του. Αγαπημένα πρόσωπα βρέθηκαν μόλις ένα βήμα πριν τον θάνατο. «Τα εμβόλια που έστειλαν οι Έλληνοκύπριοι έσωσαν ζωές. Μακάρι να υπήρχε ένα εμβόλιο και για την οικονομική κρίση», τονίζει ο νεαρός Τουρκοκύπριος σε έντονο ύφος και με μεγάλη απογοήτευση για την τροπή των εξελίξεων στο μέτωπο της οικονομίας. Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση πλήττει πολυδιάστατα την οικογένεια του Μουχαμμέντ. «Τα έσοδά μας από το βενζινάδικο μειώνονται σταθερά κάθε ημέρα. Η οικονομία μου υποχρεώνεται να περικόψει όσα έξοδα δεν θεωρούνται πλέον αναγκαία. Στην λίστα των οικογενειακών δαπανών που «κόβονται» πλέον συμπεριλαμβάνονται και οι επισκέψεις στον οικογενειακό οδοντίατρο μας», σημειώνει με πικρία ο Μουχαμμέντ.

Τα όσα αναφέρει ο νεαρός Τουρκοκύπριος τους τελευταίους μήνες έχουν μετατραπεί σε κομμάτι της καθημερινότητας των κατεχομένων. Όπως η οικογένεια του Μουχαμμέντ, έτσι και χιλιάδες τ/κ νοικοκυριά αντιμετωπίζουν μια ιδιαίτερα δύσκολη οικονομική συγκυρία και υποχρεώνονται να περιορίσουν τις δαπάνες τους. Αυτή η εξέλιξη έρχεται σε μια στιγμή που μεγεθύνεται η πολιτική κρίση στα κατεχόμενα. Η τ/κ κοινότητα παραμένει δίχως «κυβέρνηση» εδώ και τρεις εβδομάδες. Τις αποφάσεις για την αύξηση των τιμών των βασικών αγαθών και υπηρεσιών τις λαμβάνουν υπηρεσιακοί «υπουργοί» και αξιωματούχοι.

Η κατρακύλα της λίρας

Η οικονομική κρίση στην τ/κ κοινότητα δεν αποτελεί νέα εξέλιξη. Η κρίση άρχισε να γίνεται αισθητή στα μέσα του 2018,

όταν η τουρκική λίρα οδηγήθηκε σε πρωτόγνωρη κατρακύλα. Το 2018, η αντιστοιχία της τουρκικής λίρας έναντι του αμερικανικού δολαρίου κυμαινόταν μεταξύ 4,5-4,8 μονάδων. Σήμερα, το δολάριο στην τουρκική αγορά «δοκιμάζει», όπως συνηθίζουν να τονίζουν οι οικονομολόγοι, τις 10 μονάδες. Αυτή η ραγδαία πτώση της αξίας της τουρκικής λίρας έχει μεγάλο αντίκτυπο για την τ/κ οικονομία.

Στα κατεχόμενα ενοίκια και υπηρεσίες πληρώνονται εκτός από τουρκική λίρα και σε ξένα νομίσματα. Η κατρακύλα της λίρας, η απαξίωση του εθνικού νομίσματος της Τουρκίας, το οποίο χρησιμοποιείται de facto στο κατεχόμενο τμήμα του νησιού από το 1974, σήμερα δοκιμάζει τις οικονομικές αντοχές των Τουρκοκυπρίων. Και αυτό διότι, ενώ μειώνεται η αγοραστική δύναμη της λίρας, το κόστος των υπηρεσιών και των βασικών αγαθών αυξάνεται σταθερά.

«Από πού να ξεκινήσω και πού να καταλήξω», αναφέρει Τ/κ πωλήτρια σε κα-

«Μακάρι να υπήρχε ένα εμβόλιο και για την οικονομική κρίση», τονίζει ο νεαρός Τουρκοκύπριος.

τάστημα ειδών προίκας. «Το 2018 ο καθαρός μισθός μου ήταν 3.124 λίρες. Τότε ένα δολάριο αντιστοιχούσε σε 4 λίρες. Σήμερα, ο μισθός μου είναι ίδιος και το δολάριο έχει ξεπεράσει τις 9 μονάδες. Προϊόντα που το 2018 αγόραζα για 20-30 λίρες σήμερα τα αγοράζω σε 60-70 λίρες. Πριν από λίγους μήνες αγόραζα βενζίνη 95 οκτανίων με 5 λίρες. Σήμερα την αγοράζω με 8 λίρες. Απαντήστε μου: Πώς θα επιβιώσει η οικογένειά μου», αναρωτιέται η Τ/κ που τοποθετείται με απαισιοδοξία για το μέλλον της κοινότητας της. «Δεν βλέπω φως στο τέλος του τούνελ. Οι πολιτικοί

Ενώ μειώνεται η αγοραστική δύναμη της λίρας, το κόστος των υπηρεσιών και των βασικών αγαθών αυξάνεται σταθερά.

μας είναι κατώτεροι των περιστάσεων. Οι Ε/κ δεν ενδιαφέρονται για εμάς. Η διεθνής κοινότητα μας παραγνώνει. Μας έχουν παρατήσει στο έλεος της τύχης μας», καταλήγει.

Τουρισμός και οδοφράγματα

Οι Τ/κ πολιτικοί παρακολουθούν αμήχανα τις τελευταίες εξελίξεις στον οικονομικό βίο της κοινότητάς τους. Όπως αποδέχονται και οι ίδιοι, τα μέσα και «εργαλεία» επέμβασης στην μεγάλη οικονομική κρίση είναι περιορισμένα, σχεδόν ανύπαρκτα. Έτσι, οι Τ/κ πολιτικοί από

την μια στηρίζουν τις ελπίδες τους στα περιορισμένα έσοδα που έρχονται από την βιομηχανία του τουρισμού και από την άλλη στην οικονομική βοήθεια της Τουρκίας.

Για το πρώτο ζήτημα, οι Τ/κ πολιτικοί υπογραμμίζουν την σημασία της ομαλοποίησης της αεροπορικής σύνδεσης των κατεχομένων με την Τουρκία και φυσικά την επιστροφή στην ομαλότητα στα οδοφράγματα. Η επιστροφή των Ε/κ και τουριστών στην τ/κ αγορά παρέχει το προηγούμενο διάστημα μικρά αλλά πολύτιμα περιθώρια «ανάσας» στην τ/κ οικονομία.

Για αυτόν τον λόγο, άλλωστε, πριν από λίγες ημέρες, ο Τ/κ ηγέτης, Ερσίν Τατάρ έπευσε στο οδόφραγμα της Οδού Λήδρας για να επιβλέψει την λειτουργία των τ/κ καταστημάτων. Ο Τατάρ συνομίλησε με τους καταστηματάρχες της περιοχής και εστίασε στην σημασία της τόνωσης των οικονομικών σχέσεων με τις ελεύθερες περιοχές.

Ο Τατάρ προτού αναλάβει την ηγεσία της κοινότητάς του, πριν από ένα έτος, βρισκόταν στο αξίωμα του «πρωθυπουργού» και στην ηγεσία του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (UBP).

Προϋπολογισμός και πρόωρες «Εκλογές»

Την Κυριακή το βράδυ, την ηγεσία του UBΡ ανέλαβε ο Φαίτζ Σουτζούογλου, ο οποίος βγήκε νικητής με μεγάλη διαφορά στην κούρσα ανάδειξης του ηγέτη του μεγαλύτερου τ/κ κόμματος. Το πρώτο μήνυμα που έστειλε ο Σουτζούογλου, αμέσως μετά την επικράτησή του στο συνέδριο του UBΡ, αφορούσε την οικονομία. «Προτεραιότητά μου θα είναι ο ιδιωτικός τομέας», δήλωσε ο κ. Σουτζούογλου, ο οποίος υπήρξε το πρώτο υψηλόβαθμο στέλεχος της απερχόμενης «κυβέρνησης» που αναγνώρισε την σοβαρότητα της οικονομικής κρίσης. Ο φιλόδοξος Τ/κ πολιτικός υπόκειται στην τ/κ κοινότητα την αντιμετώπιση των μεγάλων οικονομικών προκλήσεων κατά το επόμενο διάστημα. Το έργο του Σουτζούογλου είναι ιδιαίτερα δύσκολο. Ο νέος ηγέτης του μεγαλύτερου πολιτικού σχηματισμού της τ/κ κοινότητας καλείται να έρθει σε συνεννόηση με τα κόμματα της αντιπολίτευσης για τον σχηματισμό μιας κυβερνήσεως, ειδικού σκοπού που πρώτα θα «ψηφίσει» τον προϋπολογισμό του νέου έτους. Αμέσως μετά από τον προϋπολογισμό, οι Τ/κ θα οδηγηθούν στην «κάλη» για τις πρόωρες «βουλευτικές εκλογές». Σε αυτήν την αναμέτρηση, ο Σουτζούογλου ευελπιστεί ότι θα είναι σε θέση να οδηγήσει το UBΡ σε αυτοδυναμία. Κατά την διάρκεια αυτών των σημαντικών διεργασιών, ο Σουτζούογλου θα κληθεί, επίσης, να βελτιώσει τις προβληματικές σχέσεις του με την Άγκυρα. Από το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας θα εξαρτηθεί η παροχή νέας τουρκικής οικονομικής βοήθειας στα κατεχόμενα. Σημειώνεται ότι την σημασία της «ψηφίσης» του προϋπολογισμού υπογράμμισε την Δευτέρα, ο Τατάρ. Παραδίδοντας την εντολή σχηματισμού νέας «κυβέρνησης» στον Σουτζούογλου, ο Τ/κ ηγέτης έστειλε το μήνυμα ότι η «βουλή» δεν πρέπει να αφήσει τους Τ/κ δίχως προϋπολογισμό σε συνθήκες πανδημίας και οικονομικής κρίσης.

ΑΡΘΡΟ
Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Ηλεκτρονική ψήφος

Η ηλεκτρονική ψηφοφορία μέσω διαδικτύου για πρώτη φορά παγκοσμίως χρησιμοποιήθηκε στις εθνικές εκλογές της Εσθονίας το 2007. Από τότε και σε κάθε εκλογική αναμέτρηση το ποσοστό ψηφοφόρων που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά μέσα αυξάνεται. Η χρήση ηλεκτρονικών μέσων για την υποστήριξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας θα βοηθήσει στη διατήρηση της δημοκρατίας. Βλέπουμε όλο και περισσότερους πολίτες να αποφεύγουν να πάνε να ψηφίσουν τα τελευταία χρόνια για διαφορετικούς λόγους ο καθένας, που όμως όλοι αυτοί οι λόγοι καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα. Την ουσιαστική συρρίκνωση του εκλογικού σώματος. Με την ηλεκτρονική ψηφοφορία η διαδικασία θα γίνει πολύ εύκολη για οποιοδήποτε να μπορεί να ψηφίσει από την άνεση του καναπέ στο σπίτι του και να συμβάλλει σε αυτή τη μεγάλη γιορτή της δημοκρατίας που θα κρίνει το μέλλον της χώρας του.

Όσοι δεν ζουν στη χώρα τους θα μπορούν και αυτοί εύκολα να ασκούν το δικαίωμά τους. Δεν είναι όμως το μοναδικό πλεονέκτημα η αύξηση του ποσοστού των πολιτών που θα ψηφίσουν. Είναι και η δραματική μείωση κόστους που θα έχει το κράτος αφού θα αποφευχθούν πολλά από τα έξοδα που γίνονται για τη διενέργεια των εκλογών, όπως είναι το προσωπικό, οι μετακινήσεις και οι εκτυπώσεις ψηφοδελτίων. Όσον αφορά το τελεταίο, αυτόματα το κράτος συμβάλλει και σε ένα καθαρότερο και πιο πρόστινο περιβάλλον.

Επίσης, μέσω των ηλεκτρονικών συστημάτων, δεν θα υπάρχουν άκυρες ψήφοι ή ακόμα και διαφωνίες για την καταμέτρηση. Μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού η διαφάνεια επικρατεί γιατί δεν υπάρχει ανθρώπινη παρέμβαση, νοούμενου ότι τα συστήματα ασφαλείας λειτουργούν με υποδειγματικό τρόπο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι θα πρέπει η ψηφοφορία να γίνεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά, όμως θα πρέπει να είναι μια επιλογή, γιατί δεν θέλουμε να αποκλείσουμε όσους θέλουν να ψηφίσουν αλλά δεν γνωρίζουν από νέες τεχνολογίες. Μπορεί με αυτόν τον τρόπο να σταδιακά, να φτάσουμε στο επίπεδο που η ηλεκτρονική ψηφοφορία θα είναι η μόνη επιλογή μετά από κάποια χρόνια, κάνοντας τη δημοκρατία να περνάει μέσα από τα κινητά μας τηλέφωνα.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Τα μεγάλα δεινά της οικονομίας απειλούν τον Ερντογάν

Αυξάνεται ο πληθωρισμός, συνεχίζεται η κατρακύλα της λίρας, 8,4 εκατ. οι φτωχοί

Οι παθογένειες της τουρκικής οικονομίας των 765 δισ. δολαρίων και των 8,4 εκατ. φτωχών μπορεί να είναι αυτές που θα φέρουν το πολιτικό τέλος του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Αυτή είναι η εκτίμηση πολιτικών και οικονομικών αναλυτών που επικαλούνται τη συνεχιζόμενη πτώση των ποσοστών του Τούρκου προέδρου στις δημοσκοπήσεις. Οι ίδιοι επισημαίνουν, μεταξύ άλλων δεινών της Τουρκίας, πως τα τελευταία χρόνια σημειώνεται ραγδαία αύξηση της φτώχειας, μολοντί τα ποσοστά των φτωχών στη γειτονική χώρα είχαν μειωθεί αισθητά την πρώτη δεκαετία της «βασιλείας» του Ερντογάν.

Το ΔΝΤ εκτιμά πως φέτος η οικονομία της Τουρκίας θα σημειώσει ανάπτυξη 9% εν μέρει και χάρη στην ανάκαμψη από την ύφεση της πανδημίας. Όπως επισημαίνουν σε σχετικό ρεπορτάζ τους οι Financial Times, αυτός ο ρυθμός ανάπτυξης θέτει την Τουρκία μπροστά από την Κίνα και μόλις λίγο πίσω από την Ινδία. Όμως πρόκειται για μια ανάπτυξη που στην πράξη δεν μεταφράζεται σε θέσεις εργασίας, ούτε σε αυξήσεις των μισθών που να αντιστοιχούν στον επιταχυνόμενο πληθωρισμό που την ίδια στιγμή «καλπάζει». Ακόμη και με τα αμφιβόλου εγκυρότητας επίσημα στοιχεία, ο δείκτης βρίσκεται στο 20%. Και βέβαια το νόμισμα της χώρας εξακολουθεί να διοισθαίνει σταθερά και όχι πάντα αργά.

Τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος έχουν πληγεί στον μέγιστο βαθμό από τον πληθωρισμό και τη συνεπακόλουθη ακρίβεια. Τα τελευταία δύο χρόνια, από το 2019 και μετά, και σε μεγάλο βαθμό

Το 30% των Τούρκων πολιτών δυσκολεύεται να επιβιώσει.

εξαιτίας της νομισματικής κρίσης του 2019, αυξήθηκε ο αριθμός των φτωχών στη χώρα κατά 1,5 εκατ. άτομα. Σύμφωνα με τον Οζέρ Σενκάρ, υψηλόβαθμο στέλεχος της εταιρείας δημοσκοπήσεων Metropoll, «αυτήν τη στιγμή μια μεγάλη μερίδα του τουρκικού πληθυσμού δεν μπορεί να καλύψει τις βασικές ανάγκες της, με περίπου το 30% των ψηφοφόρων να δυσκολεύονται να επιβιώσουν».

Μόλις πριν από μία δεκαετία η ισοτιμία της τουρκικής λίρας προς το δολάριο ήταν 1,8 λίρες προς ένα δολάριο. Τις τελευταίες περίπου δύο εβδομάδες οδεύει στην ισοτιμία των 10 λιρών προς ένα δολάριο. Τη χαριστική βολή της έδωσε η απόφαση της Τράπεζας της Τουρκίας να μειώσει τα επιτόκια κατά 200 μονάδες βάσης παρά τον υψηλό πληθωρισμό. Η κατάρρευση του τουρκικού νομίσματος οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην πολιτική της «ανάπτυξης με κάθε κόστος», μιας ανάπτυξης που βασίζεται στο φθινό δανεισμό και επομένως στα χαμηλά επίπεδα των επιτοκίων. Η ραγδαία υποτίμηση του νομίσματος πλήττει όχι μόνο το βιοτικό επίπεδο των Τούρκων αλλά και τις επιχειρήσεις της χώρας. Τις φέρνει σε εξαιρετικά δεινή θέση, καθώς πολλές τουρκικές επιχειρήσεις έχουν δανειστεί σε ξένο νόμισμα, με συνέπεια να αυξάνεται διαρκώς το χρέος τους, ενώ τα έ-

Μόλις πριν από μία δεκαετία η ισοτιμία της τουρκικής λίρας προς το δολάριο ήταν 1,8 λίρες προς ένα δολάριο. Τις τελευταίες περίπου δύο εβδομάδες οδεύει στην ισοτιμία των 10 λιρών προς ένα δολάριο.

σοδά τους παραμένουν σε υποτιμημένες τουρκικές λίρες. Το αποτέλεσμα είναι ότι αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους. Τα τελευταία τρία χρόνια όλο και περισσότερες τουρκικές επιχειρήσεις προχωρούν σε αναδιάρθρωση χρέους. Σύμφωνα μάλιστα με τους FT, η γενικότερη δυσπραγία στη γειτονική χώρα εξωθεί στην αγκαλιά της αντιπολίτευσης υψηλόβαθμα στελέχη επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων γνωστών για τους στενούς δεσμούς τους με το κυβερνών κόμμα του Ερντογάν.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα, στελέχη του αντιπολιτευόμενου κόμματος ερμήνευσαν αυτήν τη στάση των επιχειρηματικών στελεχών είτε ως «προσπάθεια να προστατευθούν έναντι αλλαγής του πολιτικού σκηνικού, είτε ως

υποστήριξη τους στο αντίπαλο κόμμα επειδή βλέπουν πως όλα είναι λάθος. Και βέβαια μείζον αποσταθεροποιητικός παράγων είναι η αλλοπρόσβαλη εξωτερική πολιτική του Τούρκου προέδρου, που οδηγεί τους ξένους επενδυτές σε άτακτη φυγή από τους τίτλους και το νόμισμα της χώρας. Το αντανάκλόν της στοίχεια που φέρουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις να περιορίζονται το περασμένο έτος σε μόλις 5,8 δισ. δολάρια, όταν το 2007, τις εποχές που η Τουρκία ήταν η αγαπημένη των ξένων επενδυτών, είχαν εκτοξευθεί στα 19 δισ. δολάρια. Η γειτονική χώρα έχει μεγάλη εξάρτηση από το ξένο κεφάλαιο για να καλύψει τα ελλείμματά της αλλά και για να αναخرηματοδοτήσει το δυσβάσταχτο εξωτερικό χρέος της, που ανέρχεται σε 450 δισ. δολάρια.

Μιλώντας, άλλωστε, στους FT, ο Ζοζέφ Μουαβράντ, διακεκριστές χαρτοφυλακίου στην επενδυτική Camignac, προειδοποιεί πως η κατάσταση αυτήν τη φορά είναι πολύ «πιο επικίνδυνη».

Όπως υπογραμμίζει, η αύξηση των τιμών της ενέργειας θα επιβαρύνει τα οικονομικά της χώρας, που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των ενεργειακών αναγκών της με εισαγωγές ενέργειας, ενώ την ίδια στιγμή πολλές κεντρικές τράπεζες των ανεπτυγμένων οικονομιών προχωρούν σε αυξήσεις επιτοκίων και θα αρχίσουν να προσελκύουν τους επενδυτές που είναι πολύ πιθανόν να εγκαταλείψουν πλήρως την Τουρκία. Καταλήγει, έτσι, να προειδοποιεί πως «η χώρα μπορεί να καταλήξει με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και υψηλό πληθωρισμό, και αυτός είναι ο χειρότερος συνδυασμός».

20^η ΑΠΟΝΟΜΗ

Τράπεζα Κύπρου MAN OF THE YEAR

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

- MANAGER / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ
- ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ
- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
- INVESTOR OF THE YEAR
- ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΥΠΡΙΟΣ
- ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
- ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
- LIFETIME ACHIEVEMENT
- MAN OF THE YEAR

© Η διαργάνωση και το λογότυπο «Man of the Year» είναι πνευματική ιδιοκτησία του ομίλου SprMedia

ΣΠΗΡΑΙΣΜΟΝ

Μένει με συνέπεια

Χαρ. Γρηγορίου Α.Ε.

ΕΡΕΥΝΕΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Ο ενεργειακός κολοσσός RWE ανακοίνωσε ότι «θα γίνει κλιματικά ουδέτερος έως το 2040».

Στόχους για κλιματική ουδετερότητα βάζουν τώρα οι επιχειρήσεις

«Είμαστε κλιματικά ουδέτεροι», ανακοίνωσε η γερμανική αλυσίδα σούπερ μάρκετ Aldi Süd. «Θα γίνουν κλιματικά ουδέτεροι έως το 2040», υπόσχεται ο ενεργειακός κολοσσός RWE. «Το αργότερο μέχρι το 2050» και η τσιμεντοβιομηχανία HeidelbergCement θέλει να παράγει μπετόν με διαδικασίες κλιματικά ουδέτερες. Με απλά λόγια, οι επιχειρήσεις αυτές ισχυρίζονται ότι (θα) απορροφούν περισσότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από όσες παράγουν. Είναι η τάση της εποχής. Και είναι λογική, επισημαίνει η Σαμπίνε Νάλινγκερ, επικεφαλής της πρωτοβουλίας Stiftung2Grad, που δραστηριοποιείται για την υλοποίηση των στόχων της Συνθήκης των Παρισίων για το Κλίμα, όπως αναφέρει

Πώς μπορεί να διασφαλιστεί ότι δεν πρόκειται για «πράσινο μακιγιάζ».

η Deutsche Welle. «Οι επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται ότι γίνεται μια αλλαγή και όπως πάντα προσπαθούν να τη συνδιαμορφώσουν και όχι να τους διαμορφώσει εκείνη», λέει η κ. Νάλινγκερ. «Έχει σημασία και η δημιουργία συζήτησης που πυροδοτεί, για παράδειγμα, το κίνημα Fridays for Future. Και οι επιχειρήματιες έχουν οικογένεια και όταν τρώνε όλοι μαζί, τα παιδιά θα ρωτήσουν τον μπαμπά ή τη μαμά πόσο έτοιμη είναι η επιχείρησή τους να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του περιβάλλοντος στο μέλλον».

Το Ινστιτούτο για το Κλίμα, το Περιβάλλον και την Ενέργεια με έδρα το Βούπερταλ εκτιμά ότι μέχρι

στιγμής τουλάχιστον 500 επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο άνω του 1 εκατ. δολαρίων έχουν θέσει συγκεκριμένους κλιματικούς στόχους. Πρόκειται για μια ευχάριστη εξέλιξη, αν και από την άλλη πλευρά, με μια πιο κριτική προσέγγιση αυτής της αυτοδέσμευσης της βιομηχανίας, οδηγούμαστε και σε άλλα συμπεράσματα. Κανείς δεν γνωρίζει πώς ακριβώς ορίζεται η «κλιματικά ουδέτερη δράση», ποια στοιχεία ελέγχονται και από ποιον.

Ο Νίκολας Κράιμπιχ, συνεργάτης του Ινστιτούτου για το Κλίμα, αναφέρει το εξής παράδειγμα: «Ο όρος “κλιματικά ουδέτερος” δεν έχει κάποια νομική κατοχύρωση – μέχρι στιγμής τουλάχιστον. Μια επιχείρηση θα μπορούσε να εστιάσει σε ένα μικρό κομμάτι της δραστηριότητάς της για να ισχυριστεί ότι είναι κλιματικά ουδέτερη, ενώ την ίδια στιγμή θα αντισταθμίσει τις εκπομπές σε άλλους τομείς, αγοράζοντας μεγαλύτερο μερίδιο στο εμπόριο ρύπων». Για τον Νίκολας Κράιμπιχ, η επιχείρηση βάζει απλώς στο προϊόν της ένα «πράσινο μακιγιάζ» για να το κάνει πιο έλκυστικό, αν και επί της ουσίας δεν υλοποιεί περιβαλλοντικούς στόχους.

Πώς διασφαλίζεται η απαραίτητη διαφάνεια; Για να γίνει αυτό, λέει ο Νίκολας Κράιμπιχ, «μια επιχείρηση θα πρέπει να καταγράφει τους ρύπους σε ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής, να βελτιώνει τις δικές της διαδικασίες και μόνο σε ένα τελευταίο στάδιο, εκεί που δεν μπορεί να αποφύγει τους ρύπους, να καταφεύγει στην αγορά δικαιωμάτων». Διαφορετικά, επισημαίνει στην DW ο Γερμανός ειδικός, η πιστοποίηση «κλιματικά ουδέτερος» δεν έχει ουσιαστικό περιεχόμενο.

Μειώθηκε κατά 50.000 άτομα η λίστα ανέργων του ΟΑΕΔ στην Ελλάδα

Σημαντική μείωση, κατά περίπου 50.000 άτομα (που αντιστοιχεί σε ποσοστό της τάξης του -4,96%), κατέγραψε η ανεργία τον Σεπτέμβριο, με βάση τους εγγεγραμμένους στη λίστα του ΟΑΕΔ, επιβεβαιώνοντας τη θέση ότι ο τουρισμός κρατήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα και τον πρώτο μήνα του φθινοπώρου. Αναλυτικά, σύμφωνα με τα επίσημα μηνιαία στοιχεία που δημοσιοποιεί ο Οργανισμός, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στον ΟΑΕΔ τον προηγούμενο

τερος κατά 24.073 (-14,93%) σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2020. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι μόλις το 14,48% του συνόλου των ανέργων του Οργανισμού λαμβάνει κάποιο επίδομα, ενώ οι υπόλοιποι 5 άνεργοι στους 6 βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας, χωρίς όμως να λαμβάνουν από τον ΟΑΕΔ κάποια βοήθεια.

Να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τις καταγγελίες της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων στον Επισιτισμό και τον Τουρισμό, περίπου 80.000 εποχικά εργαζόμενοι εκτιμάται ότι θα μείνουν φέτος χωρίς επίδομα ανεργίας από τον ΟΑΕΔ, καθώς δεν κατάφεραν να συμπληρώσουν ούτε τα 50 ένησμη που ορίστηκαν για φέτος ως απαιτούμενο όριο.

Κάποιοι από αυτούς εργάστηκαν για πρώτη φορά φέτος στον τουρισμό ή στον επισιτισμό και δεν πληρούν τη δεύτερη προϋπόθεση για τη λήψη επιδόματος, που είναι η συμπλήρωση 85 ενσήμων το 2020. Και βέβαια κάποιοι, σύμφωνα με την ΠΟΕΕΤ, ήταν σε μονομερή αναστολή σύμβασης τους μήνες Μάιο και Ιούνιο και στη συνέχεια δεν εργάστηκαν, είτε γιατί οι εργοδότες τους δεν τους επαναπροσέλαβαν είτε γιατί οι επιχειρήσεις που εργάζονταν δεν λειτουργήσαν φέτος.

Μάλιστα, οι εργαζόμενοι στον επισιτισμό -τουρισμό αντιμετωπίζουν ακόμη ένα πρόβλημα που τους στερεί τη δυνατότητα λήψης επιδόματος ανεργίας, και αφορά τη μη εμφάνιση των ενσήμων τους από τις περισσότερες αναστολές σύμβασης.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Τα χριστουγεννιάτικα στολίδια έχουν «κολλήσει» στην Κίνα

Με μεγάλες καθυστερήσεις οι παραδόσεις προϊόντων στον δυτικό κόσμο

Σε λίγες ημέρες όλοι στον δυτικό κόσμο θα ανυπομονούν να ξεκινήσουν το στολίσιμα των σπιτιών, των καταστημάτων και των δρόμων ενόψει της μακράς εορταστικής περιόδου, που καταλήγει στα Χριστούγεννα και στην Πρωτοχρονιά. Ωστόσο, το κατά πόσον η αναγκαία είδη θα φθάσουν εγκαίρως στα χέρια μας αποτελεί ένα αναπάντητο ερώτημα. Ο μεγαλύτερος κόμβος στον κόσμο, όπου κατασκευάζονται οι πλαστικοί τάρανδοι, τα λαμπάκια, οι μπάλες και τα αστέρια, καθώς και ποικιλία άλλα στολίδια, έχει δεχθεί καίριο πλήγμα από την έλλειψη πρώτων υλών, όπως αναφέρει σε σχετικό του δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Πρόκειται για την

Αιτία η ενεργειακή κρίση, τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα και η έλλειψη των πρώτων υλών.

πόλη της Κίνας, Γιβού, από την οποία ακόμα και όσα φορτία έχουν ήδη φύγει για να κατευθυνθούν σε δυτικές αγορές, εμφανίζουν καθυστέρηση στην παράδοσή τους εξαιτίας των σοβαρών προβλημάτων στη λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Από τα μέσα Οκτωβρίου, όπως τονίζει το Bloomberg, η πόλη Γιβού επηρεάζεται δραστικά από τη συ-

Η πόλη Γιβού είναι η καρδιά της παραγωγής του 80% από τα αξίας 6,1 δισ. δολαρίων χριστουγεννιάτικα προϊόντα, τα οποία σε ετήσια βάση εξάγονται από την Κίνα.

νεχιζόμενη κρίση στην ηλεκτρική ενέργεια, η οποία ανάγκασε τα εργοστάσια να καταφύγουν σε γεννήτριες μαζικά ή, αντ' αυτού, να παγώσουν εντελώς για ένα διάστημα την παραγωγή τους. «Είμαι τόσο αγχωμένη που δεν μπορούσα να κοιμηθώ», δηλώνει η ιδιοκτήτρια εργοστασίου χριστουγεννιάτικων στολιδιών, Λου Τινγκ. «Θεωρητικά θα έπρεπε να είναι θετικό

το γεγονός πως γινόμαστε αποδέκτες περισσότερων παραγγελιών από πέρυσι, αλλά επικρατεί πολύ μεγάλη αβεβαιότητα, η οποία ως αποτέλεσμα έχει να επιβραδύνεται η διαδικασία παράδοσης κι εμείς να μην μπορούμε να κάνουμε τίποτα». Η Λου Τινγκ προσέθεσε κιόλας ότι όπως και πολλές άλλες εταιρείες στολιδιών στη Γιβού, αγωνίζεται και η δική της να αντε-

πεξέλθει στις καθυστερήσεις κατά τη διαδικασία παραγωγής και στις τιμές-ρεκόρ των ναύλων.

Η Γιβού είναι η καρδιά της παραγωγής του 80% από τα αξίας 6,1 δισ. δολαρίων χριστουγεννιάτικα προϊόντα, τα οποία σε ετήσια βάση εξάγονται από την Κίνα. Οπότε η πόλη του ενός εκατομμυρίου κατοίκων συνιστά μια μικρογραφία των προκλήσεων που αντιμετώ-

Μπόνους πρόσληψης δίνει η Amazon για να βρει εργαζομένους

Οι πειστικές ανάγκες της περιόδου των εορτών υποχρεώνουν τον αμερικανικό κολοσσό υψηλής τεχνολογίας Amazon να προσλάβει περί τους 20.000 εργαζομένους στη Βρετανία για να μπορέσει να τις καλύψει, όπως αναφέρει σε σχετικό του δημοσίευμα το ειδησεογραφικό δίκτυο BBC. Επιπροσθέτως αναφέρει ότι παρέχει, έως τη μορφή εφάπαξ, μπόνους έως 3.000 στερλίνες αναλόγως περιοχής της Βρετανίας για να προσελκύσει εργαζομένους, ενώ αυξάνει και το ωρομίσθιο – η προσφορά των μπόνους από τα επίπεδα των 1.000 στερλινών ξεκίνησαν τον Αύγουστο και η αύξησή τους έχει να κάνει με περιφέρειες όπου η έλλειψη εργαζομένων είναι σοβαρή. Υπόσχεται δε να καταβάλει δισεκατομμύρια δολάρια, ώστε να μπορέσει να εκπαιδεύσει τον αντίκτυπο στους καταναλωτές λόγω των ελλείψεων και των κωλυμάτων στην προμηθευτική αλυσίδα.

Στη Βρετανία θα προσλάβει 20.000 εποχικούς για να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες της εορταστικής περιόδου.

Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της Amazon, Αντι Τζάσι, η διαδικασία αυτή θα έχει υψηλό κόστος για την εταιρεία, το οποίο όμως θα αναλάβει προκειμένου να εξασφαλίσει την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πελατών και των συνεργατών της. Τα κέρδη του ομίλου για τρίτο τρίμηνο εμφάνισαν δραστική πτώση στα 3,2 δισ. δολάρια από τα περυσινά 6,3 δισ. δολάρια, ενώ οι πωλήσεις ήταν αυξημένες 15% στα 110,8 δισ. δολάρια.

Σημειώνεται πως στο Ηνωμένο Βασίλειο το ωρομίσθιο στην

Amazon ξεκινά στις 10 λίρες, ενώ σε ορισμένες περιοχές της χώρας φθάνει και τις 11,10 λίρες. Πάντως, στο παρελθόν η Amazon είχε δεχθεί κριτική εξαιτίας των κακών συνθηκών εργασίας στη Βρετανία και τις ΗΠΑ, όπου αποτελεί και τον δεύτερο μεγαλύτερο εργοδότη.

Η Apple

Εν τω μεταξύ, ακόμα ένας αμερικανικός κολοσσός υψηλής τεχνολογίας, αυτός της Apple, δήλωσε ότι η έλλειψη σε ημιαγωγούς της έχει κοστίσει σε χαμένες πωλήσεις 6 δισ. δολάρια.

Ο δε διευθύνων σύμβουλος της, Τιμ Κουκ, παραδέχθηκε ότι τα προβλήματα αυτά θα εξακολουθήσουν να ταλανίζουν την Apple και τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά. Ο κολοσσός υψηλής τεχνολογίας ανέφερε ότι οι πωλήσεις του τετάρτου τριμήνου του οικονομικού του έτους ενισχύθηκαν σημαντικά σε ποσοστό 29%, θράνο-

Η Amazon δεσμεύεται ότι θα απορροφήσει το υψηλό κόστος που προκύπτει από τις ελλείψεις πρώτων υλών και ακριβών μεταφορικών για να μην επηρεαστούν οι πελάτες της. Από την πλευρά της η Apple τονίζει ότι οι ελλείψεις εξαρτημάτων της έχουν κοστίσει μέχρι σήμερα 6 δισ. δολ.

ντας τα 83,4 δισ. δολάρια. Την περίοδο Ιουλίου - Σεπτεμβρίου η εταιρεία αντιμετώπισε προβλήματα λόγω εφοδιαστικής αλυσίδας και τώρα πλέον η έλλειψη ημιαγωγών επηρεάζει δυσμενώς τα περισσότερα από τα προϊόντα της. Κατά τον διαχειριστή κεφαλαίων Τζορτζ

Γκόντμπερ, στην Polar Capital, ο οποίος μίλησε στο BBC, «η κατάσταση αυτή φανερώνει πως οι γιγαντες υψηλής τεχνολογίας δεν είναι απρόβλητοι από τα προβλήματα, με τα οποία η οποιαδήποτε επιχείρηση έρχεται αντιμετώπιση».

Προς νέο άλμα οι τιμές ενέργειας στην Ευρώπη

Δυσοίωνες είναι οι προβλέψεις για την τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος στην Ευρώπη, καθώς ο κρύος καιρός του Νοεμβρίου, σε συνδυασμό με τα χαμηλά ενεργειακά αποθέματα, αναμένεται να εκτοξεύσει περαιτέρω το κόστος ηλεκτροδότης νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με την πρόβλεψη καιρού για τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, οι καιρικές συνθήκες θα επιδεινωθούν από την επόμενη εβδομάδα, με τις θερμοκρασίες να κινούνται σε χαμηλότερα επίπεδα από τα φυσιολογικά. Όπως επισημαίνει το Bloomberg, η προοπτική αυτή αυξάνει τις πιθανότητες περαιτέρω εκτόξευσης της ζήτησης, όπως ήδη αντανακλούν οι τιμές στα μελλοντικά συμβόλαια ενέργειας. Ενδεικτικά, τα συμβόλαια ηλεκτρικού ρεύματος στη Γερμανία βρίσκονται σήμερα στα 196 ευρώ ανά μεγαβάτώρα, ενώ τα αντίστοιχα στη Γαλλία αγγίζουν τα 234 ευρώ.

Πέραν της πτώσης του υδραργύρου, οι ανοδικές πιέσεις στην

Ατία, οι προβλέψεις για επιδείνωση των καιρικών συνθηκών από την επόμενη εβδομάδα.

τιμή του ρεύματος οφείλονται και στους αδύναμους εισαγόμενους όγκους φυσικού αερίου από τη Ρωσία, η οποία εξακολουθεί να διατηρεί σε χαμηλά επίπεδα τις παραδόσεις, παρά τις περί αντιθέτου δεσμεύσεις.

Δεν πρέπει, βέβαια, να λησμονούμε ότι η Ρωσία έχει ήδη ετοιμάσει έναν νέο αγωγό αερίου, τον Nord Stream 2, ο οποίος παρακάμπτει τα εδάφη των Πολωνίας - Ουκρανίας και καταλήγει απευθείας στη Γερμανία μέσω της Βαλτικής Θάλασσας.

Σύμφωνα με τον Ρώσο υπουργό Ενέργειας, Αλεξάντερ Νόβακ, η έναρξη της λειτουργίας του αγωγού, ο οποίος έχει αυξήσει τις αποσκευές για την ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης, δρομολογείται μερικές

Πέραν της πτώσης του υδραργύρου, οι ανοδικές πιέσεις στην τιμή του ρεύματος οφείλονται και στη Ρωσία η οποία εξακολουθεί να διατηρεί σε χαμηλά επίπεδα τις παραδόσεις φυσικού αερίου, παρά τις περί του αντιθέτου δεσμεύσεις.

εβδομάδες αφότου οι γερμανικές αρχές ανάψουν το πράσινο φως στις εμπορικές πωλήσεις αερίου.

Αρκετοί αναλυτές, επομένως, θεωρούν η τρέχουσα κρίση αποτελεί μια προσπάθεια της Ρωσίας

να πείσει την Ευρώπη για την αναγκαιότητα του νέου υποθαλάσσιου αγωγού, ενώ ορισμένοι δεν παραλείπουν να κάνουν λόγο και για επίδειξη δύναμης εκ μέρους του Κρεμλίνου.

Εφόσον η κατάσταση δεν αλλάξει ριζικά, τότε η Ευρώπη κινδυνεύει να βιώσει έναν από τους χειρότερους χειμώνας των τελευταίων δεκαετιών, με το αυξημένο κόστος ενέργειας να πλήττει νοικοκυριά και βιομηχανίες, ναρκοθετώντας τις προοπτικές της οικονομικής ανάκαμψης της Γηραιάς Ηπείρου. Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, πως η κρίση στο φυσικό αέριο, η οποία οφείλεται στα χαμηλά αποθέματα και στην υψηλή ζήτηση, συνεπακόλουθο της απότομης και μεγάλης ανάκαμψης στην παγκόσμια οικονομία, έχει ήδη προκαλέσει αναταράξεις τόσο στο πετρέλαιο, που βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 7 ετών και συγκεκριμένα σε επίπεδα γύρω στα 85 δολάρια το βαρέλι, όσο και στα δικαιώματα εκπομπών άνθρακα.

17TH CYPRUS SUMMIT

Working towards a secure environment for sustainable recovery

November 15th-16th 2021 • Hilton Nicosia, Cyprus

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

John Sarbanes
Member
US House of Representatives
Member, House Committee on
Energy and Commerce
(via connection)

Myrto Zambarta
Head
European Commission
Representation in Cyprus

Marietta Karamanli
Member, National Assembly, France
Member, Parliamentary Assembly
of the Council of Europe
(recorded message)

Lord Jonathan Hill
Former EU commissioner
for financial stability, financial services
and capital markets union
Former leader, House of Lords

Klaus Regling
Managing director
European Stability Mechanism

Nikos Chardalias
Deputy minister of national defence
Greece

Evgenios Evgeniou
CEO
PwC Cyprus

John Ardill
Vice-president, exploration
and new ventures frontier
ExxonMobil Upstream Business
Development

Michael Charalambides
CEO and managing director
EcommBX

Christoforos Hadjikyprianou
CEO and president of the council
European University Cyprus

Oliver Gatzke
CEO
Hellenic Bank

Mikhail Kostarakos
Former chief, Hellenic National Defence
General Staff
Former chairman
EU Military Committee (CEUMC)

Dimokritos Zervakis
Chief of defence
Ministry of Defence,
Republic of Cyprus

Yannis Matsis
Chairperson
Invest Cyprus

**Maria Teresa
Fabregas Fernandez**
Director
Recovery and Resilience Task Force
(RECOVER), European Commission
(via connection)

Hilton Nicosia (physical presence as per covid-19 health protocols)
All speakers and participants attending in person should be fully vaccinated or have proof
that they have tested positive with covid-19 during the last six (6) months.

www.hazliseconomist.com (livestreaming) | 17thcyprussummit.economist.com

The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe
 @Economist_SEUR

The Economist SE Europe Events
 The Economist SE Europe Events

In collaboration with:

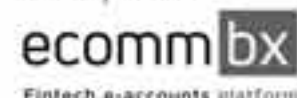
Premium gold sponsor:

Premium energy sponsor:

Gold sponsor:

Silver sponsor:

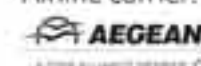
Bronze sponsors:

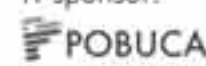
Communication sponsor:

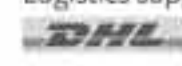
Airline carrier:

IT sponsor:

Logistics supplier:

Contributors:

Supported by:

Supporters:

Καθισχάζει

Εμμένοντας ουσιαστικά στη θέση που έχει επαναλάβει πολλές φορές, η Κριστίν Λαγκάρντ παραδέχθηκε την Πέμπτη πως «θα παρέλθει περισσότερος καιρός από όσο είχαν αρχικά εκτιμήσει μέχρις ότου υποχωρήσει ο πληθωρισμός, αλλά θα υποχωρήσει μέσα στο επόμενο έτος και εξακολουθούμε να εκτιμούμε πως μεσοπρόθεσμα θα διαμορφωθεί κάτω από τον στόχο του 2%».

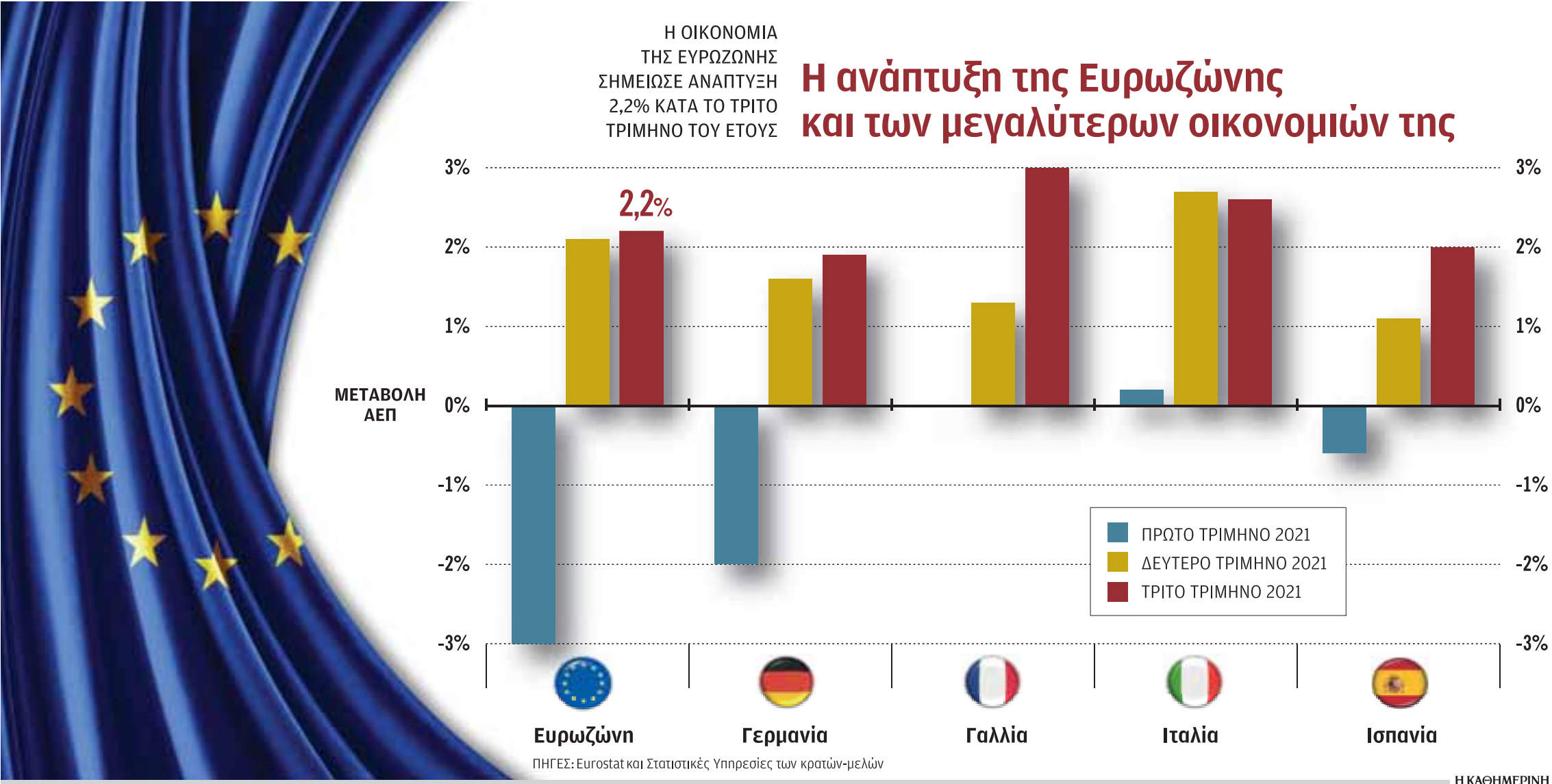
Η προειδοποίηση

Ανακοινώνοντας την παραιτήσή του προ ημερών, ο απερχόμενος πρόεδρος της Bundesbank Γενς Βάιντμαν –και γνωστός υπέρμαχος της δημοσιονομικής πειθαρχίας– δεν έχασε την ευκαιρία να προειδοποιήσει εκ νέου για τον κίνδυνο του πληθωρισμού, τονίζοντας πως «είναι κρίσιμο να μην καϊτόζουμε μόνο τον κίνδυνο αποπληθωρισμού και να μην αμελήσουμε για τους κινδύνους επιτάχυνσης του πληθωρισμού».

Η πρόβλεψη

Με τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ να φτάνει τον Σεπτέμβριο το 5,4%, η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών, Τζάνετ Γέλνεν, εκτιμά πως «ο δείκτης θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και το επόμενο έτος εξαιτίας όσων έχουν συμβεί, αλλά θα αρχίσει να υποχωρεί από τα μέσα και προς τα τέλη του 2022».

Ο πληθωρισμός στο 4,1%, οι αγορές αγριεύουν

Μιλούν για «μπλόφα» Λαγκάρντ, περιμένουν αύξηση επιτοκίων – Ανεβαίνουν οι αποδόσεις ομολόγων

Των **JAMES HIRAI** και **ALEXANDER WEBER BLOOMBERG**

Οι αγορές δεν πείστηκαν, παρά τις προσπάθειες της προέδρου της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, να τις πείσει να μη στοιχηματίζουν επιθετικά ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα αυξήσει τα επιτόκια του ευρώ μέσα στο επόμενο έτος. Στην καθημερινή συνέντευξη Τύπου η κ. Λαγκάρντ δεν κατόρθωσε να αλλάξει το κλίμα στην αγορά, που στοιχηματίζει σε αύξηση των επιτοκίων κατά 20 μονάδες βάσης μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022, καθώς δήλωσε απλώς πως «η ανάλυση της ΕΚΤ δεν στηρίζει αυτή την ε-

κτίμηση». Λιγότερο από 24 ώρες αργότερα τα στοιχήματα κλιμακώθηκαν, φέρνοντας ακόμα πιο κοντά την αύξηση στη χρονική στιγμή της κίνησης. Όπως σχολιάζει εντελώς ωμά ο Βαλεντίν Μαρίνοφ, επικεφαλής του ερευνητικού τομέα νομισμάτων του G10 στην Credit Agricole, οι αγορές «μιλούν για την μπλόφα της Λαγκάρντ». Όλα αυτά συμβαίνουν ενώ τα στοιχεία φέρουν τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης να έχει σημειώσει άλμα 4,1% τον Σεπτέμβριο, υπερβαίνοντας τις προβλέψεις των οικονομολόγων για 3,7%. Είναι μόλις η δεύτερη φορά σε όλη την ιστορία της Ευρωζώνης που ο πληθωρισμός έχει υπερβεί το 4%.

Είναι μόλις η δεύτερη φορά σε όλη την ιστορία της Ευρωζώνης που ο πληθωρισμός έχει υπερβεί το 4%.

Κρίνοντας από τα στοιχεία της Παρασκευής, η αγορά περιμένει τώρα πως η ΕΚΤ θα αυξήσει 4,1% τον Σεπτέμβριο, υπερβαίνοντας τις προβλέψεις των οικονομολόγων για 3,7%. Είναι μόλις η δεύτερη φορά σε όλη την ιστορία της Ευρωζώνης που ο πληθωρισμός έχει υπερβεί το 4%.

που αποφάσισε η Τράπεζα ύστερα από 10 και πλέον χρόνια. Το γεγονός ότι προεξοφλούν πως θα ανέλθει το κόστος δανεισμού έχει αντίκτυπο και στις ευρωπαϊκές αγορές ομολόγων.

Οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων της Ιταλίας και της Ελλάδας, το χρέος των οποίων συχνά θεωρείται το πλέον επισφαλές στην Ευρωζώνη, εκτοξεύθηκαν κατά 22 μονάδες βάσης και 11 μ.β. αντιστοίχως στο 1,29% και το 1,17%. Εν ολίγοις, το κόστος δανεισμού της Ιταλίας βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα που έχει σημειώσει από τον Ιούλιο του περασμένου έτους.

Η αλλαγή στο κλίμα της αγοράς

καταγράφεται σε μια στιγμή που ο πληθωρισμός έχει εκτοξευθεί παγκοσμίως, με αποτέλεσμα πολλές κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο, από την Τράπεζα της Αγγλίας μέχρι την Τράπεζα του Καναδά, να αρχίζουν ήδη είτε να αυξάνουν τα επιτόκια είτε να προετοιμάζουν την αγορά για την αύξησή τους. Τα τελευταία στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα την Παρασκευή καταδεικνύουν πως οι τιμές καταναλωτή στην Ευρωζώνη αυξάνονται με τον ταχύτερο ρυθμό που έχει καταγραφεί μετά το 2008. Η κ. Λαγκάρντ παραδέχθηκε βέβαια πως ο πληθωρισμός θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από

όσο είχε αρχικά εκτιμήσει η ΕΚΤ. Επέμεινε, ωστόσο, πως τελικά οι πληθωριστικές πιέσεις θα υποχωρήσουν στη διάρκεια του επόμενου έτους. Στη συνέντευξή της, πάντως, δεν έφτασε στο σημείο να πει κατηγορηματικά πως οι αγορές κάνουν λάθος που στοιχηματίζουν σε αύξηση των επιτοκίων μέσα στο επόμενο έτος. Σύμφωνα με στελέχη της Τράπεζας που γνωρίζουν τα τεκταινόμενα, αυτή η στάση της μάλλον αντανάκλασε τη γενικότερη πεποίθηση που επικρατεί μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας, ότι μια τέτοια δήλωση θα μπορούσε να έχει το αντίθετο αποτέλεσμα.

Οι κυβερνήσεις στη μάχη για να μειωθεί το κόστος ζωής

Του **BEN HOLLAND / BLOOMBERG**

Καθώς αυξάνεται διαρκώς το κόστος ζωής σε όλον τον κόσμο, οι κυβερνήσεις δεν επαφίενται μόνο στις κεντρικές τράπεζες, αλλά επιστρατεύουν και άλλα μέσα για να αντιμετωπίσουν τον πληθωρισμό. Είναι μακριά η ιστορία των διαφόρων πολιτικών που έχουν επιστρατεύσει οι κυβερνήσεις στην προσπάθειά τους να ανακόψουν την άνοδο των τιμών. Πολλές από αυτές, μαζί με ορισμένες πιο καινούργιες, έρχονται

στο προσκήνιο ξανά, καθώς η αμερικανική κυβέρνηση υπό τον Τζο Μπάιντεν στελεχώνει ομάδα δράσης που θα αναλάβει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της εφοδιαστικής αλυσίδας, ενώ οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επιδοτούν την ενέργεια και η Αργεντινή επιβάλλει ελέγχους. Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών επικράτησαν ως ακρογωνιαίοι λίθοι της οικονομικής ορθοδοξίας δύο δόγματα: αφενός ότι οι τιμές πρέπει να καθορίζονται από την ελεύθερη αγορά

και αφετέρου ότι ο έλεγχος του πληθωρισμού είναι έργο της νομισματικής πολιτικής.

Ωστόσο, οι πληθωριστικές πιέσεις που αντιμετωπίζουμε φέτος, ως συνεπακόλουθο της πανδημίας και των ογκωδών προγραμμάτων στήριξης από κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες, έχουν δώσει επιθετική ώθηση στη ζήτηση σε όλον τον κόσμο. Έχουν, έτσι, αλλάξει τα πράγματα. Πρώτα απ' όλα δεν είναι σαφές με ποιο τρόπο η αύξηση του κόστους δανεισμού, στην οποία

προχωρούν ήδη πολλές χώρες, θα επηρεάσει τα αίτια του πληθωρισμού την περίοδο της πανδημίας, δηλαδή τον συνωστισμό στα λιμάνια με τις αναποφύκετες καθυστερήσεις στις φορτώσεις ή τις ελλείψεις σε εργατικά χέρια και πρώτες ύλες. Επιπλέον, από την οπτική γωνία των πολιτικών, ο χρόνος τελειώνει. Οικονομικοί αναλυτές υπολογίζουν πως μετά την αύξηση των επιτοκίων πρέπει να παρέλθει διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών μέχρις ότου μειωθεί η ζήτηση.

Επομένως, ακόμη κι αν η αμερικανική Federal Reserve αυξήσει τα επιτόκια στα τέλη του 2022, ο αντίκτυπος θα γίνει αισθητός κάποια στιγμή μέσα στο 2023. Επομένως η κυβέρνηση Μπάιντεν θα εξακολουθήσει να υφίσταται πιέσεις για να κάνει κάτι νωρίτερα. Οι δημοσκοπήσεις σε ΗΠΑ και Βρετανία καταδεικνύουν πως οι ψηφοφόροι ανησυχούν για την άνοδο των τιμών. Εν ολίγοις, η πανδημία έχει αναζωπυρώσει την πολιτική μάχη για τον ρόλο των κυβερνή-

σεων στην οικονομία και επομένως και σε ό, τι αφορά τον πληθωρισμό. Η επικρατούσα αντίληψη είναι ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να μείνουν σε χαμηλά επίπεδα οι τιμές είναι να αφεθούν οι αγορές να αυτορρυθμιστούν. Ωστόσο, τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν φέτος στην εφοδιαστική αλυσίδα έχουν θέσει ερωτήματα για το κατά πόσον το αίτημα για αποτελεσματικότητα και χαμηλές τιμές αντιβαίνει στη σταθερότητα ή ακόμη και στην εθνική ασφάλεια.

Μέτρα σε ενέργεια - τρόφιμα και παρεμβάσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα

Η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας αποτελεί μόνο ένα από τα συστατικά του πληθωρισμού που έφερε η πανδημία και οι κυβερνήσεις παρεμβαίνουν να αντισταθμίσουν το πλήγμα. Η Γαλλία θα χορηγήσει εφάπαξ επίδομα 100 ευρώ στα χαμηλά εισοδήματα. Η Ισπανία έχει υποσχεθεί να λάβει μέτρα ώστε να «παγώσει» τα οικιακά τιμολόγια και επιβάλλει φόρο σε ορισμένες εταιρείες παρόχους ενέργειας. Σύμφωνα με τους οικονομολόγους, οι διάφορες επιδοτήσεις αυτού του είδους δεν ανακόπτουν τον πληθωρισμό, δεν μειώνουν το κόστος, απλώς το κατανέμουν διαφορετικά. Περιορίζουν, πάντως, την άμεση άνοδο του κόστους ζωής, που για τους περισσότερους μη ειδικούς είναι το περιεχόμενο του πληθω-

ρισμού. Στη Λατινική Αμερική η τιμή του υδρογονανθράκου φυσικού αερίου είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη από πολιτικές απόψεις, καθώς το χρησιμοποιούν κυρίως τα φτωχότερα νοικοκυριά, μεταξύ άλλων και για την προετοιμασία του φαγητού. Ιδιαίτερα για τις χώρες χαμηλού εισοδήματος, η άνοδος των τιμών των τροφίμων μπορεί να προκαλέσει κοινωνική κρίση και φέτος σημειώθηκε όντως η μεγαλύτερη άνοδος της τελευταίας δεκαετίας. Ορισμένες χώρες προσπαθούν να δώσουν ώθηση στην παραγωγή περισσότερων τροφίμων. Η Νιγηρία προσφέρει στους αγρότες φθηνά δάνεια ώστε να αυξήσουν την παραγωγή τους. Επίσης η Ρωσία, πρώτη στον κόσμο σε εξαγωγές σιτηρών, προσπαθεί να αυξήσει την

παραγωγή αλλά έχει επίγνωση ότι θα χρειαστεί χρόνος γι' αυτό και μειώνει τις εξαγωγές, ώστε να διασφαλίσει επάρκεια σιτηρών στην εγχώρια αγορά. Παράλληλα επιβάλλει και φόρο στις εξαγωγές σιτηρών, ο οποίος αναπροσαρμόζεται κάθε εβδομάδα. Το πρόβλημα είναι πως όταν λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν επάρκεια στο εσωτερικό τους οι χώρες που εξαγουν τρόφιμα ή ενέργεια, το αποτέλεσμα είναι να μειώνεται η προσφορά στις άλλες χώρες και να ανεβαίνουν οι τιμές. Η απαγόρευση που επέβαλε η Αργεντινή στις εξαγωγές βοδινού κρέατος αποτελεί πρόσφατο παράδειγμα. Κάποιες άλλες κυβερνήσεις ασχολούνται με τον τρόπο που πωλούνται τα τρόφιμα. Η Τουρκία επεκτείνει το δίκτυο

καταστημάτων των αγροτικών συνεταιρισμών, ενώ έχει αναθέσει σε στελέχη της αστυνομίας να διερρευνούν τις εξελίξεις των τιμών στην αγορά χονδρικής. Παράλληλα ανακαλεί δασμούς σε σιτηρά και όσπρια και σχεδιάζει σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τον καιρό, ώστε να προλαμβάνει τα ακραία καιρικά φαινόμενα που πλήττουν την παραγωγή.

Η Αργεντινή έχει μακρά ιστορία ανορθόδοξων πολιτικών με στόχο τη μείωση των τιμών και έχει μονίμως έναν από τους υψηλότερους δείκτες πληθωρισμού, που υποδηλώνει πως τα μέτρα δεν έχουν αποδώσει. Και πάλι ο πρόεδρος Αλμπέρτο Φερνάντες, εφάρμοσε ορισμένα από τα πλέον δραστικά μέτρα για να διατηρήσει σε χα-

μηλά επίπεδα το κόστος διαβίωσης. Ανακοίνωσε μέσα στον Οκτώβριο «πάγωμα» τιμών μέχρι τα Χριστούγεννα για περισσότερα από 1.400 βασικά είδη διατροφής και πρώτης ανάγκης.

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες έχουν μακροπρόθεσμο σχέδιο για να αντιμετωπίσουν έναν καθοριστικό παράγοντα που οδηγεί στα ύψη τον πληθωρισμό την περίοδο της πανδημίας: την έλλειψη μικροεπεξεργαστών. Σχεδιάζουν να παράγουν περισσότερους μικροεπεξεργαστές στο εσωτερικό της Ευρώπης. Προ ημερών ο πρωθυπουργός της Ιταλίας, Μάριο Ντράγκι, δήλωσε πως αν θέλουμε να λύσουμε αυτό το πρόβλημα «δεν υπάρχουν άλλες εναλλακτικές παρά μόνον η παρέμβαση του κράτους».

Ο Αμερικανός πρόεδρος, Τζο Μπάιντεν, αγωνίζεται εδώ και μήνες για να αρβλώνει το πρόβλημα συνωστισμού που έχει εμφανιστεί στα λιμάνια και οδηγεί σε άνοδο των τιμών και εγκυμονεί τον κίνδυνο ελλείψεων την περίοδο των Χριστουγέννων. Η κυβέρνησή του έχει στελεχώσει ομάδα εργασίας για την εφοδιαστική αλυσίδα και προσπαθεί να αντιμετωπίσει το μπλοκάρισμα στα λιμάνια, παρατείνοντας τα ωράρια εργασίας, εκδίδοντας περισσότερες άδειες για οδηγούς βαρέων φορτηγών, ώστε να αντιμετωπισθεί η έλλειψη εργατικών χεριών, ενώ προωθεί συμφωνίες με εταιρείες – όπως για παράδειγμα η FedEx Corp– για να παρατείνουν τα ωράρια παράδοσης των εμπορευμάτων.

Diversity, Equity & Inclusion:

Accelerating the Pace of Change

Thursday, 18 November | The event will be conducted in English

Register here

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αυξάνεται η ζήτηση για ιδιωτικά τζετ

Της ALLISON LAMPERT / REUTERS

Η **ζήτηση** για τα ιδιωτικά αεροσκάφη, τα γνωστά τζετ, αυξήθηκε κατά την καραντίνα, διότι οι πλούσιοι ήθελαν να έχουν τον έλεγχο των μετακινήσεών τους εξαιτίας της πανδημίας. Ωστόσο, ορισμένοι αγοραστές αποδεικνύεται πως κάνουν αγορές πέραν των δυνατοτήτων τους και ο κλάδος, συν τοις άλλοις, δέχεται σφοδρή κριτική λόγω υψηλών ρύπων. Εν τώ μεταξύ έχει ξεσπάσει ένας πόλεμος για μεταχειρισμένα αεροπλάνα, ενώ δίδονται και προσυζητήσεις στις τιμές για την παραλαβή των νέων εάν γίνει στην ώρα της, και αυτό το σκηνικό επικράτησε στην πρόσφατη έκθεση στο Λας Βέγκας, την οποία διοργάνωσε η Εθνική Ένωση Εταιρειών Αεροπορίας των ΗΠΑ. Η κατάσταση αυτή, όπως έχει

Πολλά εταιρικά στελέχη και αναλυτές είναι πεπεισμένοι πως η ανάκαμψη του κλάδου θα συνεχιστεί και το 2022.

διαμορφωθεί, ευνοεί τα μάλα τις εισηγμένες εταιρείες κατασκευής αεροσκαφών, οι οποίες ολόένα και περισσότερο πια πωλούν άνευ έκπτώσεως τα προϊόντα τους – οι προφορές είχαν επεκταθεί σε όλο τον κλάδο, ιδίως μετά τη φθίνουσα πορεία του από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-2009. Ειδικότερα, οι εταιρείες General Dynamics, Gulfstream Aerospace, Bombardier, Textron και Dassault Aviation είναι κορυφαίες στην κατάταξη με κριτήριο την αξία των πωλήσεών τους, τις οποίες υπολογίζει σε 238 δισ. δολάρια τα επόμενα 10 χρόνια η προμηθευτρια του κλάδου Honeywell. «Κάθε μέρα έρχονται άνθρωποι και μου λένε ότι ενδιαφέρονται για ιδιωτικά αεροσκάφος», επισημαίνει ο Στέφεν Χόφερ, πρόεδρος της εταιρείας Aerflex Law Group, η οποία αναλαμβάνει συναλλαγές για αεροσκάφη.

Η εισορή νέων πελατών, ωστόσο –συνκά πλούσιοι άνθρωποι και οι οικογένειές τους, οι οποίοι έχουν αναβαθμίσει τις επιλογές τους από τα εισιτήρια πρώτης θέσεως σε ιδιωτικά τζετ– ενέχει ορισμένους κινδύνους. Ένας βετεράνος του κλάδου, που διεκπεραιώνει συμφωνίες, περιέγραψε έναν νέο αγοραστή, ο οποίος θα μπορούσε να καταβάλει το τίμημα του αεροσκάφους μόνο εάν το μίσθωνε για κάποιο διάστημα σε άλλους ταξιδιώτες. Εάν, όμως, η ζήτηση για μίσθωση υποχωρούσε, τότε μετά δυσκολίας θα μπορούσε να καλύψει τις δαπάνες του. «Πρόκειται για ανθρώπους οι οποίοι ποτέ άλλοτε δεν είχαν δει ένα λογαριασμό για συντήρηση αεροπλάνου ύψους 1 εκατ. δολαρίων», επισημαίνει ο ίδιος, προσθέτοντας ότι τέτοιες πρακτικές του θυμίζουν ανάλογη δραστηριότητα της αγοράς πριν από την κρίση του 2008. Παρά ταύτα, οι ώρες πτήσης των επαγγελματικής χρήσης τζετ αυξήθηκαν στις αρχές Οκτωβρίου σε ποσοστό 16% εν συγκρίσει με τον ίδιο μήνα το 2019, ο οποίος ήταν και ο πιο δυναμικός για την εν λόγω δραστηριότητα από το 2008, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων επεξεργασίας WingX. Και πολλά εταιρικά στελέχη, αναλυτές, δικηγόροι του κλάδου των αερομεταφορών και μεσίτες συμφωνιών είναι πεπεισμένοι πως η ανάκαμψη θα συνεχιστεί και το 2022. «Η ανάκαμψη στη δραστηριότητα το 2021 ολόένα και περισσότερο εκλαμβάνεται ως το πρόσινο φως για ταχύτηρ ανάπτυξη του κλάδου τα επόμενα χρόνια και όχι μια άπαξ βελτίωση μετά την πανδημία», υπογραμμίζει ο γενικός διευθυντής της WingX, Ρίτσαρντ Κόε.

Οι δε πωλήσεις αναμένεται να αυξηθούν από σχεδόν 700 τον χρόνο, όπως έχουν σήμερα, σε σχεδόν 900 έως το 2025, αλλά και πάλι θα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, εάν σκεφθεί κανείς ότι είχαν φθάσει το 2008 τα 1.300 αεροσκάφη συνολικά, κατά τον αναλυτή Μπράιν Φόλεϊ. Πάντως, είναι άγνωστο σε τι ποσότητα θα αποκατασταθούν τα επαγγελματικά ταξίδια, τα οποία θα ανακάμψουν πιο αργά από τα ψυχαγωγικά. Συν τοις άλλοις, υπάρχουν εταιρείες οι οποίες προτιμούν, αντί για επαγγελματικά ταξίδια, τις ψηφιακές συσκέψεις, ώστε να εκπληρώσουν τους στόχους τους για μείωση ρύπων – και αυτό θα επηρεάσει και την πρώτη θέση των αερομεταφορών και τα ιδιωτικά τζετ, που παράγουν εκπομπές ανά επιβάτη.

1.500 μεγάλοι θεσμικοί επενδυτές εγκαταλείπουν τα ορυκτά καύσιμα

Δεσμεύονται στη στροφή προς την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Ολο και περισσότεροι επενδυτές δεσμεύονται να εγκαταλείψουν τα ορυκτά καύσιμα, ενώ παράλληλα αυξάνονται οι επενδύσεις σε νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας με αντικείμενο την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, η μείωση των ορυκτών καυσίμων αποτελεί παράγοντα που ενισχύει την ανεπάρκεια ενέργειας και την εκτόξευση των τιμών.

Σύμφωνα με έκθεση της DinvestInvest, περίπου 1.500 επενδυτικοί οργανισμοί που διαχειρίζονται αθροιστικά περιουσιακά στοιχεία αξίας 39,2 τρις. δολαρίων δεσμεύονται τώρα να αποχωρήσουν από τις επενδύσεις τους σε ορυκτά καύσιμα. Πρόκειται για θεματική αύξηση του αριθμού των επενδυτών που δεσμεύονται στη στροφή προς την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, καθώς ο αντίστοιχος αριθμός το 2014 ήταν μόλις 181 επενδυτικοί οργανισμοί με περιουσιακά στοιχεία αξίας 52 δισ. δολαρίων. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, που επικαλείται την εν λόγω έκθεση, φέτος το Ίδρυμα Φορντ, δημιουργημα του υιού του Χένρι Φορντ, με περιουσιακά στοιχεία αξίας 16 δισ. δολαρίων και ένα από τα μεγαλύτερα ιδιωτικά ιδρύματα στον κόσμο, ανακοίνωσε ότι θα αποε-

Ο αντίστοιχος αριθμός των επενδυτικών οργανισμών το 2014 ήταν μόλις 181.

πενδύσει όσες επενδύσεις έχει σε ορυκτά καύσιμα.

Αντίστοιχη δέσμευση ανέλαβε φέτος το Χάρβαρντ, με το επενδυτικό ταμείο του διάσημου πανεπιστημίου να διαθέτει κεφάλαια ύψους 42 δισ. δολαρίων, αλλά και η πολιτεία του Μέιν, η πρώτη ανάμεσα σε όλες των ΗΠΑ που ανακοίνωσε ότι θα δώσει εντολή στο συνταξιοδοτικό της ταμείο να εκποιήσει όλες τις θέσεις της σε ορυκτά καύσιμα.

Επίσης, τα συνταξιοδοτικά ταμεία της πόλης της Νέας Υόρκης σχεδιάζουν αποεπενδύσεις αξίας περίπου 4 δισ. δολαρίων σε ορυκτά καύσιμα, ενώ η δεύτερη σε μέγεθος εταιρεία διαχείρισης συντάξεων του Καναδά, ο Caisse de Depot et Placement du Quebec, έχει εκφράσει την πρόθεση να εκποιήσει επενδύσεις της στον πετρελαϊκό κλάδο αξίας πολλών δισ. δολαρίων, μεταξύ των οποίων και μεγάλα πακέτα μετοχών στις σημαντικότερες

«Καριπανάκι» από την Aramco για αρνητικό αντίκτυπο στην παγκόσμια αγορά ενέργειας από την επιταχυνόμενη μείωση των επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα. Επισημαίνει πως μειώνεται ταχύτητα η παραγωγική δυνατότητα της πετρελαϊκής βιομηχανίας και καλεί τις επιχειρήσεις να επενδύσουν περισσότερα στην παραγωγή υδρογονανθράκων.

πετρελαϊκές της χώρας.

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Ρίτσαρντ Μπρουκς, ειδικός επί θεμάτων χρηματοδότησης προγραμμάτων για το κλίμα στη μη κερδοσκοπική οργάνωση Stand.earth, τόνισε πως «διογκώνεται και επιταχύνεται το κίνημα κατά των επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα, καθώς ο κόσμος έχει συνεπιδιοποιήσει πως οι ροές των κεφαλαίων θα καθοριστούν το κατά πόσον θα κατορθώσουμε να επιβραδύνουμε την κλιματική αλλαγή».

Η εγκατάλειψη των ορυκτών καυσίμων αποδεικνύεται, άλλωστε, επικερδής για τα επενδυτικά ταμεία, που είναι πρόθυμα να δεσμευτούν σε μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα. Η σχετική έκθεση της DinvestInvest υπογραμμίζει μάλιστα πως το κίνημα «αποτελεί απτή απόδειξη του ότι η εγκατάλειψη των ορυκτών καυσίμων είναι συνετή

στратηγική από οικονομικής απόψεως και πως τα ορυκτά καύσιμα αποτελούν εσφαλμένο στοίχημα». Απικεί αντίστοιχη έκθεση που εκπόνησε η BlackRock για λογαριασμό της πόλης της Νέας Υόρκης και η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «κανένas επενδυτής δεν εκτιμά ότι ζημιώθηκε εγκαταλείποντας τα ορυκτά καύσιμα, καθώς τα αποτελέσματα της επιλογής αυτής είναι από ουδέτερα έως θετικά».

Η επιταχυνόμενη μείωση των επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα έχει, πάντως, αρνητικό αντίκτυπο στην παγκόσμια αγορά ενέργειας, όπως προκύπτει από την ενεργειακή κρίση. Τον κώδωνα του κινδύνου έκρουσε χθες η ναυαρχίδα του πετρελαϊκού κλάδου της Σαουδικής Αραβίας, η Aramco, επισημαίνοντας πως μειώνεται ταχύτητα η παραγωγική δυνατότητα

της πετρελαϊκής βιομηχανίας, και κάλεσε τις επιχειρήσεις να επενδύσουν περισσότερα στην παραγωγή υδρογονανθράκων. «Αποτελεί λόγο σοβαρής ανησυχίας», τόνισε μιλώντας στο Bloomberg ο Αμίν Νάσερ, διευθύνων σύμβουλος της Aramco, και πρόσθεσε πως «συμμετρώνεται ραγδαία η παραγωγική δυνατότητα».

Οι προειδοποιήσεις του Ριάντ έρχονται σε μια στιγμή που η τιμή του πετρελαίου έχει εκτοξευθεί κατά 70%, με την τιμή του να βρίσκεται πλέον στα 85 δολάρια το βαρέλι. Την ίδια στιγμή, χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία και η Ινδία απευθύνουν ανάλογες εκκλήσεις προς τις βιομηχανίες να αντλήσουν περισσότερο πετρέλαιο. Σημειωτέον ότι η Aramco, που είναι και η μεγαλύτερη πετρελαϊκή στον κόσμο, επενδύει πολλά δισεκατομμύρια δολάρια για να αυξήσει την ημε-

ρήσια παραγωγική της δυνατότητα στα 13 εκατ. βαρέλια, από τα 12 εκατ. βαρέλια στα οποία ανέρχεται τώρα. Στο μεταξύ, επενδυτικά κεφάλαια έχουν διοχετευτεί από την αρχή του έτους 32 δισ. δολάρια σε νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας που έχουν αντικείμενο την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του αμερικανικού δικτύου CNBC, το ποσό αυτό είναι τετραπλάσιο από το αντίστοιχο του 2016, όταν οι επενδυτές τοποθέτησαν σε νεοφυείς για το κλίμα μόλις 6,6 δισ. δολάρια.

Έχει, άλλωστε, ήδη υπερβεί το αντίστοιχο ποσό που επενδύθηκε στο σύνολο του περασμένου έτους, σύμφωνα με την εταιρεία αναλύσεων Dealroom και την εταιρεία προώθησης επενδύσεων London & Partners.

Bloomberg, CNBC

Κερδίζουν έδαφος οι οίκοι μόδας της Ανατ. Ευρώπης

Ο ανταγωνισμός για τους εδραιωμένους οίκους μόδας και υψηλής ραπτικής της Ευρώπης δεν προέρχεται από κάποια μακρινή αγορά, αλλά από τη γειτονική τους: στην Κεντρική και στην Ανατολική Ευρώπη ακμάζουν νεοφυείς εταιρείες στον κλάδο, οι οποίες διεκδικούν και αυτές μερίδιο στην κερδοφόρο δραστηριότητα.

Όπως χαρακτηριστικά γράφει το ειδοσηογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς, διά του λόγου το αληθές αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στον συγγενικό οίκο μόδας της Nanushka, ο οποίος είναι δημοφιλής τόσο ώστε να έχει για «πρεσβευτές» του διασημότητες όπως η Ριάνα, ο Τζάστιν Μπίμπερ και η Μπίλι Αϊλιν, οι οποίοι φορούν τα ρούχα του. Βέβαια, ακόμη είναι μία από τις πολλές νεότευκτες εταιρείες που δημιουργούν σχεδιαστές στην Κεντρική και στην Ανατολική Ευρώπη, και διαγκωνίζονται να γίνουν ορατές στις πασαρέλες του Λονδίνου, του Παρισιού και της Νέας Υόρκης.

Κάποτε η Nanushka αγωνιζόταν να επιβιώσει, αλλά σήμερα τα ετήσια έσοδά της έχουν φθάσει τα 33 εκατ. ευρώ, δηλαδή είναι 33 φορές περισσότερα από το 2016, όταν την προσέγγισαν ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια. Εστιάζει τις δημιουργίες της στα βιώσιμα ρούχα, όπως τα ενδύματα φυτικού δέρματος, και έχει γίνει μία από

τις γρηγορότερες αναπτυσσόμενες του κλάδου στη Γηραιά Ήπειρο, σύμφωνα με τον σχετικό κατάλογο FT 1000.

Στο ίδιο μήκος κύματος βρίσκονται και εταιρείες όπως η ολόβαρική Nehera, της οποίας τις δημιουργίες επιλέγουν χολιγουντιανοί αστέρες σαν την Κίρα Νάιτλι, την Τζένια Σουίντον και τη Μαρίον Κοτιγιάρ. Τη δε πολωνική εταιρεία μόδας Magda Butrym προτιμούν η Μέγκαν Φοξ και η Χάιλι Μπίμπερ μεταξύ άλλων. Βέβαια, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η επιδίωξη όλων των νεοφυών οίκων μόδας να δημιουργήσουν στο συγκεκριμένο πεδίο έχει διευκολυνθεί ιδιαίτερα από την πλατφόρμα Instagram του Facebook, καθώς και από άλλες συναφείς.

Είναι πολύ χαρακτηριστικά όσα εν κατακλείδι λέει ο επικεφαλής της Nanushka, Πιέτερ Μπαλντάτζι, σύζυγος της ιδρύτριας και σχεδιάστριας της εταιρείας, Σάντρα Σάντορ: «Πριν από 15-20 χρόνια και χωρίς τη δύναμη των κοινωνικών δικτύων θα ήταν σχεδόν αδύνατο να οικοδομήσεις έναν διεθνούς φήμης οίκο μόδας από τη Βουδαπέστη». Το 2019, η Nanushka άνοιξε το πρώτο κατάστημά της στη Νέα Υόρκη, το 2020 το πρώτο της στο Λονδίνο, αλλά, όπως εκτιμά η διοίκσή της, η Κίνα είναι το μέλλον.

REUTERS

Σε μαζική παραγωγή ηλεκτρικών αυτοκινήτων προχωράει η Χίαομι

Τα οχήματα της εταιρείας κινητής αναμένεται να κυκλοφορήσουν στα μέσα του 2024

Ανοδο 5,4% εμφάνισε η τιμή της μετοχής της κινεζικής εταιρείας Χίαομι, η οποία είναι γνωστή κατασκευάστρια εξυπνων κινητών τηλεφώνων, με αφορμή την ανακοίνωσή της ότι μέσα σε λίγα χρόνια θα αρχίσει να παράγει μαζικά και αυτοκίνητα. Τα σχετικά ανέφερε εκπρόσωπός της, ο οποίος διευκρίνισε πως η μαζική παραγωγή τοποθετείται στα μέσα του 2024, ενώ λίγο καιρό πριν η Χίαομι ανακοίνωσε τη δημιουργία εταιρείας για την κατασκευή ηλεκτρικών οχημάτων. Η ανοδος της μετοχής της χθες κατά 5,4%, στα 22,50 δολάρια Χονγκ Κονγκ, είναι και η μεγαλύτερη πο-

Την ίδια στιγμή, ο ιταλοαμερικανικός όμιλος Stellantis ανακοίνωσε τη συνεργασία του με τη νοτιοκορεατική Samsung SDI.

σοστιαία σε ημερήσια βάση από τις 12 Μαΐου φέτος. Τον Μάρτιο συγκεκριμένα είχε γίνει γνωστό πως θα επενδύσει η εταιρεία 10 δισ. δολάρια για νέα μονάδα οχημάτων σε ορίζοντα δεκαετίας. Την ίδια στιγμή, ο ιταλοαμερικανικός όμιλος Stellantis ανακοίνωσε τη συνεργασία του με τη νοτιοκορεατική Samsung SDI, η οποία κατασκευάζει μπαταρίες οχημάτων. Αμφοτέρως θα ενδύσουν τις δυνάμεις τους για

Η Χίαομι επενδύει 10 δισ. δολάρια για τη νέα μονάδα οχημάτων. Χθες η μετοχή της εταιρείας σημείωσε άνοδο κατά 5,4%, στα 22,50 δολάρια Χονγκ Κονγκ.

μπαταρίες, οι οποίες θα απευθύνονται στην αγορά της Βόρειας Αμερικής.

Στην περίπτωση της κινεζικής Χίαομι, αν και έχει αυξήσει τις προσλήψεις για τη μονάδα ηλεκτρικών αμαζιών, δεν αποκάλυπτε εάν θα συνεργαστεί με άλλη εταιρεία και δη με μια συμβατική αυτοκινητοβιομηχανία του κλάδου. Εν τώ μεταξύ, ακόμη μία μεγάλη βιομηχανία κατασκευής εξυπνων κινητών στη νοτιοανατολική Ασία, όπως

είναι η Foxconn, παρουσίασε στις αρχές της εβδομάδας δύο πρωτότυπα ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η εν λόγω ταϊβανέζικη εταιρεία αποτελεί μία από τις βασικές προμηθευτριες της Apple, εφόσον κατασκευάζει για λογαριασμό της iPhone. Τώρα παρουσίασε ένα μοντέλο πολυλειτουργικών δραστηριοτήτων και ένα σεντάν, τα οποία, ωστόσο, δεν θα λανσάρεται υπό το δικό της εμπορικό σήμα, αλλά αφορούν τρι-

τους. Το ενδιαφέρον στην όλη πρωτοβουλία αυτή έγκειται στο ότι με τα εκέγγνα αυτά η Foxconn εγγράφει πιθανώς υποθήκη για μία συνεργασία με την Apple, η οποία εργάζεται πάνω στα σχέδιά της για ηλεκτρικά αμάξια με μεγάλη μυστικότητα επί αρκετά χρόνια. Και, φυσικά, όπως είναι γνωστό, τα οχήματα αυτά για να μπορούν να κυκλοφορήσουν στα παγκόσμια οδικά δίκτυα και να εκπέμπουν και μηδενικούς ρύπους, χρειάζονται μπαταρίες. Η νοτιοκορεατική Samsung SDI, μέλος του κολλοσιαίου ομίλου της Samsung, θα συνεργαστεί με τη Stellantis, την οποία απαρτίζουν η ιταλική Fiat και η αμερικανική Chrysler, για να παράγουν τέτοιες μπαταρίες, χωρίς ακόμη να έχει οριστεί η τοποθεσία της νέας μονάδας τους. Βέβαια, η Samsung διατηρεί ήδη ορισμένα εργοστάσια στη Νότια Κορέα, στην Κίνα και στην Ουγγαρία, των οποίων τα προϊόντα εξυπηρετούν πελάτισσες όπως είναι η γερμανική BMW και η αμερικανική Ford Motor. Καλά πληροφορημένες πηγές δήλωσαν στο ειδοσηογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς ότι οι δύο όμιλοι έχουν συνάψει μνημόνιο συνεργασίας για την κατασκευή μπαταριών που θα απευθύνονται στη βορειοαμερικανική αγορά. Τέλος, τον Ιούλιο είχε αναφέρει το Ρόιτερς ότι ίσως η Samsung SDI να κατασκευάζει εργοστάσιο μπαταριών στις Ηνωμένες Πολιτείες, επικαλούμενο πηγή της εταιρείας, ενώ κάτι ανάλογο δημοσιοποίησε και το νοτιοκορεατικό ειδοσηογραφικό πρακτορείο Yonhap.

REUTERS, BLOOMBERG

Βάσει της έρευνας Bank Lending Survey της ΕΚΤ, η εικόνα αναφορικά με τον δανεισμό των επιχειρήσεων παρέμεινε αναλλοίωτη.

Μείωση τραπεζικών δανείων στην Ευρωζώνη

Οι τράπεζες της Ευρωζώνης περιόρισαν τις χορηγήσεις ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων κατά το γ' τρίμηνο του 2021, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία μάλιστα εκτιμάει ότι η τάση αυτή θα διατηρηθεί και κατά το τελευταίο τρίμηνο της τρέχουσας χρονιάς.

Βάσει της έρευνας Bank Lending Survey, η εικόνα αναφορικά με τον δανεισμό των επιχειρήσεων παρέμεινε αναλλοίωτη. «Για τα στεγαστικά δάνεια η πιο σφικτή πολιτική των τραπεζών σχετίζεται με την ανθεκτικότητά τους σε ενδεχόμενους κινδύνους, όπως επίσης και στο κόστος στη χρηματοδότησή τους και σε ανωμαλίες στους ισολογισμούς τους», επισημαίνεται στην έρευνα. «Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2021 αναμένεται περαιτέρω περιορισμός των πιστωτικών προτύπων και καμιά αλλαγή αναφορικά με τη ζήτηση των νοικοκυριών για δάνεια για την αγορά κατοικίας».

Μερικές τράπεζες ανέφεραν τις συστάσεις από τις εποπτικές αρχές –των οποίων η δουλειά είναι να επιβλέπουν για ενδεχόμενες οικονομικές φούσκες– λόγω για τον περιορισμό των κριτηρίων για την εκταμίευση στεγαστικών δανείων.

Μετάξυ των μεγάλων οικονομικών της Ευρωζώνης, τα κριτήρια έγκρισης για τα ενυπόθηκα δάνεια έγιναν πιο

αυστηρά σε Γερμανία, Ισπανία και Γαλλία, ενώ παρέμειναν αμετάβλητα στην Ιταλία. Σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση, η αλλαγή στα κριτήρια είχε σαν αποτέλεσμα το ποσοστό απορρίψης για τα νοικοκυριά κατά το γ' τρίμηνο του 2021 να μεγαλώσει σε Γερμανία και Γαλλία, σύμφωνα με την έρευνα. Οι όροι και οι προϋποθέσεις στα ενυπόθηκα δάνεια –ειδικότερα η αναλογία ανάμεσα στο ποσό που εκταμιεύεται και την αξία του ακινήτου, η διάρκεια του δανείου και οι επιπλέον χρεώσεις– ήταν επίσης πιο σφικτοί σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Από την άλλη, με τα επιτόκια της ΕΚΤ σε αρνητικό έδαφος ή σε μηδενικά επίπεδα, τα ποσοστά κέρδους των τραπεζών συμπίεζονται – στα κέρδη συμπεριλαμβάνονται και εκείνα από τα δάνεια τα οποία έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνα. «Στις μεγαλύτερες χώρες της Ευρωζώνης, οι συνολικοί όροι και οι προϋποθέσεις για τα στεγαστικά δάνεια έγιναν πιο αυστηροί σε Γερμανία και Γαλλία, ενώ χαλάρωσαν σε Ιταλία και Ισπανία. Η “στενότητα” στα περιθώρια κέρδους προήλθε από την Ισπανία και τη Γαλλία για τα συνήθη δάνεια και από την Ιταλία από εκείνα με μεγαλύτερο ρίσκο, ενώ οι γερμανικές τράπεζες ανέφεραν διευρύνση σε όλα τα περιθώρια», αναφέρεται στην έρευνα της ΕΚΤ.

Η πανδημία ενίσχυσε τη ζήτηση για λίζινγκ στη Γερμανία

Οι προσφορές λίζινγκ στη Γερμανία ξεπερνούν πλέον κατά πολύ την κλασική χρονομίσθωση αυτοκινήτων. Σήμερα οι άνθρωποι προτιμούν τη μέθοδο αυτή «για λόγους που σχετίζονται με τον σύγχρονο τρόπο ζωής, αλλά και τη βιωσιμότητα», εξηγεί ο Ντάνιελ Ισικάβα, διευθύνων σύμβουλος της γερμανικής εταιρείας Lyght Living Furniture Leasing, η οποία εξειδικεύεται στη χρονομίσθωση επίπλων και ηλεκτρονικών ειδών για σπίτια και γραφεία. Το λίζινγκ ενδιαφέρει κυρίως τους νέους, συμπληρώνει ο επιχειρηματίας. Κατά την εκτίμησή του, η πανδημία είχε επίδραση στις ανάγκες καταναλωτών και επιχειρήσεων. «Με τον κορωνοϊό συνειδη-

σμήν». Στους πελάτες του ανήκουν κυρίως επιχειρήσεις, οι οποίες χρησιμοποιούν την παραγωγή μελιού για διαφημιστικούς λόγους. Εκτός αυτού, ο τρόπος του μελιού είναι σημαντικό γεγονός για μια επιχείρηση και τους εργαζομένους, προσθέτει ο Ντίτερ Σιμάνσκι.

Σύμφωνα με τον Ομοσπονδιακό Σύνδεσμο Γερμανικών Εταιρειών Χρονομίσθωσης (BDL), όσο περνάει ο χρόνος τόσο αυξάνεται η ζήτηση για χρονομίσθωση. «Μέχρι το ξέσπασμα της πανδημίας οι πωλήσεις οικονομικών αγαθών κατέρριπταν το ένα ρεκόρ μετά το άλλο, φθάνοντας το 2019 σε συνολική αξία σχεδόν τα 77 δισ. ευρώ», δηλώνει η εκπρόσωπος του Συνδέσμου, Κάτριν Ντίσκοφ, και εξηγεί ότι σχεδόν το 80% της χρονομίσθωσης αφορά, ακόμα και σήμερα, παρά το πλήθος των διαφόρων προσφορών, αυτοκίνητα και οχήματα δημόσιας χρήσης. Η πανδημία έπληξε, ωστόσο, και τον οικονομικό κλάδο του λίζινγκ, ο οποίος υποχώρησε το 2020 κατά 8,6%. Το πρώτο εξάμηνο του 2021 όμως ήρθε η πολυπόθητη ανάκαμψη και παρουσίασε ανάπτυξη 8,3%. Η Ιβόν Χόνερ, ιδιοκτήτρια της εταιρείας χρονομίσθωσης έργων τέχνης Contemp-Rent στην Καρλσρούη, κατέγραψε την περίοδο της πανδημίας μεγαλύτερο ενδιαφέρον από ιδιώτες. Όπως λέει, ολοένα και περισσότεροι δίνουν πλέον βάρος σε όμορφους χώρους: «Χρειάζεται χρόνος για να βρεις τον πίνακα που ταιριάζει στο σπίτι σου». Σύμφωνα με την Ιβόν Χόνερ, εν κατακλείδι, πολλοί πελάτες αξιοποιούν τη δυνατότητα του δοκιμαστικού λίζινγκ έργων τέχνης, αποφεύγοντας έτσι μια λάθος αγορά.

Οι χρονομισθώσεις αφορούν από αυτοκίνητα μέχρι έπιπλα και έργα τέχνης.

τοποίησαμε ότι είναι πιο δύσκολο να σχεδιάσεις τη ζωή σε βάθος χρόνου. Αρκετοί πελάτες δεν θέλουν πια να δεσμεύονται μακροπρόθεσμα», όπως επισημαίνει ο Ντάνιελ Ισικάβα στην Deutsche Welle.

Υπάρχουν ωστόσο και καταναλωτές οι οποίοι δεν θέλουν πια να αποχωριστούν αυτό που μίσθωσαν, όπως δηλώνει ο Ντίτερ Σιμάνσκι, ιδρυτής της εταιρείας Bee-Rent από την Κάτω Σαξωνία, η οποία ενοικιάζει από το 2015 ολόκληρα σμήνη και κυψέλες μελισσών. Θεωρεί ότι όταν η μελισσοκομία σε κερδίζει δεν μπορείς πια να ζησεις δίχως μελίσσια: «Για τον λόγο αυτό, ελάχιστοι πελάτες μας επιστρέφουν τα

«Απόβαση» στη Μάγχη ετοιμάζουν οι ισπανικοί σιδηρόδρομοι Renfe

Σχεδιάζουν υποθαλάσσια υπερταχεία, σε ανταγωνισμό με τη Eurostar

Οι Ισπανοί ετοιμάζουν την «απόβαση» τους στη σήραγγα της Μάγχης, δηλαδή το να θέσουν σε λειτουργία μια υποθαλάσσια υπερταχεία, που θα συνδέει το Λονδίνο και το Παρίσι και θα έρχεται ευθέως σε ανταγωνισμό με την Eurostar, τη μοναδική εταιρεία που δραστηριοποιείται εκεί. Συγκεκριμένα, οι ισπανικοί σιδηρόδρομοι Renfe εκφράζουν την πεποίθηση πως ο ανταγωνισμός στον πορθμό της Μάγχης είναι και βιώσιμος αλλά και κερδοφόρος, όπως αναφέρεται σχετικά σε δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας Financial Times. Επιπλέον, η εταιρεία ανέφερε ότι έχει εξασφαλίσει τη στήριξη της GetLink, η οποία διαχειρίζεται τη σήραγγα, αλλά και της βρετανικής σιδηροδρομικής εταιρείας HS1, στην οποία ανήκουν σταθμοί και σιδηροτροχιές από το Λονδίνο έως τη Μάγχη. «Μέχρι πριν ξεσπάσει η πανδημία του κορωνοϊού, στο συγκεκριμένο σημείο η κίνηση ήταν μεγάλη και έβαινε αυξανόμενη, και αυτή η τάση θα επανέλθει το

Η εταιρεία της Ισπανίας ανέφερε ότι έχει εξασφαλίσει τη στήριξη της GetLink, η οποία διαχειρίζεται τη σήραγγα.

2022. Σύμφωνα με την ανάλυση της ζήτησης, που διεξαγάγαμε, φαίνεται πως είναι για τη Renfe και βιώσιμο και επικερδές να ανταγωνιστεί με την Eurostar», σημειώνει σε ανακοίνωσή της η Renfe. Υπενθυμίζεται, πάντως, ότι διαρκούσης της πανδημίας η επιβατική κίνηση ήταν ελάχιστη. Η Eurostar μέχρι προσφάτως αγωνιζόταν να επιβιώσει, αλλά τον Μάιο έλαβε 250 εκατ. στερλίνες από τους μετόχους της, συμπεριλαμβανομένων και της γαλλικής κυβέρνησης με μερίδιο 55% για να ορθοποδήσει.

Η HS1 από την πλευρά της επισημαίνει ότι θεωρεί ευνοϊκό το ενδιαφέρον των ισπανικών σιδηροδρόμων, ενώ η όξυνση του ανταγωνισμού θα παρέχει πιο πολλές

Η Eurostar καλωσόρισε τον ανταγωνισμό, ενώ η διαχειρίστρια εταιρεία GetLink δήλωσε ότι η σήραγγα της Μάγχης ανέκαθεν προσέφερε πρόσβαση σε εταιρείες σιδηροδρόμων.

επιλογές σε όσους δεν επιλέγουν την από αέρος μετακίνησή τους. Αλλωστε, ενόψει της παγκόσμιας Διάσκεψης για το Κλίμα στη Γλασκώβη, η περιβαλλοντική οργάνωση Greenpeace σε συνεργασία με το ινστιτούτο OBC-Trans.europa δημοσίευσαν χθες έκθεση, η οποία επισημαίνει ότι πάνω από το 1/3 των 150 δημοφιλέστερων μικρής διάρκειας δρομολογίων εντός Γηραιάς Ηπείρου έχει και σιδηροδρομική κάλυψη, όπως αναφέρει το Bloomberg. Καλό θα ήταν να υπενθυμίσουμε, κιόλας, ότι ένας από τους λόγους αποδυνάμωσης και αποκαθάλωσης της προβληματικής αεροπορικής Alitalia ήταν ότι η δημοφιλέστερη εσωτερική μετακίνηση εντός Ιταλίας, αυτή από τη

Ρώμη στο Μιλάνο και αντίστροφα, μπορεί να γίνει και με πολύ γρήγορο τρένο.

Η δε Eurostar καλωσόρισε τον ανταγωνισμό, ενώ η GetLink δήλωσε ότι η σήραγγα της Μάγχης ανέκαθεν προσέφερε πρόσβαση σε εταιρείες σιδηροδρόμων, ενώ συνιστά μια αφενός δελεαστική αφετέρου πράσινη εναλλακτική για μετακινήσεις επιβατών και μεταφορά εμπορευμάτων. Τα ταξίδια με τρένο δημιουργούν πολύ λιγότερους ρύπους από τους αντιστοίχους των αεροπορικών μετακινήσεων. Σημειωτέον πως η Eurostar δεν διατηρεί κάποιο μονοπάλιο στη σιδηροδρομική διασύνδεση του Λονδίνου με την ηπειρωτική Ευρώπη, αλλά ουδέποτε βρέθηκε αντιμέτωπη με ανταγω-

νιστική μονάδα στα διεθνή της δρομολόγια. Και αυτό της έδωσε δυνατότητα να επικεντρωθεί στο να ανταγωνίζεται τις αεροπορικές εταιρείες που είχαν πτήσεις από το Λονδίνο στο Παρίσι, στις Βρυξέλλες και στο Αμστερνταμ. Η ροή τρένων από το Ηνωμένο Βασίλειο στην Ευρώπη είναι τεχνικά απλή, αλλά μετά την έξοδό του από την Ε.Ε., απαιτείται έλεγχος διαβατηρίων και ασφαλείας στους σταθμούς, οπότε τα σιδηροδρομικά ταξίδια δυσχεραίνουν, όπως αναφέρουν οι FT. Πάντως, η ισπανική Renfe εκτιμά πως θα έχει απόδοση επί της επένδυσής της στη Μάγχη σε ορίζοντα τετραετίας, εστιάζόμενη αρχικά στο δρομολόγιο Λονδίνου - Παρισιού.

Υψηλές επιδόσεις για Alphabet και Microsoft

Πάνω από τις προβλέψεις ήταν τα οικονομικά αποτελέσματα γ' τριμήνου των κολοσσών της υψηλής τεχνολογίας Alphabet και Microsoft, ξεπερνώντας τα 110 δισεκατομμύρια δολάρια. Στον αντίποδα, το Twitter είχε απώλειες εξαιτίας των νέων κανόνων ιδιωτικότητας της Apple. Ειδικότερα, η Google παρουσίασε έσοδα από τις δραστηριότητές της στο υπολογιστικό νέφος χαμηλότερα των προσδοκιών, αλλά η μητρική της εταιρεία Alphabet ξεπέρασε κατά πολύ τις προβλέψεις κερδών της Wall Street το γ' τρίμηνο με την αρωγή των υψηλότερων από το αναμενόμενο εσόδων από τις διαφημίσεις.

Τα έσοδα γ' τριμήνου της μητρικής διαμορφώθηκαν στα 65,1 δισ. δολ. σε ετήσια βάση, όταν οι αναλυτές είχαν υπολογίσει 63,3 δισ. δολ. Τα καθαρά κέρδη το τρίμηνο Ιουλίου - Σεπτεμβρίου ενι-

Ζημίες εμφάνισε το Twitter λόγω δικαστικών εξόδων και νέων επενδύσεων, ενώ οι αναλυτές ανέμεναν κέρδη 8,25 εκατ. δολ.

σχύθηκαν θεαματικά κατά σχεδόν 70% σε ετήσια βάση στα 18,9 δισ. δολ. έναντι προβλέψεων για 15,8 δισ. δολ. Τα ανά μετοχή κέρδη ανήλθαν σε 27,99 δολάρια, ενώ αναλυτές έκαναν λόγο για 23,32 δολάρια.

Στην περίπτωση της θυγατρικής της Alphabet, Google, τα διαφημιστικά της έσοδα αποδεικνύουν πόσο ευνοήθηκαν

Η αύξηση των διαφημιστικών εσόδων της Google, θυγατρικής της Alphabet, οφείλεται στην ανάκαμψη που παρατηρήθηκε στη διαδικασία αναζήτησης στο Διαδίκτυο. Οι αναλυτές θεωρούν ότι αυτό σχετίζεται με το ολοένα και εντονότερο ενδιαφέρον για τα ταξίδια μετά την πανδημία.

από την ανάκαμψη που παρατηρήθηκε στη διαδικασία αναζήτησης στο Διαδίκτυο. Οι αναλυτές θεωρούν ότι αυτό σχετίζεται με το ολοένα και εντονότερο ενδιαφέρον για τα ταξίδια μετά την πανδημία.

από την ανάκαμψη που παρατηρήθηκε στη διαδικασία αναζήτησης στο Διαδίκτυο. Οι αναλυτές θεωρούν ότι αυτό σχετίζεται με το ολοένα και εντονότερο ενδιαφέρον για τα ταξίδια μετά την πανδημία.

ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του ομίλου η τιμή της μετοχής της μητρικής Alphabet είχε μια κάμψη 2%, αλλά συνολικά από τις αρχές της χρονιάς έχει εμφανίσει άνοδο της τάξης του 60%. Η απόδοσή της είναι μία από τις καλύτερες μεταξύ των ομάδων των κολοσσών Facebook, Amazon, Apple και Netflix.

Στην περίπτωση της Microsoft, τα έσοδα ξεπέρασαν τις εκτιμήσεις αναλυτών και οικονομολόγων, καθώς ανήλθαν στα 45,3 δισ. δολάρια έναντι 44 δισ. δολαρίων και τα καθαρά κέρδη διαμορφώθηκαν στα 20,5 δισ. δολ. έναντι 15,7 δισ. δολ. Σε βάση μετοχής τα κέρδη διαμορφώθηκαν στα 2,71 δολάρια. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν τα έσοδα από την υπηρεσία του επαγγελματικού δικτύου LinkedIn, τις εφαρμογές εταιρικής εξυπηρέτησης και τις ακαμίες δραστηριοτήτες στον βραχίονα υπολογιστικού νέφους. Ο επικεφαλής της Microsoft, Σατιά Νατελά, τόνισε πως τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα προϊόντα υπολογιστικού νέφους συνδράμουν όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους στην παραγωγικότητά τους.

Τέλος, στην περίπτωση του κοινωνικού δικτύου Twitter, ο αντίκτυπος από τις αλλαγές στις ρυθμίσεις ιδιωτικότητας επί του λειτουργικού συστήματος της Apple αποδείχθηκε πιο περιορισμένος από το αναμενόμενο, αλλά εμφάνισε ζημίες έναντι προβλέψεων για κέρδη. Τα έσοδα γ' τριμήνου αυξήθηκαν 37% σε 1,284 εκατ. δολ. έναντι 1,285 εκατ. δολ. των προβλέψεων, ενώ είχε ζημίες 537 εκατ. δολ. λόγω δικαστικών εξόδων και νέων επενδύσεων, όταν οι αναλυτές είχαν εκτιμήσει πως θα έχει κέρδη 8,25 εκατ. δολαρίων.

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT AND
SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY
CONVERSIONS

UNIQUE IBAN
PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCXY2N

www.ecommbanx.com
27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

Πρώτα σύννεφα και αντιδράσεις πριν το Meta

Ενστάσεις για τη μετονομασία του Facebook

Πιο δαπανηρή από ό,τι νόμιζε ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ ίσως αποδειχθεί η μετονομασία του Facebook σε Meta, καθώς εταιρεία πώλησης υπολογιστών από την Αριζόνα έχει κατοχυρώσει τη συγκεκριμένη ονομασία από τον Αύγουστο. Ο ι-διοκτήτης της δήλωσε, ωστόσο, έτοιμος να παραχωρήσει τα δικαιώματα στον CEO του Facebook, Μαρκ Ζούκερμπεργκ έναντι 20 εκατ. δολαρίων. Πηγές του Facebook ανέφεραν χθες στον ειδησεογραφικό ιστότοπο TMZ ότι η εταιρεία του Ζούκερμπεργκ έχει δικαίωμα χρήσης του ονόματος, καθώς η αίτηση κατοχύρωσης του Meta από την εταιρεία της Αριζόνας δεν έχει εγκριθεί ακόμη. Αμερι-

η μεταβολή της εικόνας της εταιρείας επί τα βελτίω. Οι αλληπάλληλες κρίσεις που αντιμετώπισε το Facebook έχουν κλονίσει την εμπιστοσύνη του κοινού, αλλά και των επενδυτών.

Η πρόσφατη διαρροή μεγάλου αριθμού εσωτερικών εγγράφων του Facebook αποκάλυψε τις μεθόδους λειτουργίας και τη φιλοσοφία της εταιρείας, που απέχει πολύ από τις αισιόδοξες εξαγγελίες του ιδρυτή της σχετικά με το Meta και την ικανότητά του να προωθεί δημοκρατικές αντιλήψεις στην κοινωνία. Η πηγή της διαρροής, η πρώην εργαζόμενη στο Facebook, Φράνσις Χάουγκεν, που κάλεσε τη Δευτέρα τον Ζούκερμπεργκ να παραιτηθεί από εκτελεστικούς διευθυντές, αποκάλυψε ότι το Facebook θέτει την κερδοφορία πάνω από κάθε άλλη επιδίωξη.

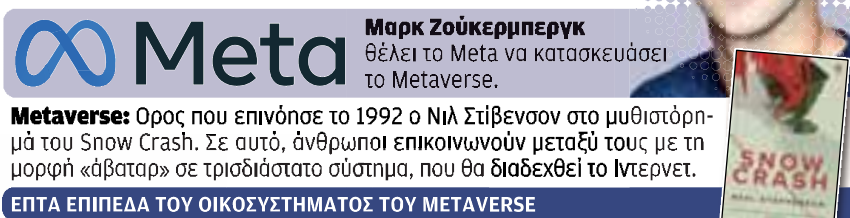
Καθώς ο Ζούκερμπεργκ ανακοίνωνε τα σχέδιά του για δημιουργία νέας διαστάσης στον κυβερνοχώρο το βράδυ της Πέμπτης, σατιρικές εκπομπές της αμερικανικής τηλεόρασης έσπευδαν να του υπενθυμίσουν ότι τάχθηκε έμμεσα – αλλά ουσιαστικά – υπέρ των εισβολών οπαδών του Τραμπ στο Κογκρέσο στις 6 Ιανουαρίου, διασπείροντας μέσω του Facebook το μήνυμά τους.

Η αριστερή βουλευτής της Νέας Υόρκης, Αλεξάντρια Οκάζιο-Κορτέζ, δεν έκρυψε την αποδοκιμασία της, αποκαλώντας το Facebook «καρκίνωμα στη δημοκρατία» και «μηχανισμό παγκόσμιας παρακολούθησης και προπαγάνδας στην υπηρεσία αυταρχικών καθεστώτων, που πλήττει την κοινωνία των πολιτών». Οι γερουσαστές Ρίτσαρντ Μπλουμένταλ και Εντ Μάρκβι εξέφρασαν και αυτοί βάσιμες ενστάσεις για τα σχέδια του Ζούκερμπεργκ. Ο Μπλουμένταλ, πρώην γενικός εισαγ-

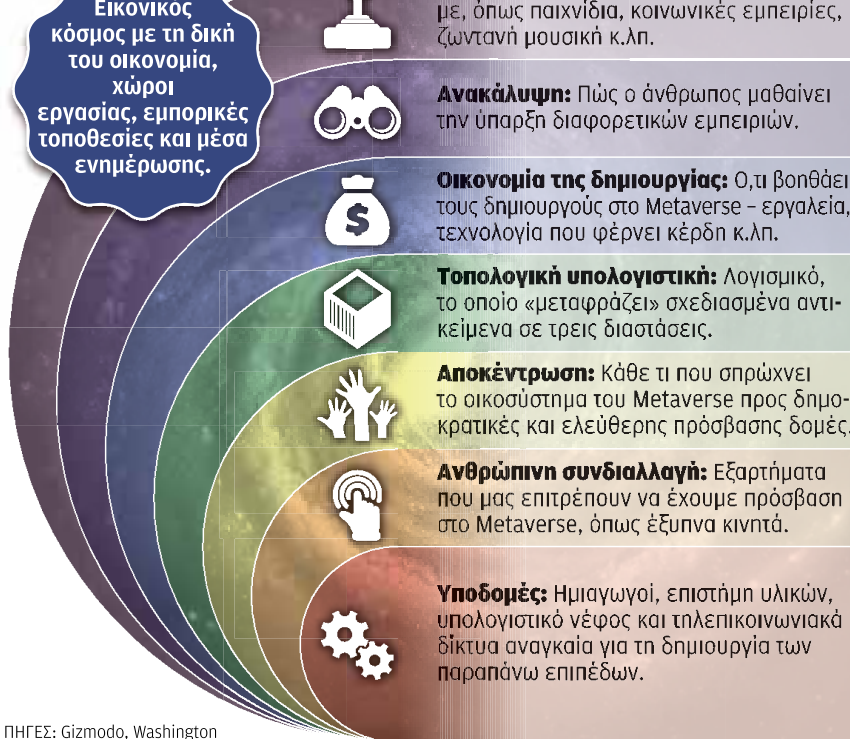
Metaverse - Το μέλλον του Ιντερνέτ

Ο CEO του Facebook, το οποίο πρόσφατα μετονομάστηκε σε Meta, Μαρκ Ζούκερμπεργκ θέλει να βρεθεί στην πρώτη γραμμή της επόμενης μεγάλης αναβάθμισης του παγκόσμιου ιστού: το Metaverse.

Στηνμύθο από την ταινία Ready Player One του Στίβεν Σπάλμπεργκ, ίσως η πιθανότερη εκδοχή της μορφής που θα μπορούσε να έχει το Metaverse.

ΕΠΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ METAVERSE

ΠΗΓΕΣ: Gizmodo, Washington Post, Meta, Medium, Wikipedia, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γελέας του Κονέκτικατ, υποστήριξε ότι η μετονομασία δεν είναι τίποτα παραπάνω από απόπειρα πρόκλησης σύγχυσης, «η οποία δεν πρόκειται να σβήσει τα χρόνια παραπλανητικών πρακτικών και αδιαφορίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, της ψυχικής υγείας των παιδιών, της διασποράς μίσους και γενοκτονιών».

Ο γερουσαστής Μάρκι της Μασαχουσέτης αρνήθηκε να αποδεχθεί τη μετονομασία: «Το Facebook θέλει να αποδεχθούμε την αλλαγή ονόματος και να αρχίσουμε να το λέμε Meta. Το μόνο που θα το αποκαλούμε είναι απειλή για την ιδιωτική ζωή, τη δημοκρατία και τα παιδιά».

ASSOCIATED PRESS

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Έδρα: Αμμόχωστος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Βάζουμε πλήρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

Μαγνήτης τα κίνητρα για νέες ξένες παραγωγές

Παράγοντες της οπτικοακουστικής βιομηχανίας λένε ότι η Ελλάδα μπορεί σε μερικά χρόνια να γίνει το Χόλιγουντ της Ευρώπης

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Ο ήλιος, η θάλασσα και το εύκρατο κλίμα προβάλλονται διαχρονικά ως τα δυνατό σημεία της Ελλάδας για την προσέλκυση επενδύσεων. Δεν είναι τυχαίο ότι το 2013 σε roadshow στο Λονδίνο ελληνικού οργανισμού για την προώθηση των ελληνικών κρατικών ακινήτων, τα καλά κλιματολογικά δεδομένα είχαν προταθεί ως ισχυρά «χαρτιά» της χώρας. Ωστόσο, είναι ίσως από τις λιγοστές φορές που ο ελληνικός ήλιος και η θάλασσα καταφέρνουν και προσελκύουν τα τελευταία χρόνια κεφάλαια σε έναν τομέα, που δεν σχετίζεται με τον τουρισμό ή την αγορά ακινήτων, δηλαδή την οπτικοακουστική παραγωγή.

Αυτή, όμως, ίσως είναι η μία πλευρά του νομίσματος, εάν ληφθεί υπόψη ότι η ενίσχυση (cash rebate) που προσφέρει η Ελλάδα είναι από τις πλέον γενναιόδωρες παγκοσμίως, μαγνιζόντας πολλές ξένες χολιγουντιανές παραγωγές, όπως η ταινία «Αναλώσιμοι» η οποία θα γυριστεί στη Θεσσαλονίκη. Από την έναρξη λειτουργίας του cash rebate –το ποσοστό της επιστροφής επί των επιλέξιμων δαπανών αυξήθηκε το 2020 από 35% σε 40%– τον Απρίλιο του 2018 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2021, υπολογίζεται ότι επικυρωγήθηκαν συνολικά 171 έργα που συνοδεύονται με επενδύσεις 255 εκατ. ευρώ και τη δημιουργία 42.130 θέσεων εργασίας. Μόνο στην Αθήνα εκτιμάται ότι οι εταιρείες παραγωγής έχουν δαπανήσει 60 εκατ. ευρώ σε υπηρεσίες κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων τους. Τα ποσά αυτά, όμως, θα ήταν δυνατό να πολλαπλασιαστούν σημαντικά. Κι αυτό διότι η βιομηχανία του θεάματος στην Ελλάδα έχει εκπληκτικά περιθώρια ανάπτυξης, όπως ανέφεραν πρόσφατα ορισμένοι από τους πρωταγωνιστές του κλάδου, οι οποίοι για πρώτη φορά συνυπήρξαν σε διαδικτυακή εκδήλωση του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου, του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC) και του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ).

Πρόκειται για τον ιδρυτή και πρόεδρο της εταιρείας παραγωγής και κινηματογραφικής και τηλεοπτικής διανομής Tanweer, Τζόζεφ Σαμάν, ο οποίος ανέφερε ότι η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να καταστεί κόμβος στον τομέα παραγωγής περικοχόμενου. «Σε μερικά χρόνια, εάν όλοι εργαστούμε μαζί, η Ελλάδα θα

μπορούσε να αποτελέσει το Χόλιγουντ της Ευρώπης. Η επιστροφή του 40% των επιλέξιμων δαπανών είναι αρκετά ελκυστική. Η Ελλάδα είναι ένα υπαίθριο στούντιο, συνδυάζει τη θάλασσα με το βουνό, διαθέτει γραφικά νησιά και ένα εύκρατο κλίμα με 300 μέρες τον χρόνο ήλιου φάνεια. Επίσης, είναι δύσκολο να βρει κάποιος χώρες, εκτός από τη Μεγάλη Βρετανία, όπου οι περισσότεροι να μιλούν καλά αγγλικά», σημείωσε ο επικεφαλής της Tanweer, της οποίας η νέα δημιουργία, η ταινία «Σμύρνη μου αγαπημένη» διαθέτει έναν από τους υψηλότερους προϋπολογισμούς στην ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου, ύψους 4,5 εκατ. ευρώ.

Ο ομογενής και διευθύνων σύμβουλος των York Studios, με έδρα τη Νέα Υόρκη, Γιάννης Καλαφάτης, σημείωσε ότι η προσπάθεια της Ελλάδας για προσέλκυση κινηματογραφικών παραγωγών είναι πολλά υποσχόμενη. Η York Studios σε συνεργασία με τη βουλγαρική Nu Boyana Hellenic αναμένεται μέσα στο

«Έχει τη δυνατότητα να καταστεί κόμβος στον τομέα παραγωγής περικοχόμενου», λέει ο πρόεδρος της Tanweer.

2022 να ξεκινήσει την κατασκευή κινηματογραφικού στούντιο σε οικόπεδο 83 στρεμμάτων στη Θέρμη της Θεσσαλονίκης. Οι κατασκευαστικές εργασίες εκτιμάται ότι θα ξεκινήσουν μέσα στην επόμενη χρονιά, με την επένδυση να είναι ύψους 20 εκατ. ευρώ. Μέχρι όμως να εκκινήσει η κατασκευή του στούντιο, η έκταση θα φιλοξενεί γυρίσματα ταινιών, όπως η «Enforcer» με πρωταγωνιστή τον Αντόνιο Μπαντέρας και «Αναλώσιμοι» με τον Σιλβέστερ Σταλόνε, τον Τζέισον Στέιθαμ, τη Μέγκαν Φοξ και τον Αντι Γκαρσία, για τις ανάγκες της οποίας κατασκευάστηκε μια πολεμική φρεγάτα.

«Με τη ζήτηση για παραγωγές στην Νέα Υόρκη να είναι ιδιαίτερα υψηλή, η Ελλάδα παρουσιάζει πολύ μεγάλες προοπτικές στον τομέα της οπτικοακουστικής παραγωγής. Κατάλυται για την υλοποίηση της επένδυσής μας στην Βόρεια Ελλάδα υπάρχει, εκτός από τη στήριξη που έχουμε από την ελληνική κυβέρνηση

και το ΕΚΟΜΕ, η συνάντησή μου με τον Γαρίβ Λέρνερ, διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας παραγωγής Nu Boyana (σ.σ.: ελέγχεται από τις αμερικανικές Nu Image και Millennium Media). Η Ελλάδα διαθέτει αναπτυγμένες υποδομές, ελκυστικές τοποθεσίες και υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό, που αποτελούν παράγοντες που καθιστούν πολύ ευκολότερη τη δραστηριοποίηση στη χώρα», σημείωσε ο κ. Καλαφάτης.

Ο Γιάννης Καραγιάννης, διευθύνων σύμβουλος της JK Productions και ιδιοκτήτης των Kappa studios ανέφερε, κατά την πρόσφατη εκδήλωση του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου, του ICC και του ΕΚΟΜΕ, ότι η στρατηγική προσέλκυσης ξένων παραγωγών αποδίδει καρπούς, με τις ταινίες «Greek Freak» και «Crimes of the Future» να έχουν γυριστεί στις εγκαταστάσεις της εταιρείας. Σχετικά με τον τομέα της μεταπαραγωγής (post production) και των οπτικών εφέ υψηλών προδιαγραφών, που έχει αναπτυχθεί σε πολύ μικρό βαθμό στην Ελλάδα, ο Δημήτρης Ευαγγελόπουλος επικεφαλής των «Στούντιο Αλφα» ανέφερε ότι προϋπόθεση για την ενίσχυση της συγκεκριμένης δραστηριότητας είναι η ύπαρξη επαρκούς όγκου οπτικοακουστικών έργων που να απαιτούν αυτού του είδους την τεχνική επεξεργασία. «Εκτιμώμε ότι αυτό θα συμβεί ενόψει των παραγωγών που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στην Ελλάδα», σημείωσε.

«Η Ελλάδα αποτελεί, ενδεχομένως, την καλύτερη τοποθεσία σε όλο τον κόσμο για τη φιλοξενία κινηματογραφικών και τηλεοπτικών γυρισμάτων», σημείωσε η Γέλνα Πόποβιτς, σκηνοθέτης της ταινίας «Ο άνθρωπος του θεού», που επικυρωγήθηκε με 414,2 χιλ. ευρώ μέσω του καθεστώτος cash rebate.

Κατά το τελευταίο διάστημα στο καθεστώς ενίσχυσης του ΕΚΟΜΕ έχουν ενταχθεί η σειρά μυθολογίας 100 επεισοδίων «Η Τελευταία Ώρα», με επικυρωγήση 608,3 χιλ. ευρώ και οι ταινίες «Μουσική», «Under the eyelashes» και «Το βράδυ υποχωρεί», με ενίσχυση 300 χιλ. ευρώ, 155,4 χιλ. ευρώ και 27,5 χιλ. ευρώ αντίστοιχα. Εκτός από το καθεστώς επιχορήγησης επιλέξιμων δαπανών –για κάθε 100 ευρώ που δαπανάει στη χώρα μας ένας παραγωγός εισπράττει τα 40– προβλέπεται και η χορήγηση κινήτρου φορολογικής ελάφρυνσης ύψους 30%.

Οι ενισχύσεις (cash rebate) που προσφέρει η Ελλάδα είναι από τις πλέον γενναιόδωρες παγκοσμίως, μαγνιζόντας πολλές ξένες χολιγουντιανές παραγωγές, όπως η ταινία «Αναλώσιμοι», η οποία θα γυριστεί στη Θεσσαλονίκη.

Να μη χρειάζονται... κούτες με έγγραφα

Δεν λείνουν πάντως οι παθογένειες - παιδικές ασθένειες από το καθεστώς επιδότσης, οι οποίες όμως δεν σχετίζονται με όσα έχει υποστηρίξει, κατά καιρούς, η αξιωματική αντιπολίτευση ότι τα κίνητρα που δίνονται δεν συνοδεύονται από μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την ελληνική οπτικοακουστική βιομηχανία. Αλλά, ως επί το πλείστον, με διαδικαστικού χαρακτήρα ζητήματα. «Λειτουργεί προβληματικά το γεγονός ότι πρέπει να προσκομίζουμε σε φυσική μορφή τα τιμολόγια των δαπανών μας. Για κάθε παραστατικό, πρέπει να δημιουργούμε ένα αντίγραφο που πρέπει να προσκομίζουμε, με αποτέλεσμα όταν πρόκειται για μια μεγάλη παραγωγή να καταλήγουμε με κούτες από έγγραφα», σημείωσε ο κ. Σαμάν.

Ο ιδρυτής της Tanweer προτεί-

νει ακόμη να αυξηθεί το όριο, ύψους 900 χιλ. ευρώ, της χρηματοδότησης που είναι σε θέση να αιτηθούν οι δικαιούχοι μέσω του ταμείου εγγυοδοσίας δανείων επιχορήγησης παραγωγής οπτικοακουστικών έργων. Σήμερα, το συγκεκριμένο χρηματοδοτικό εργαλείο, συνολικού δυναμικού προϋπολογισμού δανείων 62,5 εκατ. ευρώ, προβλέπει ότι κάθε επιχείρηση-δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να αιτηθεί τη λήψη τραπεζικού δανείου από 25.000 ευρώ έως 900.000 ευρώ, για την κάλυψη των αναγκών του σε κεφάλαιο κίνησης, αλλά και τη χρηματοδότηση επενδυτικών του σχεδίων. Το Ταμείο παρέχει εγγύηση σε ποσοστό 80% επί του ύψους του δανείου, ενώ οι τράπεζες δεν επιτρέπεται να ζητήσουν εμριπράγματος εξασφαλίσεις για δάνεια έως 50.000 ευρώ.

Όσον αφορά τις υποδομές, είναι απαραίτητο να βελτιωθεί η ταχύτητα του ασύρματου Διαδικτύου «που είναι χαμηλή στην Ελλάδα», όπως ανέφερε ο κ. Καλαφάτης. Την ίδια στιγμή, ζητούμενο, σύμφωνα με παράγοντες του κλάδου, είναι να αναβαθμιστεί περαιτέρω ο ρόλος της Ελλάδας για την παγκόσμια βιομηχανία του θεάματος με στόχο να είναι δυνατή η ταυτόχρονη υποστήριξη ενός μεγάλου όγκου έργων. Για να επιτευχθεί όμως αυτό απαιτείται καταρτισμένο προσωπικό που είναι συχνά δυσεύρετο, όπως και η κατασκευή νέων κινηματογραφικών στούντιο υψηλών προδιαγραφών, δεδομένου ότι οι εγκαταστάσεις που υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα δεν επαρκούν για να ικανοποιήσουν την ενισχυμένη ζήτηση για ελληνικές και ξένες κινηματο-

γραφικές και τηλεοπτικές παραγωγές. Ενα ακόμη κομμάτι που λείπει από το παζλ σχετίζεται με την ψηφιακή μεταπαραγωγή (post-production) και τα οπτικά εφέ, ένας τομέας της οπτικοακουστικής παραγωγής που δεν έχει αναπτυχθεί και συνοδεύεται με πολύ υψηλό κόστος.

Σύμφωνα με έρευνα του IOBE, η άμεση συνεισφορά στην οικονομία των οπτικοακουστικών παραγωγών αυτών είναι ύψους 108 εκατ. ευρώ, ενώ η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ τοποθετείται σε 686 εκατ. ευρώ. Εκτιμάται ότι επενδύσεις ύψους 25 εκατ. ευρώ είναι δυνατόν να δημιουργήσουν περισσότερες από 755 θέσεις εργασίας, από τις οποίες 223 συνδέονται άμεσα με την παραγωγή και αυξάνουν το ΑΕΠ κατά 39 εκατ. ευρώ.

Συνδρομητικά σούπερ μάρκετ με δωρεάν ντελίβερι και εκπτώσεις

Το μοντέλο εφαρμόζεται στο εξωτερικό και αναμένεται και στην Ελλάδα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Την περασμένη Τετάρτη, η ολλανδική αλυσίδα σούπερ μάρκετ Albert Heijn, θυγατρική του ομίλου Ahold Delhaize που στην Ελλάδα δραστηριοποιείται μέσω της «ΑΒ Βασιλόπουλος», ανακοίνωσε την έναρξη συνδρομητικής υπηρεσίας και έγινε η πρώτη αλυσίδα στην Ολλανδία που εφαρμόζει κάτι τέτοιο. Με ετήσια συνδρομή 12 ευρώ, η αλυσίδα υπόσχεται περισσότερες εκπτώσεις σε συγκεκριμένα προϊόντα, εκπτώσεις στα μεταφορικά στην περίπτωση που κάποιος παραγγέλλει ηλεκτρονικά και υποστηρίζει ότι η εξοικονόμηση για τον συνδρομητή μπορεί να υπερβαίνει τα 100 ευρώ ετησίως.

Αν και στην Ελλάδα ακόμη δεν έχει γίνει τέτοια κίνηση ούτε από την «ΑΒ

Η ολλανδική αλυσίδα Albert Heijn υποστηρίζει ότι η εξοικονόμηση για τον συνδρομητή μπορεί να υπερβαίνει τα 100 ευρώ ετησίως.

Βασιλόπουλος» ούτε από κάποια άλλη αλυσίδα, οι διεργασίες και οι συζητήσεις έχουν ξεκινήσει. Ο λόγος; Αφενός, πλέον υπάρχει μια κρίσιμη μάχη καταναλωτών που κάνουν αγορές μέσω των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ, η οποία βεβαίως πρέπει να μεγαλώσει και άλλο για να εφαρμοσθεί συνδρομητική υπηρεσία, αφετέρου, το κανάλι των ηλεκτρονικών πωλήσεων ακόμη δεν είναι κερδοφόρο, επιβαρύνοντας την ίδια ώρα σοβαρά το κόστος λειτουργίας των αλυσίδων.

Ποια είναι η βασική ιδέα των συνδρο-

Στο εξωτερικό, εκτός από την Ahold Delhaize, η οποία στην Ελλάδα δραστηριοποιείται μέσω της «ΑΒ Βασιλόπουλος», συνδρομητικές υπηρεσίες έχουν η Carrefour, η Amazon Subscribe & Save, η Albertsons και η Walmart Grocery.

μητικών σούπερ μάρκετ; Ο πελάτης πληρώνει μια μηνιαία συνδρομή και απολαμβάνει δωρεάν μεταφορικά, επιλογές συνήθως να παραλαμβάνει στο σπίτι σε μναια ή ακόμη και εβδομαδιαία βάση συγκεκριμένα είδη σούπερ μάρκετ, από χαρτιά υγείας και φρέσκα λαχανικά έως έτοιμα γεύματα. Το παραπάνω στην ουσία «κτίζει» υψηλή πιστότητα με τον πελάτη, πολύ μεγαλύτερη από τα γνωστά προγράμματα επιβράβευσης με τις κάρτες πόντων. Η επιχείρηση από την πλευρά της γνωρίζει ότι έχει ένα σίγουρο πελά-

τολόγιο και κάποια σίγουρα έσοδα, ενώ προσελκύει με αυτόν τον τρόπο και άλλους πελάτες.

«Καθώς η χρήση του ηλεκτρονικού σούπερ μάρκετ ωριμάζει σταδιακά στη συνείδηση των καταναλωτών, θα προσθέτουμε νέες δυνατότητες συνεργασίας με τους πελάτες μας. Προφανώς μέσα στο πλαίσιο αυτό θα υπάρξουν και μοντέλα ανταμοιβής των πιο συχνών και πιστών πελατών, που μπορεί να περιλαμβάνουν μια συνδρομητική σχέση που θα τους παρέχει διάφορα προνόμια», επισφαινει

μιλώντας στην «Κ» ο κ. Αριστοτέλης Παντελιάδης, διευθύνων σύμβουλος της Metro AEBE. Υπενθυμίζεται ότι η εταιρεία εισήλθε στον χώρο του ηλεκτρονικού εμπορίου με το eshop.mymarket.gr τον Οκτώβριο του 2018. Βεβαίως, ο ίδιος προσθέτει πως δεν έχει πολύ νόημα να ενεργοποιήσει κάποιος τέτοια πλάνα πριν πάρει μια κρίσιμη μάχη πελατών, έτοιμη να τα αξιοποιήσει. «Ακόμη και σήμερα οι περισσότεροι πελάτες ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ δεν το χρησιμοποιούν για περισσότερο από μία φορά τον μήνα. Αυτό αλλάζει σιγά σιγά, καθώς για κάποιους το e-shop αρχίζει να γίνεται συνειδητή και σταθερή επιλογή», τονίζει.

Πρόσφατα, εξάλλου, ο κ. Κωνσταντίνος Μαχαίρας, πρόεδρος του Ινστιτούτου Ερευνών Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ) και με μακρά εμπειρία από υψηλόβαθμες θέσεις στον κλάδο των σούπερ μάρκετ, εκτίμησε, από το βήμα του 14ου συνεδρίου του ECR Hellas, ότι δεν θα αργήσει η στιγμή που και στην Ελλάδα θα κάνουν την εμφάνισή τους τα συνδρομητικά σούπερ μάρκετ. Στο εξωτερικό, εκτός από την Ahold Delhaize, σε συνδρομητικές υπηρεσίες έχουν προχωρήσει το τελευταίο διάστημα και άλλοι μεγάλοι παραδοσιακοί λιανέμποροι, όπως η Carrefour στη Γαλλία (η αλυσίδα ξεκίνησε πιλοτικά την υπηρεσία σε μέρος του δικτύου της μόλις τον Σεπτέμβριο), η Amazon Subscribe & Save, η Albertsons, η Walmart Grocery.

Υπενθυμίζεται ότι παλαιότερα όταν το ηλεκτρονικό σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα ήταν στα σπάργατα είχε επικριρθεί να δημιουργήσει συνδρομητική υπηρεσία το welovesupermarket.gr των αδελφών Ζήβα (σ.σ. μετέπειτα πουλήθηκε στη Metro AEBE) κάτι, ωστόσο, που τότε δεν βρήκε ανταπόκριση.

Λαχανικά και φρούτα στο ηλεκτρονικό «καλάθι» του καταναλωτή

Ακόμη και εάν φέτος ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ, το μερίδιό τους στον συνολικό τζίρο του κλάδου, ο οποίος υπολογίζεται σε περίπου 11 δισ. ευρώ, θα εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλό, κάτω από 3%. Ωστόσο, τα στοιχεία πλέον δείχνουν ότι όχι μόνον ο τζίρος αυτός αυξάνεται, παρά το γεγονός ότι εδώ και μήνες δεν είμαστε σε lockdown, αλλά και ότι τα επιμέρους στοιχεία της κατανάλωσης δείχνουν ότι πλέον η αγορά προϊόντων από ηλεκτρονικό σούπερ μάρκετ δεν είναι συγκυριακή, αλλά γαγιωμένη συνήθεια.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Convert Group, το δείγμα της οποίας αντιστοιχεί στο 87% της αγοράς ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ, το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2021 ο τζίρος στον εν λόγω κλάδο αυξήθηκε κατά 117% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2020, ενώ κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021 η αύξηση ήταν της τάξης του 60%. Το α' εξάμηνο του τρέχοντος έτους υπολογίζεται ότι έκλεισε με τζίρο για τα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ της τάξης των 140,6 εκατ. ευρώ, αυξημένος κατά 122% σε σύγκριση με το α' εξάμηνο του 2020. Συνολικά, όλο το 2020 ο τζίρος διαμορφώθηκε σε 163,3 εκατ. ευρώ.

Το πιο ενδιαφέρον ίσως στοιχείο που δείχνει τον μόνιμο χαρακτήρα που αποκτούν οι αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα είναι ότι η μέση αξία του ηλεκτρονικού «καλαθιού» δεν εμφανίζει σημαντικές διακυμάνσεις, όπως επίσης και το περιεχόμενό του. Η μέση αξία του ηλεκτρονικού «καλαθιού» κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021 διαμορφώθηκε στα 76,3 ευρώ, περιέχει περίπου 36 προϊόντα, ενώ το πλέον σημαντικό στοιχείο που δείχνει εμπιστοσύνη προς αυτό το κανάλι είναι ότι το 1/3 των χρημάτων που δαπανώνται είναι για νασιά τρόφιμα.

Αν μη τι άλλο, λοιπόν, οι μεγάλες αλυσίδες καλούνται να ικανοποιήσουν ένα

Οι online πωλήσεις αυξήθηκαν κατά 117% το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2021 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι.

διαρκώς αυξανόμενο κοινό και να του δώσουν περισσότερα κίνητρα για να παραμείνει πιστό σε αυτές.

Υψηλός ανταγωνισμός

Ενας άλλος λόγος για τον οποίο οι αλυσίδες καλούνται να βελτιώσουν ακόμη περισσότερο τις υπηρεσίες τους, ειδικά σε ό,τι αφορά το κανάλι των ηλεκτρονικών πωλήσεων, είναι ο εντεινόμενος ανταγωνισμός που υπάρχει πλέον –έστω και σε επίπεδο μικρής λιανικής– από τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες. Μέσα στο 2021 αναπτύχθηκαν η efood market, η οποία θα έχει και τον έλεγχο της eikosky's, η Wolt Market, ενώ πρόσφατα προστέθηκαν ως επιλογές για τους καταναλωτές η InstaShop και η Pop Market.

Επαναπατρίσθηκαν περισσότεροι από 1.000 Έλληνες μετανάστες

Και 75 ξένοι επενδυτές από 21 χώρες μετέφεραν τη φορολογική τους κατοικία στη χώρα

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Επιστρέφουν στην Ελλάδα περισσότεροι από 1.000 Έλληνες οι οποίοι είχαν φύγει από τη χώρα το 2010, στην αρχή της κρίσης και των μνημονίων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, έχουν υποβάλει αιτήσεις για να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, μετά την παροχή φορολογικών κινήτρων που προσέφερε η κυβέρνηση. Όπως ανέφεραν τα στελέχη του οικονομικού επιτελείου, το ενδιαφέρον για την υπαγωγή στις νέες διατάξεις ξεπέρασε τις προσδοκίες τους, κάτι που οφείλεται στην απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος και από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του 50% του εισοδήματος που θα αποκτούν στην Ελλάδα για μια επταετία. Η σχετική νο-

Μετακομίζουν φορολογικά στην Ελλάδα

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΙΣ ΦΟΡΟΣ
Επενδυτές (Non Dom)	78	75 επενδυτές και 23 συγγενικά πρόσωπα από 21 χώρες (Ελβετία, Βέλγιο, ΗΠΑ, Ουάν, Ισραήλ, Μονακό, Αργεντινή, Αυστραλία, Ρωσία κ.λπ.)	€9,4 εκατ.	€9,4 εκατ.
Ξένοι συνταξιούχοι	206	157 συνταξιούχοι από 21 χώρες, 13 εκ των οποίων από την Ε.Ε.	Βεβαίωση με την υποβολή της αίτησης φορολογικής δήλωσης του 2021	
Έλληνες εργαζόμενοι και αυτοαπασχολούμενοι/ελεύθεροι επαγγελματίες που είχαν φύγει από τη χώρα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης	περίπου 1.000	Διαδικασία σε εξέλιξη	Βεβαίωση με την υποβολή της αίτησης φορολογικής δήλωσης του 2021	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αποδίδουν καρπούς τα κίνητρα για την προσέλκυση νέων φορολογικών κατοίκων και επενδύσεων στην Ελλάδα.

μοθεσία, όμως, διέπεται από περιορισμούς.

Συγκεκριμένα, όσοι κάνουν αίτηση θα πρέπει:

- Να μην ήταν φορολογικοί κάτοικοι της Ελλάδας τα προηγούμενα πέντε από τα έξι έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας στην Ελλάδα.
- Να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία από κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του ΕΟΧ ή από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα.
- Να παρέχουν υπηρεσίες στην Ελλάδα στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης που ασκείται είτε σε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα είτε σε μόνιμη εγκατά-

σταση αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα. Τα ίδια προνόμια ισχύουν και εφαρμόζονται αναλόγως και για τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, με σκοπό να ασκήσουν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα στη χώρα μας.

- Να δηλώσουν ότι θα παραμείνουν στην Ελλάδα τουλάχιστον για μια διετία.

Παράλληλα, όπως ανακοινώθηκε από τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα, τον υφυπουργό Απόστολο Βεσυρόπουλο και τη γενική γραμματέα Φορολογικής Πολιτικής Αθηνά Καλύβα, στη διετία 2020-2021, 75 επενδυτές από 21 χώρες, μεταξύ των οποίων Ελβετία, Βέλγιο, ΗΠΑ, Ουάν, Ισ-

ραήλ, Μονακό, Αργεντινή, Αυστραλία, Ρωσία κ.λπ., έχουν μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, καταβάλλοντας φόρους 9,4 εκατ. ευρώ. Όπως είπε ο κ. Σταϊκούρας, στα δύο χρόνια εφαρμογής των διατάξεων για την προσέλκυση νέων φορολογικών κατοίκων και επενδύσεων στην Ελλάδα έχουν εισρεύσει στα δημόσια ταμεία συνολικά έσοδα ύψους 9,4 εκατ. ευρώ, με τελική έγκριση αιτήσεων 75 επενδυτών και 23 συγγενών τους από 21 χώρες, ενώ αναμένονται σημαντικά έσοδα λόγω του μεγάλου αριθμού αιτήσεων από συνταξιούχους ξένων χωρών και εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων που θέλουν να μετακομίσουν φορολογικά στην Ελλάδα.

Οι περισσότεροι «πλούσιοι» αφήνουν το Λονδίνο τόσο εξαιτίας του Brexit όσο και εξαιτίας της λήξης του περιθωρίου που είχαν για να παραμείνουν στη χώρα με ευνοϊκές συνθήκες, ενώ υπάρχουν αιτήσεις από Αυστραλία, ΗΠΑ, Αργεντινή, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ρωσία, ακόμα και από το Μονακό. Η κ. Καλύβα σημείωσε πως η φορολογική πολιτική με το κατάλληλο μείγμα, όταν συνδυάζεται και με τον εκσυγχρονισμό της φορολογικής νομοθεσίας, συμβάλλει στη δημιουργία ενός ασφαλούς νομικού πλαισίου που ενισχύει την εμπέδωση ενός ελκυστικού και αξιόπιστου επενδυτικού κλίματος, ενισχύοντας την απασχόληση και συναφώς την ανάπτυξη της οικονομίας. Τα τελευταία

Οι παθογένειες που φέρνουν ακριβό ρεύμα

Περιορισμένες διασυνδέσεις, φτωχό ενεργειακό μείγμα, έλλειψη συμβολαίων, υψηλή έκθεση σε χρηματιστηριακές τιμές

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ο δικασμός Βορρά - Νότου για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης που εκφράστηκε στη Σύνοδο Κορυφής της περασμένης εβδομάδας δεν έχει κάποιο ιδεολογικό έρεισμα. Αντανάκλας τις σημαντικές διαφοροποιήσεις των εθνικών αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου σε μια, κατά τα άλλα, ενιαία ευρωπαϊκή αγορά. Οι χώρες-μέλη ξεκίνησαν την πορεία προς την ενιαία απελευθερωμένη αγορά ενέργειας από διαφορετικές αφετηρίες και με διαφορετικές ταχύτητες ενσωμάτωσης των κοινών ευρωπαϊκών κανόνων λειτουργίας, που εκπορεύτηκαν εν πολλοίς από τις παλαιότερες και ισχυρές χώρες του ευρωπαϊκού μπλοκ. Το μείγμα καυσίμου για ηλεκτροπαραγωγή και

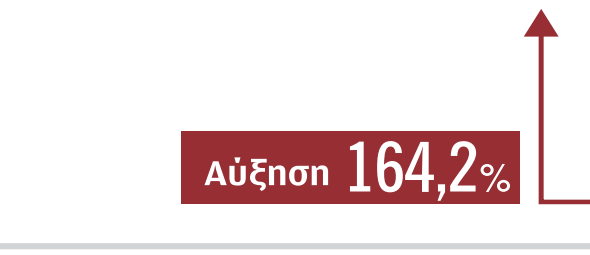
Η εξάρτηση της ηλεκτροπαραγωγής από το φυσικό αέριο έφερε αυξήσεις 211% στη χονδρεμπορική αγορά ρεύματος το τελευταίο τρίμηνο.

οι διασυνδέσεις, σε ό,τι αφορά την αγορά ηλεκτρισμού, είναι οι βασικοί παράγοντες που διαμορφώνουν τον βαθμό ανταγωνιστικότητας των εθνικών αγορών, στο πλαίσιο της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, όπου η λογική που κυριαρχεί είναι να φτάνει στον καταναλωτή η φθηνότερη ενέργεια από όπου κι αν παράγεται.

Η αρχή αυτή δεν μπορεί να έχει την ίδια εφαρμογή σε χώρες του νότου, όπου οι διασυνδέσεις είναι πολύ περιορισμένες, σε αντίθεση με τις χώρες του Βορρά και της Κεντρικής Ευρώπης και πολύ περισσότερο με χώρες όπως η Ελλάδα, που βρίσκεται στο άκρο της ευρωπαϊκής αγοράς και συνορεύει με Βαλκανικά κράτη που δεν έχουν ενσωματώσει κοινούς κανόνες λειτουργίας. Επιπλέον, οι χώρες του Βορρά διαθέτουν ένα πλούσιο μείγμα καυσίμων, από πυρηνικά, μεγάλα υδροηλεκτρικά και υπεράκτια αιολικά τα οποία εκμεταλλεύονται μέσω των διασυνδέσεων. Η υπερεπάρκεια ισχύος και οι

ΧΩΡΙΣ ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

Ενέργεια αιχμής	50%
Τιμή ενέργειας €/MWh	70,45
Ενέργεια ελάχιστο kWh	50%
Τιμή ενέργειας €/MWh	55,48
Συντελεστής χρησιμοποίησης	80%
Κόστος ενέργειας €/MWh	62,97
Εκπτώση -0%	62,97
Ισχύς αιχμής €/MW	6,66
Χρέωση ισχύος €/MWh	3,84
Χρέωση CO2 €/MWh	25,63
Συνολική τιμή ενέργειας €/MWh	92,43
Εκπτώση συνέπειας -5%	87,81

πολλαπλές διασυνδέσεις έχουν ενισχύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας στις χώρες της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης, οι οποίοι προκειμένου να διασφαλίσουν αφενός ότι οι μονάδες τους θα ενταχθούν στην αγορά και αφετέρου ότι η τιμή αποζημίωσης δεν θα είναι χαμηλή, προχωρούν σε μακροχρόνιες συμβάσεις με μεγάλους καταναλωτές ή προμηθευτές με σταθερές τιμές. Αυτό εξυπηρετεί και τις βιομηχανίες ως μεγάλους καταναλωτές γιατί τους δίνει μια σαφή πρόβλεψη κόστους ηλεκτρικής ενέργειας σε βάθος χρόνου, οπότε μπορούν με τη σειρά τους να συνάψουν μακροχρόνιες συμφωνίες πώλησης των προϊόντων τους με άλλους, στην αλυσίδα της μεταποίησης. Με αυτό τον τρόπο κάνουν ουσιαστικά αντιστάθμιση του κινδύνου από τις μεταβολές στις τιμές της αγοράς και έτσι

Λογιαριασμός ρεύματος Οκτωβρίου

ΜΕ ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

Ενέργεια αιχμής	50%
Τιμή ενέργειας €/MWh	70,45
Ενέργεια ελάχιστο kWh	50%
Τιμή ενέργειας €/MWh	55,48
Συντελεστής χρησιμοποίησης	80%
Κόστος ενέργειας €/MWh	62,97
Εκπτώση -20%	50,37
Ισχύς αιχμής €/MW	6,66
Χρέωση ισχύος €/MWh	3,84
Χρέωση CO2 €/MWh	0
Συνολική τιμή ενέργειας €/MWh	54,21
Εκπτώση συνέπειας -5%	51,50
Οριακή τιμή συστήματος €/MWh	200,00
Συντελεστής προσαύξησης a	1,10
Συντελεστής προσαύξησης b (0,0105 €/kWh)	10,50
Χρέωση αναπροσαρμογής Υ	230,50
Τελική επιβάρυνση από ρήτρα €/MWh	180,50
Τελική τιμή	232,00

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στα χρηματιστήρια της Ευρώπης έφτασε να διαπραγματεύεται μόνο το 15%-20% της ηλεκτρικής ενέργειας. Το 75%-80% αφορά προσημωφωμένες πωλήσεις σε σταθερές τιμές εκτός χρηματιστηρίου. Ειδικότερα, οι μικροί προμηθευτές είναι υποχρεωμένοι ένα μέρος της ενέργειας που πωλούν να το έχουν αντισταθίσει ώστε να μην είναι εκτεθειμένοι 100% στην αγορά.

Αντίθετα, στην Ελλάδα έχουμε ανεπάρκεια ισχύος με αναξιόπιστες λιγνιτικές μονάδες, εγκαταλειμμένα ορυχεία και περιορισμένες διασυνδέσεις, παράγοντες που καθιστούν βέβαιη τη διάθεση της ενέργειας των μονάδων φυσικού αερίου στο χρηματιστήριο σε καλές τιμές, οπότε και οι παραγωγοί δεν καταφεύγουν σε προπώληση μέσω διμερών συμβολαίων. Αυτό καθιστά τους καταναλωτές, οικιακούς και επιχειρήσεις, εξαρτώμενους

100% από τις τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά και οι οποίες σε συνθήκες προ ενεργειακής κρίσης ήταν οι υψηλότερες στην Ευρώπη.

Η εξάρτηση της ηλεκτροπαραγωγής σε ποσοστό 40% από το φυσικό αέριο έφερε αυξήσεις 211% στη χονδρεμπορική αγορά ρεύματος το διάστημα Απριλίου - Οκτωβρίου, τις οποίες οι προμηθευτές – με τελευταία τη ΔΕΗ που τις συνόδεψε με έκπτωση της τάξης του 30% για να περιορίσει την επιβάρυνση – μετακυλίσουν σε μηνιαία βάση στην καταναλωτή. Η κυβέρνηση έχει διασφαλίσει ένα ποσό της τάξης των 400 εκατ. ευρώ για την επιδότηση των οικιακών καταναλώσεων για να μετριαστεί η επιπτώσεις από τις υπερόγκες αυξήσεις. Για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις μέσας τάξης, ο βασικός κορμός των οποίων είναι εξαγωγικός, δεν έχει ληφθεί

Νέο πρόγραμμα κοινωνικού εργασιών για 25.000 ανέργους

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

«Κλείδωσαν» οι θέσεις στους δήμους, στις περιφέρειες και τους δημόσιους φορείς που θα συμμετάσχουν στο νέο πρόγραμμα κοινωνικού εργασιών του ΟΑΕΔ, για 25.000 ανέργους. Η σχετική προκήρυξη αναμένεται να δημοσιοποιηθεί το αμέσως επόμενο διάστημα, προκειμένου εντός του Νοεμβρίου να ξεκινήσουν οι αιτήσεις από τους ενδιαφερόμενους ανέργους.

Στόχος του υπουργείου Εργασίας και του ΟΑΕΔ είναι οι ωφελούμενοι να έχουν τοποθετηθεί στις θέσεις εργασίας εντός του 2021, πιθανότατα κοντά στα Χριστούγεννα. Στο νέο πρόγραμμα κοινωνικού εργασιών για δήμους, περιφέρειες και δημόσιους φορείς δεν μπορούν να συμμετέχουν ωφελούμενοι των προηγούμενων προγραμμάτων κοινωνικού εργασιών, δηλαδή οι ωφελούμενοι που συμμετείχαν στις προηγούμενες προκηρύξεις με αριθ.

Εντός Νοεμβρίου αναμένεται να ξεκινήσουν οι αιτήσεις.

9/2017, 16/2017, 4/2018, 8/2018, 10/2018, 3/2019 και 4/2020 δημόσιες προσκλήσεις του ΟΑΕΔ. Η νέα δράση αφορά την απασχόληση 25.000 ατόμων σε δήμους, περιφέρειες, κέντρα κοινωνικής πρόνοιας περιφερειών, αλλά και συναφείς φορείς, καθώς και υπηρεσίες υπουργείων και άλλων φορέων και σύμφωνα με πληροφορίες στην κατανομή έχουν ληφθεί υπόψη και οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικράτησαν σε συγκεκριμένες περιφέρειες και δήμους της χώρας που επλήγησαν από πυρκαγιές, πλημμύρες ή και σεισμούς κατά τους προηγούμενους μήνες. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 6 μηνών και μοιράζεται σε 7 μήνες εργασίας και 1 μήνα κατάρτισης. Η ημερήσια αμοιβή αναμένεται να διαμορφωθεί στα 21,84 ευρώ, ενώ η μηνιαία έως 546 ευρώ. Εντός του επόμενου διαστήματος αναμένεται και η έναρξη του προγράμματος κοινωνικού εργασιών σε υπηρεσίες του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του υπουργείου Μεταναστευτικής και Ασύλου (υπηρεσίες υποδοχής και

ταυτοποίησης). Συνολικά οι ωφελούμενοι θα είναι 2.260, ήτοι 1.560 άνεργοι που θα καλύψουν θέσεις στις υπηρεσίες του υπουργείου Μεταναστευτικής και 700 άνεργοι για θέσεις στις υπηρεσίες του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σχολές μαθητείας

Εν τω μεταξύ, ξεκίνησαν οι διαδικασίες ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων για την εισαγωγή μαθητών και μαθητριών στις επτά νέες Πειραματικές Επαγγελματικές Σχολές (Π.Ε.Π.ΑΣ) Μαθητείας του ΟΑΕΔ, για το σχολικό έτος 2021-22, σε τρεις ειδικότητες στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας. Οι ηλεκτρονικές αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται έως και τη Δευτέρα 15 Νοεμβρίου. Πρόκειται για σχολές που λειτουργούν στο πλαίσιο της συνεργασίας του ΟΑΕΔ με το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, που διαθέτουν μεγάλη πείρα στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του τουρισμού. Σύμφωνα με τον διοικητή του Οργανισμού Σπίτρο Πρωτοψάλτη, αυτό εγγυάται την τοποθέτηση όλων των μαθητευόμενων σε θέσεις μαθητείας σε διακεκριμένες επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου (ξενοδοχεία 4 και 5 αστέρων), ενώ παράλληλα ενισχύει την προοπτική της επαγγελματικής αποκατάστασής τους μετά την ολοκλήρωση των σπουδών. Δικαίωμα υποβολής αίτησης έχουν όσοι είναι ηλικίας 18 ετών και άνω, κάτοχοι τουλάχιστον απολυτηρίου Γυμνασίου και έχουν καλή γνώση ξένης γλώσσας (αγγλικά ή γαλλικά ή γερμανικά). Η υποβολή των αιτήσεων γίνεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του gov.gr με τους κωδικούς TAXISnet στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.gov.gr/ipiresies/ekpaiduse/eggraphe-se-peiramatike-epagelmatike-skhole-tou-oad>

Οι πειραματικές ΕΠΙΑΣ θα λειτουργήσουν σε 7 πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κέρκυρα, Κρήτη, Μυτιλήνη, Πάτρα και Ρόδο) και θα εφαρμόσουν το δικό σύστημα εκπαίδευσης, που συνδυάζει τη θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση με τη μαθητεία (μάθηση σε εργασιακό χώρο με αμοιβή και ασφάλιση) σε επιχειρήσεις.

Η ελληνική βιομηχανία εκπέμπει SOS

Η ελληνική μεταποίηση παρακολουθεί έντορα τις εξελίξεις και κιντάει καμπανάκι για τη βιωσιμότητα του κλάδου και τις επιπτώσεις στην οικονομία της χώρας. Επιχειρήσεις που σπάνε τα συμβόλαια της περυσινής χρονιάς με τους πελάτες τους για να μην πέσουν έξω, άλλες που τα «τιμούν» απορροφώντας το κόστος για να μη χάσουν μερίδια και με μεγάλο κίνδυνο να γυρίσουν σε ζημίες, που αδυνατούν να κάνουν προϋπολογισμούς για να κλείσουν νέα συμβόλαια με αβέβαιες τιμές πρώτων υλών, μεταφορικών και ενέργειας, που αν τους χαλάσει μια μηχανή δεν ξέρουν εάν και πότε θα βρουν ανταλλακτικό, αγωνιούν για το αν θα καταφέρουν να σταθούν όρθιες και ζητάνε την άμεση στήριξη της πολιτείας. Υπάρχουν εργαλεία -λένε- και δείχνουν τη φορολογία, τις έμμεσες εισφορές, τις ρυθμιστικές χρεώσεις στο ρεύμα που μπορούν να μειωθούν για όσο διαρκεί η κρίση. Η μεταποίηση είναι ο κλάδος που κράτησε την οικονομία όρθια την περίοδο της πανδημίας, χωρίς επιστρεπτικές προκαταβολές και επιδόματα για τους εργαζομένους και τώρα χρειάζεται στήριξη, τονίζουν, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου «για μικρές βόμβες που θα αρχίσουν να σκάνε...».

Ερχονται μεγάλες ξένες επενδύσεις το 2022

Στο επίκεντρο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, logistics, τουρισμός και real estate, λέει ο υπουργός Ανάπτυξης της Ελλάδας, Αδωνις Γεωργιάδης

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Νέες, μεγάλες ξένες επενδύσεις-έκπληξη προαναγγέλλει για το 2022 ο υπουργός Ανάπτυξης Αδωνις Γεωργιάδης, εντοπίζοντας αυξημένο ενδιαφέρον των διεθνών επενδυτών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα logistics, τον τουρισμό και το real estate. Παράλληλα όμως περιγράφει ως στόχο επί του οποίου εργάζεται η κυβέρνηση και την προσέλκυση μεγάλων ξένων βιομηχανικών μονάδων, οι οποίες θα επαναπατριστούν τα επόμενα χρόνια από την Ασία και αλλού στην Ευρώπη. Εκτιμά πως η επένδυση στο Ελληνικό διαφημίζει την Ελλάδα στο εξωτερικό, ενώ αποκαλύπτει πως «τρέχει» διαδικασία εξεύρεσης στρατηγικού επενδυτή για την Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία αλλά και ότι το κράτος θα στηρίξει τη συμφωνία εξυγίανσης των ναυπηγείων Έλευσινας. Παραδέχεται πως ανησυχεί για την άνοδο των τιμών, αλλά δηλώνει έτοιμος για περαιτέρω παρεμβάσεις τους επόμενους μήνες, αν χρειαστούν. Αναγνωρίζει πως υπάρχουν ακόμα πολλά που πρέπει να γίνουν για το επενδυτικό περιβάλλον, όπως η επιτάχυνση του ρυθμού απονομής Δικαιοσύνης, και περιγράφει το σχέδιό για να καταστεί ευκολότερη η πρόσβαση περισσότερων μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε τραπεζικές χρηματοδοτήσεις.

— Ποια νέα μεγάλα deals και επενδύσεις μπορεί να περιμένει η Ελλάδα και τι κάνετε για να διασφαλίσετε πως η χώρα θα μπει στο επίκεντρο του διεθνούς επενδυτικού ενδιαφέροντος;

— Στον δείκτη των άμεσων ξένων επενδύσεων της Ernst & Young, η Ελλάδα ήταν το 2018 στην 35η θέση. Από όταν ανέλαβα ανεβήκαμε στην 23η θέση και η προσδοκία μας είναι φέτος να είμαστε ακόμα ψηλότερα. Αυτό δεν ήρθε μόνο του ούτε τυχαία. Είναι προϊόν σκληρής δουλειάς όλης της κυβέρνησής μας και του υπουργείου. Έχουμε περάσει μια σειρά νόμων που έχουν μειώσει κατά πολύ τη γραφειοκρατία, έχουμε φτιάξει ηλεκτρονικές πλατφόρμες και το κυριότερο, δίνουμε σε όλους τους επενδυτές να καταλάβουν ότι σεβόμαστε τον χρόνο και το χρήμα των άλλων. Όμως προσφέρουμε στους επενδυτές και ένα σταθερό πολιτικό περιβάλλον. Αυτή η καλή φήμη που έχουμε αποκτήσει πιστεύω ότι έχει παίξει πολύ μεγάλο ρόλο στο να έρχονται διαρκώς ολοένα και περισσότερες επενδύσεις. Και σας διαβεβαιώ ότι το κύμα όχι μόνο δεν θα ανακοιπέ το 2022 αλλά θα αυξηθεί με πολλές ωραίες εκπλήξεις.

— Τα τελευταία δύο χρόνια έχετε έρθει σε επαφή με κρατικά επενδυτικά κεφάλαια έθνων και ελληνική παραγωγή και στην οικονομία. Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνετε για να τις περιορίσετε;

— Νομίζω ότι σε όλα τα μεγάλα επενδυτικά κεφάλαια, πράγματι και από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και από το Ισραήλ και από άλλες χώρες, το ενδιαφέρον ε-

“
Το κράτος θα στηρίξει τη συμφωνία εξυγίανσης των ναυπηγείων Έλευσινας.

“
Στοχεύουμε στην προσέλκυση μεγάλων ξένων βιομηχανιών, οι οποίες θα επαναπατριστούν τα επόμενα χρόνια από την Ασία και αλλού στην Ευρώπη.

“
Η επένδυση στο Ελληνικό διαφημίζει την Ελλάδα στο εξωτερικό.

ντοπίζεται κυρίως στους εξής τομείς: στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπου φαίνεται ότι η Ελλάδα διαθέτει ένα πολύ μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα, σε συνεργασία με το υπουργείο Περιβάλλοντος έρχεται ειδικός νόμος για τις off shore ανεμογεννήτριες που θα δημιουργήσουν και μια νέα αγορά στην Ελλάδα και ήδη έχουν ψηφιστεί μια σειρά νόμων για την επιτάχυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας των ΑΠΕ. Στα logistics, καθώς φαίνεται ότι η Ελλάδα έχει πολύ μεγάλο πλεονέκτημα ως «logistic center», ως πύλη εισόδου της ευρωπαϊκής αγοράς. Και φυσικά, στον τουρισμό και στο real estate. Προσπαθούμε να πείσουμε τους επενδυτές ότι έχουμε μεγάλο πλεονέκτημα και στη βιομηχανία. Πιστεύουμε ότι η Ελλάδα μπορεί, τα επόμενα χρόνια, να προσελκύσει κάποιες από τις σημαντικές βιομηχανίες που θέλουν να φύγουν από την Ασία και να έρθουν στην Ευρώπη, εκμεταλλεύομενη το καλό εργατικό μας δυναμικό και την καλή μας γεωγραφική θέση.

— Είστε ικανοποιημένοι με τους ρυθμούς με τους οποίους προχωράει η επένδυση στο Ελληνικό; Αν μπορούσατε

Η καλή φήμη που έχουμε αποκτήσει, πιστεύω ότι έχει παίξει πολύ μεγάλο ρόλο στο να έρχονται διαρκώς ολοένα και περισσότερες επενδύσεις. Και σας διαβεβαιώ ότι το κύμα όχι μόνο δεν θα ανακοιπέ το 2022 αλλά θα αυξηθεί με πολλές ωραίες εκπλήξεις, λέει ο υπουργός Ανάπτυξης Αδωνις Γεωργιάδης.

να αλλάξετε κάτι, τι θα ήταν αυτό;

— Είμαι εξαιρετικά ικανοποιημένος, δεν είμαι απλώς ικανοποιημένος. Όλα τα ακίνητα της πρώτης φάσης του Ελληνικού πουλήθηκαν σε λιγότερες από 10 μέρες. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε ήδη η Lamda έχει κάνει τους εσωτερικούς διαγωνισμούς για να ξεκινήσουν τα έργα μέσα στις ε-

πόμενες εβδομάδες, όπου θα είναι πα ορατά και από τον κόσμο, αλλά έχει γίνει και πολλή προεργασία πριν. Έχουμε προχωρήσει τη διαδικασία του καζίνο όπου πα πήγε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, άρα και αυτή η εκπροσώπηση που έμνε ως προς την επένδυση έχει μπει σε τροχιά υλοποίησης. Γενικά όλα αυτά η επένδυση

Στρατηγικός επενδυτής για την ΕΑΒ

— Ποιο είναι το σχέδιο για την Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία και σε ποια φάση βρίσκεται;

— Εχω ιδιαίτερα συνεργασία με τον κ. Παναγιωτόπουλο, όπως φυσικά και με τον κ. Σταϊκούρα για την ελληνική αεροπορική βιομηχανία και κυρίως για την Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία. Η ΕΑΒ όμως έχει μπει σε μια σειρά. Ήδη ο βασικός πελάτης, η Lockheed Martin, που είχε πάρα πολλά παράπονα από τον τρόπο λειτουργίας της, έχει παραιτηθεί ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος. Με την Ernst & Young κινούμαστε με ένα σχέδιο που θα μας

οδηγήσει και εκεί στην εξεύρεση ενός στρατηγικού επενδυτή, ενός αξιόπιστου συνταίρου, ο οποίος θα εξασφαλίσει όχι μόνο τη βιωσιμότητα αλλά και την πολύ μεγάλη πρόοδο της εταιρείας. Έχουμε ακόμα δρόμο για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο, δεν είναι κάτι που θα γίνει τους επόμενους μήνες. Όταν έχουμε να ανακινώσουμε κάτι πιο συγκεκριμένο θα το κάνουμε. Προς το παρόν, η εταιρεία έχει μπει σε έναν πολύ καλό δρόμο και γι' αυτό ασφαλώς αξίζουν συγχαρητήρια και στον κ. Παναγιωτόπουλο και στον κ. Σταϊκούρα.

πηγαινει πάρα πολύ καλά και διαφημίζει την Ελλάδα στο εξωτερικό.

— Η εξυγίανση των ναυπηγείων Έλευσινας δίνει να προχωράει με στρατηγικό επενδυτή τη Fincantieri. Πιστεύετε ότι θα μπορέσει το Δημόσιο να προσυπογράψει μια τέτοια συμφωνία που προβλέπει αν μη τι άλλο πολλές δόσεις και μείωση των προσαυξήσεων των χρεών;

— Το Δημόσιο δεν θα προσυπογράψει καμιά συμφωνία. Θα ακολουθήσουμε το ίδιο ακριβώς μοντέλο που έγινε με την εξυγίανση των ναυπηγείων Σύρου, αλλά σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα. Δηλαδή, η Fincantieri με την ONEX θα καταθέσουν στο δικαστήριο το σχέδιο εξυγίανσης της εταιρείας. Το Δημόσιο θα παρασταθεί στο δικαστήριο υποστηρίζοντας το σχέδιο εξυγίανσης, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν θα έχει περικοπή των κεφαλαίων που αφορούν το Δημόσιο, τα οποία δεν μπορούν να περικοπούν. Θα έχει προφανώς, όπως και η περίπτωση Σύρου, δοσοποίηση σε βάθος χρόνου όλων αυτών των χρεών, τα οποία για την Έλευσινα είναι πάρα πολλά εκατομμύρια και ως προς την εφορία

και ως προς τον ΕΦΚΑ αλλά, κυρίως, ως προς το Πολεμικό Ναυτικό. Ασφαλώς δε η έλευση της Fincantieri στην Ελλάδα αποτελεί ένα πολύ σημαντικό γεγονός και μία μεγάλη ψήφο εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία.

— Παλαιότερα, το υπουργείο Ανάπτυξης ήταν συνυφασμένο με τη βιομηχανική πολιτική. Ποιες είναι οι προτεραιότητες βιομηχανικής πολιτικής σήμερα; Ποιοι κλάδοι πιστεύετε πως μπορούν να έχουν μέλλον και ποιο όχι; Εξηγήστε μας λίγο αυτό που αποκαλείτε βιομηχανία 4.0.

— Η βιομηχανική μας πολιτική νομίζω έχει αρχίσει να ξετυλίγεται και έχει αναγνωριστεί από την αγορά η μεγάλη πρόοδος που έχουμε σημειώσει. Μπροστά μας έχουμε ίσως τη μεγαλύτερη ευκαιρία της γενιάς μας στη βιομηχανία. Τι έχει συμβεί; Τα δεκαετία του '80 πολλές ευρωπαϊκές και αμερικανικές βιομηχανίες έφυγαν από τη Δύση και πήγαν στην Ανατολή. Τότε η διαφορά του εργατικού κόστους μεταξύ του Κινέζου εργάτη και του Ευρωπαίου ή του Αμερικανού ήταν τόσο μεγάλη, που ήταν τεράστιο δέλεαρ εγκαθίδρυσης γραμμής παραγωγής στην Ασία. Σήμερα, αυτή η απόσταση έχει μειωθεί. Τα ναύλα έχουν αυξηθεί και η πανδημία δημιούργησε μεγάλη ανησυχία σε ευρωπαϊκά κράτη περί ατάκειας σε σειρά αγαθών. Υπάρχει έτσι μια τόσο επιστροφής των βιομηχανιών και των παραγωγικών τους μονάδων από την Ασία προς την Ευρώπη. Η Ελλάδα έχει τεράστιο συμφέρον και τεράστια ευκαιρία να υποδεχθεί κάποιες από αυτές τις βιομηχανίες. Δεν μπορούμε φυσικά να τις υποδεχθούμε όλες, αλλά σίγουρα μπορούμε να διεκδικήσουμε ένα καλό μερίδιο. Αξιοποιώντας τη γεωγραφική θέση, το καλό εργατικό δυναμικό και τις καλές συνθήκες εργασίας. Άρα, αν αυτό το επιτύχουμε θα έχουμε αλλάξει την Ιστορία της χώρας και της βιομηχανίας σε αυτήν. Για να το επιτύχουμε συστήσαμε το Εθνικό Σύμβουλο Βιομηχανίας, έχουμε θεσπίσει καταστάσεις συλλογής μας όλους τους εκπροσώπους της αγοράς και έχουμε συστήσει διευρυμένες ομάδες εργασίας για να δούμε πού κωλαίνει η νομοθεσία. Και υπερήφανα μπορού να σας πω ότι μέχρι τις αρχές του έτους θα έχουμε πλέον συμφωνήσει κυβέρνηση και αγορά σε μια συνολική βιομηχανική πολιτική που στόχο θα έχει να προσελκύσει πλέον σοβαρές βιομηχανίες στην Ελλάδα. Δεν λέω ότι όλα είναι εύκολα και ρόδινα, λέω όμως ότι με σκληρή δουλειά αυτό γίνεται. Η επανάσταση στη βιομηχανία 4.0 για την οποία έχουμε ήδη βάλει θεμελιώδη και στο Ταμείο Ανάκαμψης και στο νέο Ε-ΣΠΑ, με τη χρήση της ρομποτικής αλλά και της τεχνητής νοημοσύνης δημιουργεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Το γεγονός ότι η Ελλάδα είχε μείνει πίσω μέχρι τώρα σημαίνει πως δεν έχει και παλαιότερες τεχνολογίες στις οποίες μπορεί να είχαν επενδύσει πολλά χρήματα αλλά έχουν ξεπεραστεί και έτσι μπορούμε από το μηδέν να εγκαταστήσουμε τις νέες τεχνολογίες που είναι εξαιρετικά παραγωγικές.

Αν χρειασθεί, θα λάβουμε πρόσθετα μέτρα για το ενεργειακό κόστος

— Η άνοδος των τιμών των πρώτων υλών και της ενέργειας έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ελληνική παραγωγή και στην οικονομία. Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνετε για να τις περιορίσετε;

— Οποίος υπουργός Ανάπτυξης στον πλανήτη σάς πει ότι δεν τον ανησυχούν οι μεγάλες αυξήσεις πρώτων υλών και ενέργειας, λέει ψέματα. Πιστεύω ότι σε ένα βαθμό έχει να κάνει με τη διατάραξη της εφοδιαστικής αλυσίδας και την ταυτόχρονη ζήτηση της χριστουγεννιάτικης αγοράς. Γι' αυτό και για μια σειρά αγαθών πιστεύω πως τα Χριστούγεννα θα είναι ένα σημείο καμπής προς την αντιστροφή πορεία. Δυστυχώς, η κατάσταση στην ενέργεια αλλά και στα ναύλα δημιουργεί συνθήκες παρατεταμένης κρίσης. Η κυβέρνησή μας

έχει ήδη ανακοινώσει σειρά μέτρων, όπως το μεγάλο πακέτο στην ενέργεια, για να αποσοβήσει σε ένα μεγάλο βαθμό —δεν γίνεται σε απόλυτο— αυτή την αύξηση του κόστους στα νοικοκυριά. Από ό,τι δείχνει η Eurostat, η Ελλάδα και σε αυτόν τον τομέα παραμένει μία από τις καλύτερες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάνουμε ασταμάτους ελέγχους στην αγορά και η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει επίσης κάνει τη δική της δουλειά. Άρα, τα θεσμικά εργαλεία που έχει το κράτος μας στη διάθεσή του για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα τα έχουμε χρησιμοποιήσει. Αν θα χρειαστούν περαιτέρω παρεμβάσεις θα το δούμε τους επόμενους μήνες. Ονόστω να θυμίσω εδώ ότι, σύμφωνα με την ΕΛ-ΣΤΑΤ, το β' τρίμηνο του 2021 το διαθέσιμο εισόδημα των Ελλήνων αυξήθηκε κατά

Η επιτάχυνση του ρυθμού της Δικαιοσύνης για ζητήματα επιχειρηματικού ενδιαφέροντος είναι κρίσιμο κομμάτι για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

7% συγκριτικά με το β' τρίμηνο του 2020.

— Ποια είναι τα ανοιχτά μεγάλα μέρη που του υπουργείου σας και τι σκοπεύετε να κάνετε;

— Πρώτον και κυριότερον, η περαιτέρω νομοθετική εξάλειψη της γραφειοκρατίας, όχι μόνο σε θέματα που ενδιαφέρουν αμιγώς

το υπουργείο Ανάπτυξης ως αρμοδιότητα, αλλά που έχουν πολύ μεγάλη επίδραση γενικά στην οικονομία. Για παράδειγμα, η επιτάχυνση του ρυθμού της Δικαιοσύνης για ζητήματα επιχειρηματικού ενδιαφέροντος είναι κρίσιμο κομμάτι για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Εκεί κάνουμε πάρα πολύ χρόνο. Η ταχύτερη λειτουργία του κτηματολογίου και της μεταβιβάσεως ακινήτων επίσης είναι ένα σκέλος όπου φαίνεται ότι έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος αλλά χρειάζεται ακόμα πολλή δουλειά. Γενικά, το υπουργείο Ανάπτυξης έχει έναν κεντρικό συντονιστικό ρόλο στο να μπορέσει συνολικά η επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα να γίνει καλύτερη, και αυτό είναι το μεγάλο μας στοίχημα.

— Εκτιμάτε ότι η ρευστότητα που έχει

διοικετευθεί στην αγορά τόσο στο πλαίσιο της πανδημίας όσο και με άλλα εργαλεία επαρκεί, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις;

— Είναι πολύ μεγάλη συζήτηση, ποιες και πόσες επιχειρήσεις στην Ελλάδα μπορεί να είναι τραπεζικά χρηματοδοτούμενες. Στην τελευταία συζήτηση που έγινε στη Βουλή με όλη την αγορά ο πρόεδρος της ΓΣΕΒΕΕ, Γ. Καρβαθάς, έκλεισε λέγοντας «ας βάλουμε έναν εθνικό στόχο από 40.000 επιχειρήσεις σε ένα χρόνο να μπορούν να χρηματοδοτηθούν οι 100.000». Θέλω να σταθώ σε αυτά του τη δήλωση που είναι γενναία. Έχουμε 830.000 επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Από αυτές πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό έχουν μόνο οι 40.000 και η αγορά θα θεωρήσει τεράστια επιτυχία αν φτάσουμε στις 100.000. Το λέω για να

καταλάβετε πόσο μεγάλο είναι το πρόβλημα σε αυτόν τον τομέα, κυρίως λόγω του εξαιρετικά μικρού μεγέθους του 92% των ελληνικών επιχειρήσεων που έχουν λιγότερους από δύο εργαζομένους κατά μέσον όρο. Δίνουμε κίνητρα, πιέζουμε το τραπεζικό σύστημα, βγάζουμε προϊόντα από την Αναπτυξιακή Τράπεζα συνεχώς εργαζόμενα έτσι ώστε να είναι πιο εύκολη η πρόσβαση από τα τραπεζικά ιδρύματα, αλλά θέλω να καταλάβουν ότι δεν μπορούν να παραβιαστούν και πλήρως οι τραπεζικές αρχές, διότι αυτό θα έθετε σε κίνδυνο μια νέα τραπεζική κρίση στο μέλλον. Η κυβέρνηση δουλεύει νοικοκυρεμένα, σωστά, σεβόμενα τους ευρωπαίους αλλά και τους τραπεζικούς κανόνες, διότι έτσι θα έχουμε υγεία, ανάπτυξη και όχι αυτά που ζήσαμε στο παρελθόν.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Η βαριά οικονομική ατζέντα για τους επόμενους μήνες

Για ένα θερμό χειμώνα εξελίξεων ετοιμάζονται οι αγορές. Τα πρώτα μηνύματα έφθασαν και στην ελληνική κοινή γνώμη καθώς η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), αλλά και ανώνυμοι οικονομολόγοι του ΕSM, προειδοποιούν τις αγορές ότι η δημοσιονομική πειθαρχία πρέπει να επιστρέψει μετά την ανάπαυλα λόγω πανδημίας. Αναρωτιούνται αν θα πρέπει να είναι υποχρεωτική η ύπαρξη πρωτογενούς πλεονάσματος προκειμένου να μειώνεται σε κάποια χρόνια το χρέος, αλλά και πόσο μπορεί να είναι το επιτρεπόμενο δημόσιο χρέος, 60% του ΑΕΠ όπως ήταν ή μάλιστα 100%, που δείχνει ρεαλιστικό; Υποθέτουμε πως όλα αυτά ενδιαφέρουν μια οικονομία που έχει δημόσιο χρέος 200% του ΑΕΠ.

Το σαφές μήνυμα είναι ότι η σημερινή άνετη διαχείριση δεν θα είναι μόνιμη. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι όλα αυτά δεν αποτελούν επιστημονικό προβληματισμό απόμακρων ερευνητών. Οι περισσότερες κεντρικές τράπεζες έχουν μπει σε φάση ανόδου επιτοκίων, τουλάχιστον για τα βραχυπρόθεσμα. Θεωρείται η άμυνα έναντι πληθωριστικών πιέσεων και δείχνουν αποφασισμένοι να αναλάβουν πάλι τα νήια της οικονομίας. Η κεντρική τράπεζα του Καναδά αφενδιάσει τις αγορές, περιορίζοντας τις αγορές ομολόγων αλλά και μεταθέτοντας νομίσματα την πρώτη άνοδο του επιτοκίου ύστερα από μεγάλο διάστημα. Θα γίνει το πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους. Η κεντρική τράπεζα του Ην. Βασιλείου

Τα περιθώρια ελιγμών της οικονομικής πολιτικής δεν είναι απεριόριστα, αλλά είναι μεγάλα.

προετοιμάζει επίσης άνοδο επιτοκίου πριν από το τέλος της χρονιάς.

Στις αναπτυσσόμενες αγορές, ανάλογη είναι η τάση, με χαρακτηριστική αυτή της Βραζιλίας όπου άρχισε ήδη άνοδος επιτοκίων κατά 1,5 μονάδα. Η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας, βέβαια, βρίσκεται σε άλλον πλανήτη καθώς εκεί ενώ ο πληθωρισμός καλπάζει πάνω από 17% μειώθηκαν τα επιτόκια προκειμένου να δια-

σωθεί η δημοτικότητα της κυβέρνησης Ερντογάν που βρίσκεται σε καθίζηση. Αυτό όμως δεν είναι οικονομική επιλογή, είναι πολιτική κίνηση απελπισίας της κυβέρνησης. Η κλασική ανάλυση υποστηρίζει ότι όταν τα επιτόκια είναι ανοδοικά οι μετοχές πέφτουν. Δεν είναι αυτή η εύλογη πρόβλεψη στη σημερινή συγκυρία. Η λελογισμένη άνοδος επιτοκίων μπορεί να συνυπάρχει με ανοδοικά χρηματιστήρια, ακόμη και με επιβράδυνση κάποιων οικονομικών. Γιατί; Επειδή τα κέρδη των εταιρειών είναι ανοδοικά.

Ακόμη και στην ελληνική αγορά, τα τελευταία στοιχεία για τις καταθέσεις στις τράπεζες είναι θετικά. Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν τον Σεπτέμβριο με ετήσιο ρυθμό 13,3%, οι κα-

ταθέσεις των επιχειρήσεων αυξήθηκαν 33,2% σε σχέση με πέρυσι. Επίσης οι τραπεζικές καταθέσεις νοικοκυριών αυξήθηκαν τον Σεπτέμβριο κατά 9,9% συγκριτικά με πέρυσι παρότι τα επιτόκια είναι ανυπαρκτά. Τα δεκαετή ομολόγια έχουν επιτόκια σχεδόν μηδενικά, τα χαμηλότερα που είχαν ποτέ, και συνεπώς εφόσον οι αγορές αντλούν τόσο εύκολα μακροχρόνια κεφάλαια, οι ανησυχίες για προσωρινή πίεση στις τιμές ή άνοδο των βραχυχρόνιων επιτοκίων δεν προβληματίζουν κανέναν.

Σημειώνω κάτι όλα αυτά για την ελληνική οικονομία; Προφανώς. Τα περιθώρια ελιγμών της οικονομικής πολιτικής δεν είναι απεριόριστα, αλλά είναι μεγάλα. Η άνετη χρηματοδότηση που μπορεί να

εξασφαλιστεί από τις αγορές, δίνει περιθώρια για νέα άνοδο του ΑΕΠ, έκτακτες παροχές, μείωση της ανεργίας, δημιουργία δραστηριοτήτων που φέρνουν μελλοντικά φορολογικά έσοδα. Το κρίσιμο ερώτημα είναι ποιο είναι το χρονικό περιθώριο που διαθέτουμε.

Πιθανόντα 2-3 τρίμηνα από σήμερα. Το στοίχημα είναι αν στο διάστημα αυτό θα διαμορφωθεί ατμόσφαιρα βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να ξεπεραστούν οι επόμενες δυσκολίες που προφανώς θα έρθουν. Υπάρχει ένα παράθυρο ευκαιρίας που δεν πρέπει να σπαταληθεί, γιατί προκύπτει από μια μοναδική συγκυρία που διαμόρφωσαν καλές αλλά και δυσάρεστες συμπτώσεις. Είναι απίθανο να επαναληφθούν στο ορατό μέλλον.

must
07/11

ΜΕ ΤΗΝ ΞΗΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΘΗΝΑ ΛΟΪΖΙΔΟΥ

**AUTUMN
SHAKE-UP**

Στροφή στην πολυτέλεια από μεγάλους του real estate

Σημαντική αύξηση αναπτύξεων κατοικιών υψηλών προδιαγραφών, που καλύπτουν χρόνιο έλλειμμα της ελληνικής αγοράς

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

«**Αυγατίζουν**» διαρκώς τα έργα ανάπτυξης κατοικιών πολυτελούς χαρακτήρα από μεγάλους ομίλους ακινήτων, καθώς το επενδυτικό ενδιαφέρον έχει πολλαπλασιαστεί σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν. Η πρόσφατη επιτυχία των προπωλήσεων πολυτελών διαμερισμάτων και βιλών στο Ελληνικό «έχει ανοίξει την όρεξη» στην αγορά, ωθώντας όλο και περισσότερες εταιρείες στην ανάπτυξη πολυτελών συγκροτημάτων ή ακόμα και συμβατικότερων κατασκευών, ανάλογα με το προφίλ του εκάστοτε ακινήτου αλλά και τη στόχευση του κάθε επενδυτή.

Στο πλαίσιο αυτό, η REDS του ομίλου Ελλάκτωρ εξετάζει πολύ σοβαρά την ανακατανομή των χρήσεων που σχεδιάζονταν στο πλαίσιο της ανάπτυξης της έκτασης των 300 στρεμμάτων στην Κάντζα της Παλλήνης. Πλέον φαντάζει πιθανή η προσθήκη και κατοικιών εντός της ανά-

Η επιτυχία των προπωλήσεων πολυτελών διαμερισμάτων στο Ελληνικό «έχει ανοίξει την όρεξη» στην αγορά.

πτυξης, οι οποίες ενδοχομένως να συνδυαστούν και με σχολικά συγκροτήματα αλλά και με καταστήματα τύπου μίνι μάρκετ. Μέχρι σήμερα ο σχεδιασμός προέβλεπε την κατασκευή ενός επιχειρηματικού πάρκου με συμπληρωματικές χρήσεις, όπως π.χ. ένα ξενοδοχείο. Η επένδυση των 200 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι θα ξεκινήσει να αναπτύσσεται από το δεύτερο εξάμηνο του 2022, με ορίζοντα ολοκλήρωσης από το τέλος του 2025 και μετά.

Στο μεσοδιάστημα, η REDS υλοποιεί

Η αυξημένη ζήτηση που καταγράφεται το τελευταίο διάστημα για πολυτελείς κατοικίες, τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους αγοραστές, ανοίγει τον δρόμο στους μεγάλους ομίλους για να δραστηριοποιηθούν στη συγκεκριμένη αγορά. Μάλιστα, όπως τονίζουν αναλυτές, διαμορφώνεται μια δυναμική που ενώ ήταν εμφανής και έντονη στα νότια προάστια της Αθήνας, στην Αθηναϊκή Ριβιέρα, έχει αρχίσει πια να αποτυπώνεται και στα υπόλοιπα παραδοσιακά προάστια πολυτελών κατοικιών, όπως Κολωνάκι, Φιλοθέη, Παλαιό Ψυχικό και Κηφισιά/Εκάλη.

οικιστικό συγκρότημα 17 πολυτελών κατοικιών. Πρόκειται για το έργο «Villa Cambas», που σχεδιάζεται σε οικόπεδο 4.415 τ.μ., το οποίο βρίσκεται δίπλα στη διατηρητέα πρώην κατοικία του Έλληνα οινολογού Α. Καμπά. Το ακίνητο βρίσκεται πλησίον της στάσης «Κάντζα» του μετρό, καθώς και του προαστιακού σιδηροδρόμου. Η συνολική δόμηση θα ανέρχεται σε 1.765 τ.μ., κατανεμημένα σε πέντε ανεξάρτητα, διώροφα κτίρια, περιμετρικά ενός εκτεταμένου χώρου πρασίνου.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η προωθούμενη ανάπτυξη των πρώην εγκαταστάσεων της Softex (Αθηναϊκή Χαρτοποιία) στον Βοτανικό. Πρόκειται για μια έκταση της τάξεως των 50 στρεμμάτων, που βρίσκεται κοντά στην Ακρόπολη και ενδείκνυται για την ανάπτυξη οικιστικών συγκροτημάτων τουριστικού χαρακτήρα, που θα μπορούν να αξιοποιηθούν και μέσω ψηφιακών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης, αλλά και για την παροχή ξενοδοχειακών υπηρεσιών, ή ακόμα και

ως φοιτητικές κατοικίες.

Παράλληλα, πληροφορίες αναφέρουν ότι ήδη έχει εκφραστεί επενδυτικό ενδιαφέρον για την αγορά του τελικού προϊόντος από εταιρείες, όπως η Premia Properties. Η εισηγμένη προχώρησε πρόσφατα σε στρατηγική συνεργασία με την Dimand Real Estate, στο πλαίσιο της επιθυμίας της να εισέλθει και στην κατηγορία των οικιστικών ακινήτων. Μάλιστα, η Premia απέκτησε κτίριο κατοικιών στον Πειραιά (πλησίον των πρώην εγκαταστάσεων της

Παπαστράτος), που ανέπτυξε η Dimand. Το ακίνητο μισθώνεται πλήρως από την εταιρεία Teleperformance μέχρι το 2034 και χρησιμοποιείται για τη στέγαση εργαζομένων της εταιρείας τηλεφωνικής εξυπηρέτησης. Το ύψος της αγοραπωλησίας ανήλθε σε 10,2 εκατ. ευρώ.

Την πρώτη της επένδυση στον τομέα των πολυτελών κατοικιών ετοιμάζει αυτή την περίοδο και η Prodea Investments. Η εισηγμένη απέκτησε οικόπεδο στην περιοχή του Ελληνικού, όπου σχεδιάζει

να κατασκευάσει ένα πολυτελές συγκρότημα κατοικιών, επενδύοντας συνολικά 11,5 εκατ. ευρώ. Εκτός από την Prodea και η Noval Property ΑΕΕΑΠ προχωρεί αυτή την περίοδο στην τοποθέτησή της στον τομέα των κατοικιών και συγκεκριμένα των επιπλωμένων διαμερισμάτων, με στόχο την τουριστική αξιοποίηση. Η εταιρεία θα αξιοποιήσει κτίριο 4.300 τ.μ. στην οδό Αρδιπτού, στο Μετς. Το ακίνητο στην οδό Αρδιπτού βρίσκεται πλησίον του Παναθηναϊκού Σταδίου, προσφέρει θέα στην Ακρόπολη, στον Λυκαβηττό αλλά και στο Ζάππειο, και ως εκ τούτου προσφέρεται για τουριστική αξιοποίηση.

Επένδυση της τάξεως των 200 εκατ. ευρώ σχεδιάζει και το επενδυτικό σχήμα του αμερικανικού ομίλου ανάπτυξης ακινήτων Hines και του ομίλου Henderson Park. Πριν από περίπου ένα χρόνο, οι εν λόγω επενδυτές προχώρησαν στην αγορά έκτασης 71 στρεμμάτων (πρώην κτήματα Κόνιαρη) στην περιοχή της Βούλας από το Μπενάκειο Ίδρυμα. Το επενδυτικό πλάνο προβλέπει την ανάπτυξη ενός συγκροτήματος πολυτελών κατοικιών, που θα απευθύνεται κυρίως σε ξένους αγοραστές. Εφόσον το σχέδιο προχωρήσει, προβλέπεται να αναπτυχθούν περί τις 350 κατοικίες. Αυτή την περίοδο εξετάζεται η αίτηση υπαγωγής του έργου στις διατάξεις περί στρατηγικών επενδύσεων, αν και έχουν εκφραστεί σοβαρές αντιρρήσεις από τον Δήμο Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης.

Συγκρότημα κατοικιών δρομολογεί και η Αβαξ, στην περιοχή του Ελληνικού. Το ακίνητο θα κατασκευαστεί σε ιδιόκτητο οικόπεδο, το οποίο βρίσκεται κοντά στον σταθμό του μετρό, πλησίον της Λ. Βουλιαγμένης. Συγκεκριμένα θα κατασκευαστούν περί τα 16 διαμερίσματα, επιφάνειας 2.500 τ.μ., με την εταιρεία να προσδοκά πωλήσεις ύψους 6,5 εκατ. ευρώ.

Η ζήτηση που ενισχύεται διαρκώς και οι «φυλές» των ξένων αγοραστών

Η αυξημένη ζήτηση για πολυτελείς κατοικίες, τόσο εντός του λεκανοπεδίου της Αττικής, όσο και σε δημοφιλείς παραθεριστικούς προορισμούς, θεωρείται πλέον δεδομένη, με κύριους εκφραστές τους ξένους επενδυτές και αγοραστές. Σύμφωνα με την Berkshire Hathaway Home Services (BHHS) και συγκεκριμένα το γραφείο της Αθήνας, «καταγράφεται πλέον μια δυναμική που ενώ ήταν εμφανής και έντονη στα νότια προάστια της Αθήνας, στην Αθηναϊκή Ριβιέρα, έχει αρχίσει πια να αποτυπώνεται και στα υπόλοιπα παραδοσιακά προάστια πολυτελών κατοικιών, όπως Κολωνάκι, Φιλοθέη, Παλαιό Ψυχικό και Κηφισιά/Εκάλη. Την ίδια στιγμή, η ζήτηση για σύγχρονες πολυτελείς κατασκευές, μικρότερο βεβαίως κόστος, είναι εμφανώς ανοδική σε περιοχές όπως Παλαιό Φάληρο, Αλιμ, Ελληνικό, Βριλήσσια, Μαρούσι, Χαλάνδρι, Αγία Παρασκευή και Χολαργό», αναφέρει η εταιρεία, προσθέτοντας ότι οι εν λόγω περιοχές κινούνται κατά βάση από τους εγκώριους πελάτες.

Παρ' όλα αυτά, η αύξηση της ζήτησης φαίνεται πια να τροφοδοτείται και από

Όσοι στοχεύουν σε πολύ ακριβά ακίνητα στα νότια προάστια ή σε δημοφιλή νησιά δεν έχουν πολύ «αυστηρό» προϋπολογισμό.

το εξωτερικό με κυριότερη πηγή την Ασία. Εν τω μεταξύ, ενώ στα νότια προάστια, από Ελληνικό και νοτιότερα, οι τιμές δείχνουν να έχουν παγιωθεί σε αρκετά υψηλά για την εποχή επίπεδα και να αναμένεται μια περίοδος αφομοίωσής τους, οι τιμές στα υπόλοιπα προάστια που προαναφέρθηκαν, φαίνεται να βρίσκονται στην αρχή της ανόδου τους. Τα διαθέσιμα budget, αν μιλάμε για τις κατεχόμενες πολυτελείς κατοικίες της Αθηναϊκής Ριβιέρας, των παραδοσιακών βορείων προαστίων και των νησιών μας, καθορίζονται από την προσφορά, από το ακίνητο που πωλείται. Πάντως, οι ξένοι επενδυτές δεν έχουν απολύτως ρευστότητα. «Οι αγοραστές

δεν πετάνε χρήματα. Εμπιστεύονται όμως τις μεγάλες διεθνείς εταιρείες, ώστε να εξασφαλίσουν ότι θα αγοράσουν στη σωστή τιμή και επιλέγουν συνειδητά, με δεδομένο ότι έχουν μια πληθώρα πιθανών επιλογών σε όλη τη Μεσόγειο, πέραν της ελληνικής αγοράς, σε Ισπανία, Νότια Γαλλία, Ιταλία και Κύπρο.

Σύμφωνα με την BHHS, υπάρχουν διάφορα προφίλ αγοραστών. Για παράδειγμα, υπάρχουν εκείνοι που κινούνται για την απόκτηση πολύ ακριβών κατοικιών στα νότια προάστια της Αττικής και τα δημοφιλέστερα ελληνικά νησιά. «Αυτοί κινούνται χωρίς πολύ αυστηρό προϋπολογισμό και αποφορτίζουν με βάση τις προσωπικές τους επιθυμίες, την αίσλη, την τοποθεσία, την πολυτέλεια και τις παρεχόμενες υπηρεσίες του εκάστοτε ακινήτου. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν αγοραστές που προέρχονται κυρίως από τις ΗΠΑ και τη Μέση Ανατολή», σημειώνει η εταιρεία.

Μια άλλη ομάδα αγοραστών είναι εκείνοι που ενδιαφέρονται για την απόκτηση άδειας παραμονής μέσω του σχετικού προγράμματος «χρυσή βίζα». Η με-

Τα διαθέσιμα budget, αν μιλάμε για τις κατεχόμενες πολυτελείς κατοικίες της Αθηναϊκής Ριβιέρας, των παραδοσιακών βορείων προαστίων και των νησιών, καθορίζονται από την προσφορά, από το ακίνητο που πωλείται.

γάλη πλειονότητα των αγοραστών αυτών προέρχεται από την Κίνα, τη Νοτιοανατολική Ασία, τη Μέση Ανατολή, τη Ρωσία και την Τουρκία. Ενδιαφέρονται για μια καλή επένδυση που στοχεύει στο κεφαλαιακό κέρδος από την αύξηση της τιμής

του ακινήτου. Μια τρίτη κατηγορία αγοραστών προέρχεται κυρίως από τις χώρες της βόρειας Ευρώπης αλλά και της Γαλλίας, Αγγλίας και Ιταλίας και ενδιαφέρονται για επενδύσεις εισοδήματος και δευτερευόντως, κεφαλαιακών κερδών. Αγοράζουν

με γνώμονα τις τιμές ενοικίου των κατοικιών (είτε απευθυνόμενοι σε βραχυχρόνιες μισθώσεις είτε σε μακροχρόνιες) και επίσης κοιτάζουν την προοπτική αύξησης της τιμής ανά τ.μ. του ακινήτου στο οποίο επενδύουν.

Και πολυτελείς κατοικίες στον πύργο του Πειραιά

Το σχέδιο για την ανάπτυξη του εμβληματικού κτιρίου θα αναπροσαρμοστεί, ώστε να προκύψουν περίπου 7.000 τ.μ. κατοικιών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε αναπροσαρμογή του σχεδιασμού για τις χρήσεις που θα αναπτυχθούν στον πύργο του Πειραιά, ενδέχεται να προχωρήσουν το προσεχές διάστημα οι επενδυτές που έχουν αναλάβει την εκμετάλλευση του ακινήτου, δηλαδή το σχήμα Dimand Real Estate-EBRD και Prodea Investments.

Σύμφωνα με πληροφορίες, στο τραπέζι αναμένεται να τεθεί η μετατροπή των τελευταίων 10 ορόφων του κτιρίου σε πολυτελή διαμερίσματα. Μάλιστα, το προσεχές δίμηνο πρόκειται να γίνουν οι πρώτες κινήσεις προς αυτήν την κατεύθυνση, κυρίως ως προς το σκέλος της διερεύνησης του πιθανού αγοραστικού ενδιαφέροντος, προκειμένου στη συνέχεια να ληφθούν και οι τελικές αποφάσεις.

Με βάση τον σχετικό σχεδιασμό, εφόσον όντως υπάρξει η απαιτούμενη ζήτηση, το σχέδιο για την ανάπτυξη του εμβληματικού κτιρίου στο κέντρο του Πειραιά θα αναπροσαρμοστεί, ώστε να προκύψουν περίπου 7.000 τ.μ. κατοικιών. Μέχρι σήμερα, το πλάνο που είχαν επεξεργαστεί οι επενδυτές προέβλεπε ότι θα δημιουργηθούν 17.000 τ.μ. γρα-

Οι επενδυτές αναπροσαρμόζουν τα σχέδιά τους μετά την υψηλή ζήτηση για αγορά κατοικιών στον πύργο του Ελληνικού.

φείων. Με βάση την προτεινόμενη αλλαγή, οι χώροι γραφείων θα περιοριστούν σε 10.000 τ.μ.

Πρόκειται για άλλη μία περίπτωση προωθούμενης επένδυσης ανάπτυξης ακινήτων, η οποία είναι πιθανό να υποστεί αναπροσαρμογή ώστε να καλύψει μια αγορά που μέχρι πριν από λίγους μήνες ελάχιστα στην κτηματαγορά πίστευαν ότι υπήρχε. Ο λόγος για τις πολυτελείς κατοικίες με συνδυασμό υπηρεσιών φύλαξης, ασφάλειας και καθαριότητας ή, ακόμη, και ξενοδοχειακών παροχών, επιπλώσης και άλλου εξοπλισμού.

Η ταχύτητα απορρόφησης και κυρίως οι τιμές (περίξ των 11.000 ευρώ ανά τ.μ. κατά μέσον όρο) στις οποίες πωλήθηκαν τα πολυτελή διαμερίσματα και οι βίλες στον πύργο κατοικιών Marina Tower του Ελ-

λικού ξάφνιασαν πολλούς στην αγορά ακινήτων, που ίσως ήταν σκεπτικοί για το αγοραστικό ενδιαφέρον που υπάρχει στην ελληνική αγορά για πολυτελείς κατασκευές σε προνομικά σημεία.

«Πράσινο» κτίριο

Ο πύργος του Πειραιά πρόκειται να ανακατασκευαστεί ώστε να αποτελέσει ένα από τα πλέον «πράσινα» κτίρια πανελλαδικά. Παράλληλα, βρίσκεται σε ιδανική τοποθεσία για να αποτελέσει ένα ακόμη επιτυχημένο έργο, καθώς προσφέρει παράλληλα θέα του λιμανιού και της πόλης του Πειραιά.

Μάλιστα, δεν αποκλείεται να επικριθεί και η ταυτόχρονη πώληση/ενοικίαση γραφείων και διαμερισμάτων, καθώς εκ των πραγμάτων ένα σημαντικό μέρος των πιθανών χρηστών θα αφορά ναυτιλιακές εταιρείες που μέχρι σήμερα στεγάζονταν σε κάποιο από τα κτίρια του Πειραιά, η πλειονότητα των οποίων είναι μεγάλης ηλικίας. Ως εκ τούτου, είναι πολύ πιθανό, οι πλειοκτίντες και ανότερα στελέχη των εταιρειών να θελήσουν να έχουν και την ευκολία ενός διαμερίσματος στο ίδιο κτίριο για ιδιωτικές συναντήσεις,

ξεκούραση ή και φιλοξενία πελατών/συνεργατών τους.

Ανάλογα σχέδια διαφοροποιήσεων του αρχικού σχεδιασμού επεξεργάζεται αυτήν την περίοδο και η διοίκηση της REDS αναφορικά με την προωθούμενη επένδυση της Cambas Project στα πρώην Κτήματα Καμπά στην Κάντζα. Όπως ανέφεραν, πρόσφατα, στελέχη του ομίλου, πλέον φαντάζει πιθανή η προσθήκη και κατοικιών εντός της ανάπτυξης, οι οποίες ενδοχομένως να συνδυαστούν και με σχολικά συγκροτήματα, αλλά και με καταστήματα τύπου μίνι μάρκετ. Μέχρι σήμερα, ο σχεδιασμός προέβλεπε την κατασκευή ενός επιχειρηματικού πάρκου με συμπληρωματικές χρήσεις, όπως π.χ. ένα ξενοδοχείο. Συγκεκριμένα, από τις 89.000 τ.μ. των επιφανειών που προβλέπεται να κατασκευαστούν, οι 51.000 τ.μ. αφορούσαν γραφεία, 12.000 τ.μ. ξενοδοχείο και 16.400 τ.μ. καταστήματα και χώρους εστίασης. Επιπλέον 25.000 τ.μ. αφορούν πολιτιστικούς χώρους. Η επένδυση των 200 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι θα αρχίσει να αναπτύσσεται από το δεύτερο εξάμηνο του 2022 και μετά, με ορίζοντα ολοκλήρωσης από το τέλος του 2025 και μετά.

Με βάση την προτεινόμενη αλλαγή, οι χώροι γραφείων θα περιοριστούν σε 10.000 τ.μ. ώστε να προκύψουν περίπου 7.000 τ.μ. κατοικιών. Τα διαμερίσματα θα συνδυάζουν υπηρεσίες φύλαξης, ασφάλειας και καθαριότητας ή, ακόμη, και ξενοδοχειακές παροχές.

Σημαντική ενίσχυση της απασχόλησης τον Αύγουστο

Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα μειώθηκε στο 13,9% του εργατικού δυναμικού τον Αύγουστο 2021, από 14,0% τον Ιούλιο 2021 και 16,9% τον Αύγουστο 2020. Η εν λόγω τιμή είναι η μικρότερη από τον Οκτώβριο 2010, ενώ η αντίστοιχη ετήσια πτώση – 3,1 ποσοστιαίες μονάδες– είναι η υψηλότερη που έχει καταγραφεί από τότε που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, αναφέρει ανάλυση της Eurobank.

Βάσει της παρατήρησης του Αυγούστου 2021, η ελληνική οικονομία έχει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 κρατών-μελών (ΕΕ-27). Η ετήσια μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα τον Αύγουστο 2021 αντικατοπτρίζεται στην αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων κατά 5,9% και στη συρρίκνωση του αριθμού των ανέργων κατά 16,4%. Τα εν λόγω αποτελέσματα ισοδυναμούν με αύξηση του εργατικού δυναμικού κατά 2,1% ή κατά 98.700 άτομα. Η Eurobank εκτιμά ότι ένα μέρος των ατόμων που εξήλθαν του εργατικού δυναμικού εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων επέστρεψε και ταξινομήθηκε στην απασχόληση. Αναλυτικά, το ποσοστό συμμετοχής, δηλαδή ο λόγος του εργατικού δυναμικού προς τον πληθυσμό, διαμορφώθηκε στο 60,1% τον Αύγουστο 2021 (55,6% τον Ιανουάριο 2021), ελαφρώς υψηλότερα σε σύγκριση με τον προ πανδημίας μακροχρόνιο μέσο όρο (59,3%).

Η ενίσχυση της απασχόλησης, η μείωση της ανεργίας και η αύξηση του εργατικού δυναμικού συνδέονται με τη δημοσιονομική παρέμβαση της κυβέρνησης, τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων από το β' τρίμηνο 2021 και την καλύτερη του αναμενομένου πορεία του κλάδου του τουρισμού. Η επίδοση του τελευταίου ασκεί επιδράσεις και σε άλλους τομείς της ελληνικής οικονομίας, όπως η μεταποίηση. Στη βραχυχρόνια περίοδο, πέραν των εξελίξεων στο μέτωπο της πανδημίας, εστιές αβεβαιότητας για την περαιτέρω αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα είναι η άνοδος του κόστους παραγωγής λόγω της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης και η αντίδραση του ιδιωτικού τομέα στην άρση των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης, όταν αυτή συμβεί. Στη μεσοπρόθεσμη περίοδο, το πρόβλημα εστιάζεται στο τρέχον υψηλό ποσοστό διαθρωματικής ανεργίας και στις μόνιμες πληγές που μπορεί να έχει δημιουργήσει η πανδημία. Τέλος, στη μακροπρόθεσμη περίοδο, ο κύριος παράγοντας ανησυχίας –σε ό,τι αφορά τη συνεισφορά της απασχόλησης στον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης– είναι το δημογραφικό (συρρίκνωση του πληθυσμού 15-74 ετών κατά 625.000 άτομα τα τελευταία 12 χρόνια).

Μείωση χρέους με μικρότερο ρυθμό

Ο στόχος να είναι φιλικός προς την ανάπτυξη, λέει ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν Βάλντις Ντομπρόβσκις

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Αρνητικός προς το ενδεχόμενο να αλλάξει το όριο χρέους στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εμφανίζεται ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Βάλντις Ντομπρόβσκις. Σε συνέντευξη που παραχώρησε σε μικρό αριθμό ευρωπαϊκών μέσων ενημέρωσης, μεταξύ των οποίων και η «Κ», ο κ. Ντομπρόβσκις σημειώνει ότι «οι αλλαγές που εξετάζουμε είναι εντός του πλαισίου των υφιστάμενων συνθηκών» – κάτι που αποκλείει τη δυνατότητα αύξησης του ορίου για το χρέος από το 60% του ΑΕΠ σε υψηλότερα επίπεδα.

Ερωτηθείς (από την «Κ») πώς μπορεί να επιτευχθεί η επάνοδος στο όριο αυτό χωρίς να ήταν ήδη υπερχρεωμένες πριν από την πανδημία και που σήμερα έχουν δείκτη χρέους προς ΑΕΠ υπερδιπλάσιο ή και υπερτριπλάσιο από το 60% χωρίς ακραία και παρατεταμένη λιτότητα, ο Λετονός αξιωματούχος δηλώνει: «Πρέπει να κοιτάζουμε πιο ρεαλιστικούς και φιλικούς προς την ανάπτυξη τρόπους μείωσης του χρέους. Για παράδειγμα, μπορούμε να εξετάσουμε τον κανόνα της ετήσιας μείωσης κατά 1/20 (της διαφοράς μεταξύ του επιπέδου του χρέους και του 60%), γιατί, πράγματι, πολλές χώρες εξέρχονται από την κρίση με πολύ υψηλότερα επίπεδα χρέους. Κι αυτό είναι κάτι που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας». Ο κ. Ντομπρόβσκις αναγνωρίζει ότι στο πλαίσιο της διαβούλευσης για το νέο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, την οποία λάνθασε στις 19 Οκτωβρίου μαζί με τον επίτροπο Οικονομίας Ιάολο Τζεντλόνι, η συζήτηση θα επεκταθεί πέραν του στενού πλαισίου των συνθηκών. Ωστόσο, η εκτίμηση της Επιτροπής είναι ότι αλλαγές που προϋποθέτουν αλλαγή των συνθηκών –με δεδομένο ότι απαιτούν ομοφωνία των «27»– είναι πολύ δύσκολο να δρομολογηθούν. Για τον ίδιο τον εκτελεστικό αντιπρόεδρο, «πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η δημοσιονομική πολιτική θα είναι αντικυκλική, όχι μόνο σε περιόδους

Εξετάζουμε αλλαγές εντός του πλαισίου των υφιστάμενων συνθηκών, κάτι που αποκλείει τη δυνατότητα αύξησης του ορίου για το χρέος πάνω από το 60% του ΑΕΠ.

κρίσης, όπως τώρα, όταν παρείχαμε τόνωση στην οικονομία, αλλά και σε περιόδους ανάπτυξης, όταν μπορούν να δημιουργηθούν δημοσιονομικά “μαξιλάρια ασφαλείας”».

Οι τράπεζες

Σχετικά με την ενσωμάτωση των εποπτικών κανόνων, γνωστών ως «Βασιλεία III», τις προτάσεις της για την οποία παρουσίασε χθες η Κομισιόν, ο κ. Ντομπρόβσκις τονίζει ότι η Ε.Ε. είναι η πρώτη που προχωράει σε αυτό το βήμα, πριν από τις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η προτεινόμενη νομοθεσία είναι η «τελευταία φάση» της εφαρμογής της «Βασιλείας III», εστιάζοντας στην εκτίμηση του κινδύνου εκ μέρους των τραπεζών (περιορίζοντας το περιθώριο ελιγμών τους για τη μείωση των απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων). Η Επιτροπή, σημειώνει, διατηρεί περιθώρια ευελιξίας στην εφαρμογή των κανόνων (π.χ. σχετικά με το trading book των τραπεζών), ώστε να μη βρεθούν τα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε μειονεκτική θέση έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού.

Σε ερώτηση αν ανησυχεί ότι οι νέοι κανόνες εστιάζουν στο πρόβλημα που προκάλεσε την προηγούμενη κρίση (τον συνδυασμό εύκολου δανεισμού και υψηλής μόχλευσης) και ότι, στην παρούσα συγκυρία, ίσως δυσχεράνουν την αναγκαία χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας, αλλά και της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης, απαντά: «Ενα από τα σημαντικά στοιχεία που λάβαμε υπόψη μας όταν ετοιμάζαμε αυτές τις προτάσεις ήταν

Πολλές χώρες εξέρχονται από την κρίση με πολύ υψηλότερα επίπεδα χρέους. Κι αυτό είναι κάτι που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας, τονίζει ο κ. Ντομπρόβσκις.

ότι δεν έπρεπε να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων. Και πράγματι, όταν εφαρμοστεί πλήρως το νέο πλαίσιο αναμένουμε η συνολική αύξηση να κυμανθεί στο 8%-9% βραχυπρόθεσμα θα περιοριστεί στο 3%-5%. Παράλληλα, οι προτάσεις μας λαμβάνουν υπόψη ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού τοπίου», προσθέτει, αναφέροντας την ανάγκη να διασφαλιστεί η ροή χρηματοδότησης προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις και

«στρατηγικούς κλάδους» (υποδομές, αεροναυπηγική κ.ά.). Ο κ. Ντομπρόβσκις δεν αμελεί να σημειώσει ότι οι τραπεζικές μεταρρυθμίσεις της περιόδου της κρίσης στην Ευρώζωνη «είχαν ως αποτέλεσμα οι τράπεζες να είναι σήμερα σε πολύ καλύτερη κατάσταση και να είναι μέρος της λύσης, όχι του προβλήματος».

Οι νέες υποχρεώσεις

Οι νέες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν επίσης νέες υποχρεώσεις διαχείρισης

των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα και το ESG (θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης). «Οι τράπεζες θα πρέπει να εντοπίζουν, να εκτιμούν και να παρακολουθούν τους κινδύνους αυτούς βάσει της εναρμονισμένης προσέγγισης που αναπτύσσει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών», λέει ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος.

Στην κατεύθυνση της (μερικής) εναρμόνισης κινούνται οι προτάσεις και σχετικά με τα κριτήρια καταλληλότητας για κορυφαία στελέχη και μέλη Δ.Σ.

Το σκεπτικό είναι, «το πλαίσιο να λαμβάνει υπόψη τους υφιστάμενους εθνικούς κανόνες, που ενίοτε είναι αρκετά σύνθετοι, αλλά να προωθεί παράλληλα τη μεγαλύτερη συνοχή ανά την Ε.Ε., με ευρωπαϊκά πρότυπα για την επιλογή στελεχών που θα ενισχύουν τη σταθερότητα του τραπεζικού κλάδου. Είναι κάτι πολύ σχετικό και με την τραπεζική ένωση», σημειώνει ο κ. Ντομπρόβσκις.

Τέλος, το νέο πλαίσιο περιλαμβάνει αυξημένες απαιτήσεις για τράπεζες τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται μέσω υποκαταστημάτων στην Ε.Ε. «Δίνουμε στους επόπτες νέα εργαλεία για να διασφαλίσουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, ειδικά σε περιπτώσεις που τα υποκαταστήματα έχουν αποκτήσει συστηματική σημασία στο τραπεζικό σύστημα (ενός κράτους-μέλους)», εξηγεί.

Ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα

Ερωτώμενος για τη διετή καθυστέρηση εφαρμογής του νέου κανονιστικού πλαισίου, ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Κομισιόν μιλάει για ένα «ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα» που θα επιτρέψει την ολοκλήρωση της νομοθετικής διαδικασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και θα δώσει τον αναγκαίο χρόνο στις τράπεζες και τις ελεγκτικές αρχές να το ενσωματώσουν στις διαδικασίες τους. Η ίδια η Επιτροπή της «Βασιλείας», υπενθυμίζει, αποφάσισε να καθυστερήσει την εφαρμογή των κανόνων για έναν χρόνο εξαιτίας της πανδημίας.

ΚΑΛΩΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Πανίκος Κωνσταντίνου

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17:00 - 19:00

Τράπεζα Κύπρου

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΤΟ ΑΒΑΝΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μωρά-Θαύματα

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προωρότητας στις 17 Νοεμβρίου 2021, ο Σύνδεσμος «Μωρά Θαύματα» διοργανώνει σειρά εκδηλώσεων τον Νοέμβριο, για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προωρότητας. Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο Σύνδεσμος διοργανώνει Επιμορφωτική Ημερίδα με θέμα:

ΠΡΟΩΡΟΤΗΤΑ: ΑΣΦΑΛΕΣ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Σάββατο, 6 Νοεμβρίου 2021 | Ώρα: 16:00 – 18:00

Πρόγραμμα

16:00 - 16:10
Εναρξη - Καλωσόρισμα
Έλενα Μεγαλέμου
Πρόεδρος Συνδέσμου «Μωρά Θαύματα»

Συντονισμός: Δρ. Χριστίνα Καραολή

16:10 - 16:40
Προωρότητα: Μύθοι και αλήθειες, Κυπριακή πραγματικότητα
Δρ. Χριστίνα Καραολή
Καθ. Νεογνολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Τ. Διευθύντρια ΜΕΝΗ-Παιδιατρικής, Νοσοκομείο Αρχ. Μακάριος III, Πρόεδρος Εταιρείας Περιγεννητικής Ιατρικής Κύπρου

16:40 - 17:05
Ευρωπαϊκά Πρότυπα Φροντίδας για τη Νεογνική Υγεία - η προσέγγιση των γονέων / European Standards of Care of Newborn Health - the parent perspective
Silke Mader
Πρόεδρος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Φροντίδας Νεογνών (EFCNI)

17:05 - 17:30
Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών-NAM III, Παρεχόμενες Υπηρεσίες Υγείας στα νεογνά της Κύπρου
Δρ. Θάλεια Παπαδούρη
Παιδίατρος-Εντατικολόγος Νεογνών, Βοηθός Διευθύντρια Παιδιατρικής, Επιστημονικά Υπεύθυνη ΜΕΝΗ-NAM III

17:30 - 18:00
Ερωτήσεις και Απαντήσεις, Συμπεράσματα / Τέλος Ημερίδας

Συμμετέχοντες: Η ημερίδα απευθύνεται σε γονείς, μέλλοντες γονείς, γιατρούς, νοσηλευτικό-μαιευτικό προσωπικό και επαγγελματίες υγείας.

Γλώσσα: Η ημερίδα θα διεξαχθεί στην ελληνική γλώσσα εκτός από την ομιλία της κας Silke Mader. Θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση.

Η διαδικτυακή παρουσίαση θα γίνει μέσω της πλατφόρμας ZOOM. Οι συμμετέχοντες θα μπορούν να θέτουν τα ερωτήματά τους γραπτώς καθ' όλη τη διάρκεια της ημερίδας.

Η συμμετοχή είναι δωρεάν με απαραίτητη προϋπόθεση την εγγραφή.

Για πληροφορίες
Τμήμα Συνεδρίων & Εκδηλώσεων Top Kinisis, Τηλ.: 22 713 780, E-mail: synedrio@topkinisis.com, www.morathavmata.com

Υπό την Αιγίδα της Εταιρείας Περιγεννητικής Κύπρου ΕΠΙΚ

Χορηγοί Επικοινωνίας: **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** **LOVE 106.2**

Πάνω από τις 900 μονάδες για 8η συνεχή συνεδρίαση

Οριακές απώλειες 0,08% για τον Γενικό Δείκτη λόγω πιέσεων σε blue chips

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ηπια πτώση λόγω των (μικρών) πιέσεων που ασκήθηκαν σε αρκετά blue chips, σημείωσε το Χρηματιστήριο Αθηνών, το οποίο ουσιαστικά, για όγδοη συνεχόμενη ημέρα, συσσωρεύει στην περιοχή των 900 μονάδων χωρίς να απομακρύνεται από αυτήν. Πάντως, η διατήρηση του θετικού μομέντουμ των διεθνών αγορών και η έναρξη της διαδικασίας της AMK της ΔΕΗ, τα οποία συνέβαλαν στην άμεση υπέρβαση αυτού του σημαντικού επιπέδου στήριξης, σύμφωνα με εγχώριους αναλυτές, αναζωπυρώνουν τις προσδοκίες για περαιτέρω ανοδική κίνηση του Χ.Α. με στόχο τις 950 μονάδες.

Εν τω μεταξύ –επίσης στα θετικά για την πορεία της ελληνικής αγοράς– σημαντική αποκλιμάκωση κατέγραψαν οι αποδόσεις των ομολόγων, με την απόδοση του ελλ-

Σημαντική αποκλιμάκωση για τα ελληνικά ομόλογα μετά την απόφαση της Αυστραλίας να μην αυξήσει τα επιτόκιά της.

νικού 10ετούς να επιστρέφει στο 1,22% με πτώση 9% σε σχέση με το 1,34% που είχε αγγίξει τη Δευτέρα.

Πίσω από το ρόλι των τιμών των ομολόγων αγοράς κρύβεται η δήλωση της κεντρικής τράπεζας της Αυστραλίας ότι δεν αναμένεται να προχωρήσει σύντομα σε αυξήσεις επιτοκίων, όπως λανθασμένα αναμένουν οι επενδυτές. Καθώς γενικότερα η αγορά ομολόγων διεθνώς κινείται το τελευταίο διάστημα ανάλογα με τις προσδοκίες γύρω από τις αυξήσεις επιτοκίων, το σήμα από την Αυστραλία ήταν αρκετό για να προσφέρει κάποια ανακούφιση στους επενδυτές. Το βέλαιο, πάντως, είναι πως η μεταβλητότητα στην αγορά θα παραμείνει έντονη το επόμενο διάστημα.

Επιστρέφοντας στο Χ.Α. και σε ό,τι αφορά τα στατιστικά, ο Γενικός Δείκτης σημείωσε

Η διατήρηση του θετικού μομέντουμ των διεθνών αγορών και η έναρξη της διαδικασίας της AMK της ΔΕΗ αναζωπυρώνουν τις προσδοκίες για περαιτέρω ανοδική κίνηση του Χ.Α., με στόχο τις 950 μονάδες, εκτιμούν αναλυτές.

οριακή πτώση της τάξης του 0,08% στις 904,47 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 58,12 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης κα-

τέγραψε απώλειες 0,11% στις 2.185,57 μονάδες, ενώ κατά 0,48% υποχώρησε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, κλείνοντας στις 1.461,88 μονάδες.

Αν και η εικόνα των blue chips ήταν αρνητική στο σύνολό της, δεν έλειψαν οι επιλεκτικές τοποθετήσεις. Έτσι, ανοδικά ξεχώρισαν οι Jumbo, Lamda Development και Σαράντης με κέρδη άνω του 1%, ενώ στον αντίποδα, απώλειες 2,04% κατέγραψε η «Μυτιληναίος», ακολούθησαν οι Aegean, ΕΛΒΑΛΧαλκός, Ελλάκτωρ, ΕΥΔΑΠ και ΟΠΑΠ με απώλειες άνω του 1%. Ο τραπεζικός δείκτης ενισχύθηκε κατά 0,24% στις 591,23 μονάδες, με την Eurobank να κλείνει στο +1,35% και την Εθνική Τράπεζα στο +0,33%, ενώ απώλειες 0,81% κατέγραψε η Alpha Bank και στο -0,07% έκλεισε η Πειραιώς.

Οι αναταράξεις στην αγορά ομολόγων οδήγησαν πριν από μερικές συνεδριάσεις τον Γενικό Δείκτη να χάσει τις 900 μονάδες, με την υψηλή μεταβλητότητα να οφείλεται και στις κινήσεις των επενδυτών, που περιλαμβάνουν επιλεκτικές ρευστοποιήσεις σε σχέση με την αναζήτηση διαθεσίμων για τη συμμετοχή τους στο εγχείρημα της AMK της ΔΕΗ, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακή».

Σύντομα, ωστόσο, όπως προσθέτει, η δημοσιοποίηση του χρονοδιαγράμματος της μέχρι 1,35 δισ. ευρώ AMK έπεισε ότι το εγχείρημα θα ολοκληρωθεί, με την τιμολόγηση της έκδοσης κατά το book building να συντελείται στο υψηλό όριο του εύρους, δηλαδή στα 9 ευρώ.

Με αυτά τα δεδομένα, όπως καταλήγει ο αναλυτής, η ανασυνθεση του δείκτη MSCI Standard Greece στις 11/11 είναι πιθανό να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση του αριθμού εταιρειών που εκπροσωπούν το ελληνικό χρηματιστήριο, σε συνέχεια της πικρής ψήφου εμπιστοσύνης από την έκβαση του εγχειρήματος της AMK της ΔΕΗ, με τον «Μυτιληναίο», την Εθνική και τη ΔΕΗ να είναι πιθανό να συμπληρώσουν τις μετοχές του ΟΤΕ, του ΟΠΑΠ και του Jumbo.

Αυτά θα συμβάλουν στη συναλλακτική αναβάθμιση του ελληνικού χρηματιστηρίου, ώστε να κινηθεί προς τις 950 μονάδες το επόμενο διάστημα σε συνέχεια της πολύμηνης συσσώρευσης που έχει προηγηθεί.

Συνεχίζεται η άνοδος στις ευρωπαϊκές αγορές

Ανοδικά κινήθηκαν τα περισσότερα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια την Τρίτη, με τους επενδυτές να έχουν στρέψει την προσοχή τους στις επικείμενες συνεδριάσεις των κεντρικών τραπεζών σε ΗΠΑ και Ευρώπη.

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 ενισχύθηκε 0,14% στις 479 μονάδες, ο FTSE 100 στο Λονδίνο κινήθηκε χαμηλότερα 0,19% στις 7.288 μονάδες, ο DAX 30 στη Φρανκφούρτη σημείωσε άνοδο 0,94% στις 15.954 μονάδες και ο CAC 40 στο Παρίσι κατέγραψε κέρδη 0,49% στις 6.927 μονάδες.

Στην αγορά εμπορευμάτων, η τιμή του πετρελαίου υποχώρησε 0,6% στα 83,59 δολάρια ανά βαρέλι και ο χρυσός υποχώρησε 0,4% στα 1.789 δολ./ουγγιά.

Στην αγορά συναλλάγματος, το ευρώ κινήθηκε χαμηλότερα 0,2% σε σύγκριση με το δολάριο, στο 1,1580 δολ.

Στο μακροοικονομικό μέτωπο, ισχυρή παρέμεινε η μεταποιητική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη τον τελευταίο μήνα, αλλά τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα έστειλαν τα κόστη εισαγωγών σε άλμα και περιόρισαν την ανάπτυξη, σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύθηκε την Τρίτη.

Οι συνεχιζόμενες διαταραχές που προκαλούνται από την πανδημία κορωνοϊού, παράλληλα με την έλλειψη οδηγών βαρέων φορτηγών, έχουν προκαλέσει ελλείψεις προϊόντων και έχουν αφήσει τα εργοστάσια να παλεύουν για προμήθειες.

Σύμφωνα με το Reuters, ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) μεταποίησης της ιδιωτικής εταιρείας IHS Markit υποχώρησε σε χαμηλό οκτώ μηνών και στις 58,3 μονάδες τον Οκτώβριο από 58,6 τον Σεπτέμβριο, έναντι αρχικής εκτίμησης για 58,5 μονάδες. Ωστόσο, παραμένει αρκετά υψηλότερα από το όριο των 50 μονάδων, που διαχωρίζει την ανάπτυξη από τη συρρίκνωση.

Από πλευράς εταιρικών ειδήσεων, αποτελέσματα γ' τριμήνου που

Στη μέχρι τώρα διάρκεια του έτους, η τιμή του μπρεντ έχει εκτοξευθεί κατά 60%.

Οι επενδυτές έχουν στρέψει την προσοχή τους στις επικείμενες συνεδριάσεις των κεντρικών τραπεζών σε ΗΠΑ και Ευρώπη.

ξεπέρασαν τις προσδοκίες ανακοίνωσε η BP, την Τρίτη, με στήριξη από τις αυξημένες τιμές ενέργειας. Όπως μεταδίδει το CNBC, η βρετανική εταιρεία είχε καθαρά κέρδη 3,3 δισ. δολαρίων το γ' τρίμηνο, υψηλότερα από τις προβλέψεις των αναλυτών για 3,1 δισ. δολάρια, σύμφωνα με τη Refinitiv.

Ενα τρίμηνο πριν είχε καθαρά κέρδη 2,8 δισ. δολαρίων και το αντίστοιχο διάστημα του 2020 είχε 100 εκατ. δολ., όταν οι τιμές πετρελαίου κατέρρευσαν λόγω της πανδημίας κορωνοϊού. Φέτος, η τιμή του μπρεντ έχει εκτοξευθεί κατά 60% μέχρι στιγμής.

</

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προη.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	904,47	905,16	-0,69	-0,08%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.185,57	2.187,87	-2,30	-0,11%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.720,26	5.670,61	49,65	0,88%
FTSE/Χ.Α.ΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.073,91	3.082,73	-8,82	-0,29%
ATHEN SELECT PLUS	3.405,30	3.420,72	-15,42	-0,45%
ATHEN SELECT	4.549,29	4.548,70	0,59	0,01%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEN ESG	1.030,84	1.032,72	-1,88	-0,18%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	447,48	446,41	1,07	0,24%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.553,25	4.517,95	35,30	0,78%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.461,88	1.468,93	-7,05	-0,48%
FTSE/Χ.Α ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.419,20	2.432,58	-13,38	-0,55%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	542,79	542,98	-0,19	-0,03%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.546,43	1.547,62	-1,19	-0,08%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	591,23	589,82	1,41	0,24%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.154,05	5.068,39	85,66	1,69%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	751,01	749,74	1,27	0,17%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	1.944,92	1.932,64	12,28	0,64%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	3.789,06	3.855,97	-66,91	-1,74%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	49,56	49,66	-0,10	-0,20%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.274,25	7.183,48	90,77	1,26%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	11.433,10	11.364,80	68,30	0,60%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.255,42	7.283,63	-28,21	-0,39%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.182,28	3.207,09	-24,81	-0,77%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.567,60	3.583,50	-15,90	-0,44%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.078,80	2.109,26	-30,46	-1,44%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.021,93	1.999,89	22,04	1,10%
FTSE/Χ.Α. ΘΑΛΑΣΙΟΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.344,38	4.352,40	-8,02	-0,18%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.992,08	4.994,54	-2,46	-0,05%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	24.216.312,13
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	8.961.260,75
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.247.962,33
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3.596.890,21
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.342.342,05
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.036.336,00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.912.567,26
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.394.588,49
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.144.007,81
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	994.848,43
ΔΙΔΥΛΗΤΗΡΙΑ	947.971,54
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	537.995,90
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	454.633,04
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	291.526,40
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	289.356,85
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	230.295,91
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	229.547,38
ΚΑΘΕΤΟΙ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	222.322,30
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	204.908,43
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	153.451,94
ΥΛΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	145.197,55
ΥΔΡΕΥΣΗ	143.906,01
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	133.719,77
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	101.336,80
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ	91.300,20
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	83.991,16
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	79.897,59

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1,290	4,03%	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	4,050	-5,81%
ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	5,380	3,07%	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ (ΚΟ)	1,235	-4,63%
EPSILON NET (ΚΟ)	17,400	2,96%	ΚΕΚΡΟΥΦ (ΚΟ)	2,450	-4,11%
ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ)	0,409	2,25%	INTRAKAT (ΚΟ)	2,060	-2,37%
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	7,450	1,85%	ΟΛΘ (ΚΟ)	25,800	-2,27%
ΣΙΔΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,780	1,46%	ΑΒΑΣ (ΚΟ)	1,048	-2,24%
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ (ΚΟ)	4,890	1,45%	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	15,370	-2,04%
JUMBO (ΚΟ)	12,800	1,43%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	7,230	-2,03%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,943	1,35%	ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	1,353	-1,96%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	8,770	1,04%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,290	-1,90%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	ΜΕΤ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,46	0,11
ΤΙΤΣ	(TITAN)	15,06	-0,4
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	30,55	0,63
ΟΤΕ	(OTE)	15,485	-0,16
ΑΡΑΓ	(AEGEAN AIRLINES)	5,07	-1,74
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	11,7	0,52
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,55	-0,58
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	8,77	1,04
ΕΛΑΚΤΟΡ	(ΕΛΑΚΤΟΡ)	1,353	-1,96
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,85	-0,51
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	15,37	-2,04
ΛΑΜΔΑ	(LAMBDA DEVELOPMENT)	7,45	1,85
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,82	-1,52
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,101	-0,81
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	12,8	1,43
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	2,749	0,33
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,469	-0,07
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	0,9426	1,35
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,02	-0,82
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7,51	-1,83
ΕΧΑΕ	(ΕΛΛ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ)	3,73	0,27
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,21	-1,42
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	14,7	-0,27
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	9,275	0,32
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	18,32	0,66

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	11.624.761,23	ΙΝΤΡΑΦΟΤ (ΚΟ)	0,45%
ΔΕΗ (ΚΟ)	8.607.246,10	ΔΕΗ (ΚΟ)	0,40%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5.734.737,62	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,33%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	4.666.123,33	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	0,30%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.247.962,33	ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	0,28%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2.914.251,76	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,23%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	2.771.462,12	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,21%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	2.114.323,90	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,19%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	1.912.567,26	PROFILE (ΚΟ)	0,19%
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	1.363.033,67	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,19%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	67	265	3.847
FTSE/X.A. Τρόφιμα	1	1	10
FTSE/X.A. Large Cap	66	264	3.837
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	785	7.800	291.987
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	6	64	5.730
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	52	964	82.789
ΑΤΤΙCΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	72
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	9	22	128
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	9	32	12.060
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	27	284	8.965
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	72	1.117	28.710
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	4	856
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	3.353
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	17	106	7.968
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	4	20	1.596
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	13	46	2.403
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	61	467	6.728
JUMBO (ΚΟ)	12	31	1.941
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	39	169	6.065
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0	0	24.081
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	9	10	2.768
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	53	128	6.219
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	90	2.688	33.093
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	56	150	1.039
ΟΤΕ (ΚΟ)	8	42	2.492
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	493
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	26	142	25.853
ΔΕΗ (ΚΟ)	196	1.234	15.405
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	15	51	2.292
TITAN CEMENT (ΚΑ)	2	10	1.184
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	8	19	7.704
Δικαιώματα σε Δείκτες	9	165	1.286
FTSE/X.A. Large Cap	9	165	1.286
Δικαιώματα σε Μετοχές	4	31	1.352
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	653
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	101
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	66
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	4	31	532
Συνολική Δραστηριότητα	865	8.261	298.472

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 2 Νοεμβρίου 2021

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΘ	ΑΝΩΤΑΘ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8280	0.8280	0.8280	1.3600	"1,100"	0.8140	0.8300	0.8280	1.72
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	0.9900	1.0100	0.9920	-0.1790	"19,787"	0.9800	1.0050	0.9900	0.00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3920	0.3920	0.3920	-0.6000	500	0.3740	0.3920	0.3920	-1.51
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0030	0.0120	0.0032	-0.5790	"5,150"	0.0070	0.0120	0.0120	33.33
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0700	0.0700	0.0700	0.3330	600	0.0680	0.0715	0.0700	-0.71
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0940	0.0940	0.0940	-0.1840	"8,500"	0.0905	0.0980	0.0940	-3.59
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.5800	1.5800	1.5800	0.0000	"2,000"	1.5600	1.5800	1.5800	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5500	1.5900	1.5515	-0.1050	"1,380"	1.5500	1.6000	1.5500	0.00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0220		
ΑΚΕΠ	ACTBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0380	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1170		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0630		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0040		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2100	0.0000		
ΧΑΣΣ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΤΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ""Η ΠΡΟΒΟΔΩ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0100	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1280	0.1450		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0150	0.0170		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0930	0.1050		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0520		
ΛΟΔΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5350	0.6400		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8000	1.9800		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1360	0.1360	0.1360	0.0000	"35,000"	0.1350	0.1370	0.1360	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΑ	ΔΑΣΙΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5250	0.5250	0.5250	-0.5000	"4,000"	0.5250	0.5300	0.5250	-0.94
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1240	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						2.5600	2.5800		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0080	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3600	1.4200		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2220	0.2400		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.0000	0.8300		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2800	0.2940		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.1500		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης στοχαστικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'

Εξελίχθη κατηγορία διαπομπόμευτες: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούταν εταιρείες όπουν ενδεχόμενως θα συντρέχουν σοβαρά λόγια μιν πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μιν παροχής επαρκών στοιχείων /εγκρίσεων προς τους ελεγκτές. Αγορά εδίων χαρακτηριστικών: ταξινομούταν εταιρείες οι οποίες έιναι: (α) δεν πηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευματοποίησης ή της χρηματοπιστωτικής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετόχους τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματοπιστωτικών Αξιών Κώδικου Νόμου ή (γ) ή τα οποία είναι επιπλέον ουσιαστική διανομοποίηση των δραστηριοτήτων της ή ii. για τα οποία επήλθε αντίστοιχη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επένδυση κοινοπραξίας και επιλύονται στην αναμείγνυ τους και περαιοτέρω αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Κυριακή παίκτης, Δευτέρα προπονητής

Του ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Μια μεγάλη μορφή των ελληνικών γηπέδων, που συνέχισε με επιτυχία τη σπουδαία ποδοσφαιρική καριέρα του και στους πάγκους, συνηθίζει να σχολιάζει όταν μια ομάδα αναθέτει τις τύχες της σε έναν νεαρό προπονητή: «Την Κυριακή παίκτης, τη Δευτέρα προπονητής...». Ατάκα που αν μη τι άλλο εμπεριέχει ανάγλυφα όλο το ρίσκο της επιλογής...

Η κίνηση της ΑΕΚ να παραδώσει τα «κλειδιά» της τεχνικής ηγεσίας στον πολλά υποσχόμενο Αργύρη Γιαννίκη αποτελεί ένα ενδιαφέρον στοίχημα, που τουλάχιστον σε ό,τι αφορά μεγάλες ελληνικές ομάδες το συναντάμε σπανιότατα. Στην εγκώρια ποδοσφαιρική πραγματικότητα, διαχρονικά, ουδείς μπορεί να ισχυριστεί

Η Ελλάδα σπάνια εμπιστεύεται νέο ηλικιακά τεχνικό στο «τιμόνι» της.

πως η ηλικιακή ομάδα 32-42 ετών των προπονητών έχει δικαιώσει όσους την εμποτεύονται. Η περίπτωση του 41χρονου νέου κόουτς της Ενωσης σε συνδυασμό με την προγενέστερη ομάδα του (ΠΑΣ Γιάννινα) φέρνει στη μνήμη αυτή του Γιάννη Χριστόπουλου. Το 2012, σε ηλικία 38 ετών, αξιοποίησε την ευκαιρία, καθώς από βοηθός του Βέλγου Στεφάν Ντεμολ έγινε πρώτος προπονητής στην ομάδα της Ηπείρου και μαζί της τερμάτισε στην 5η θέση. Ο Χριστόπουλος αναδείχθηκε

Προπονητές από... κούνια

ΣΟΥΠΕΡ ΛΙΓΚ 1

- 1 Γιώργος Πετράκης**
(Λαμία, σεζόν 2020-2021)
32 ετών
- 2 Γκιγιέρμο Αμπασκάλ**
(Βόλος, σεζόν 2021-2022)
32 ετών
- 3 Χουάν Φερνάντο**
(Εργοτέλης, σεζόν 2014-2015)
33 ετών
- 4 Μπόρχα Χιμένεθ**
(Αστέρας Τρ., σεζόν 2019-2020)
34 ετών

• Ο Γιώργος Πετράκης έχει το ρεκόρ του νεότερου προπονητή στη Σούπερ Λιγκ, σε ηλικία μόλις 32 ετών, 4 μηνών και 21 ημερών.

Γκιγιέρμο Αμπασκάλ

Στον διεθνή χώρο, τα παραδείγματα των Πιπ Γκουαρδιόλα, Ζινεντίν Ζιντάν, Ζοσέ Μουρίνιο και Λουίς Ενρίκε είναι μοναδικά, έστω κι αν τα μεγέθη είναι διαφορετικά.

Ο Γκουαρδιόλα σε ηλικία 37 ετών κέρδισε τρεις τίτλους με την Μπαρτσελόνα (Τσάμπιονς Λιγκ, Πρωτάθλημα και Κύπελλο Ισπανίας), ο «Ζιζού» στα 42 του με τη Ρεάλ σήκωσε το Τσάμπιονς Λιγκ, ο «special one» στα 37 του ανέλαβε την Μπενφίκα αρχίζοντας τη «σόλο» πορεία του και αφού

προηγούμενως στο πλευρό του Μπόμπι Ρόμποσον επί μία επιταξία κατέκτησε μεταξύ άλλων ένα Κύπελλο Κυπελλούχων με την Μπαρτσελόνα και έφτασε στα ημιτελικά του UEFA με την Πόρτο. Ανάλογα εξαιρετικά δείγματα δείχνει ο 34χρονος Γιούλιαν Νάγκελσμαν που εξαργύρωσε την πορεία του με τη Δειψία στο Τσάμπιονς Λιγκ με την ανάληψη της τεχνικής ηγεσίας της Μπάγερν, έχοντας κάνει ντεμπούτο ως πρώτος προπονητής στα 28 του στη Χοφενχάιμ.

Η Μελβούρνη άναψε «κόκκινο» στους μη εμβολιασμένους

«Ο ιός δεν ενδιαφέρεται για την κατάταξή σας στο τένις, ούτε για το πόσα γκραν σλαμ έχετε κερδίσει. Πρέπει να εμβολιαστείτε για να κρατήσετε τον εαυτό σας και τους άλλους ασφαλείς». Με αυτά τα λόγια ο πρωθυπουργός της πολιτείας της Βικτωρίας, Ντάνιελ Αντριους, ξεκαθάρισε ότι η πολιτεία δεν σκοπεύει να συνάψει κάποια συμφωνία και να δώσει βίζα σε μη εμβολιασμένους αστέρες του τένις προκειμένου να αγωνιστούν στο Όπεν της Μελβούρνης (Αυστραλία) τον προσεχή Ια-

νουάριο. Οι δηλώσεις του Αυστραλού αξιωματούχου είχαν ως αποτέλεσμα τενίστες όπως ο Αντρέι Ρούμπλεφ να δηλώσουν ότι θα εμβολιαστούν, ενώ ο Νόβακ Τζόκοβιτς προτίμησε να κρατήσει κλειστά τα χαρτιά του. Ο κορυφαίος τενίστας του κόσμου έχει αρνηθεί να αποκαλύψει εάν θα υπερασπιστεί τον τίτλο του και εάν στην Αυστραλία θα προσπαθήσει να γίνει ο τενίστας με τα περισσότερα τρόπαια από τουρνουά γκραν σλαμ.

«Απ' ό,τι έχω καταλάβει, η οριστική α-

πόφαση αναμένεται να ληφθεί σε δύο εβδομάδες. Έτσι, ακόμα δεν γνωρίζω εάν θα παίξω στη Μελβούρνη. Δεν έχω μιλήσει για τον εμβολιασμό μου και όλοι βιάζουν συμπεράσματα από κάτι που είχα πει πριν από ένα χρόνο», τόνισε ο Σέρβος αθλητής.

Αντίθετα, ο Αντρέι Ρούμπλεφ δήλωσε ότι ακόμα και εάν επιτραπεί στους ανεμβολίαστους η είσοδος στη χώρα με την προϋπόθεση να μείνουν σε καραντίνα, ο ίδιος θα εμβολιαστεί προκειμένου να αποφύγει την καραντίνα και να μπορέσει

να αγωνιστεί. Θετικός ως προς τον εμβολιασμό φέρεται να είναι και ο Στέφανος Τσιτσιπάς.

Ο Φίλιπ Κράϊνφοντς (34ος στον κόσμο) εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του στο ενδεχόμενο της καραντίνας για όλους όσοι μεταβούν στην Αυστραλία με αφορμή τη διοργάνωση. Ο Σέρβος θεωρεί ότι οι πλήρως εμβολιασμένοι θα πρέπει να βρεθούν στα γήπεδα χωρίς κανέναν περιορισμό.

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΣΠΑΝΕΑ

Οι Μπακς πέρασαν και από την Ιντιανάπολις, επικρατώντας των Πέισερς με 119-109. Ο Γιάννης αγωνίστηκε 36 λεπτά και είχε 30 πόντους.

Ο Μπάρκλεϊ θίγει το θέμα των υψηλών αμοιβών στο NBA

Την ώρα που το NBA έχει ανεβάσει στρόφες, ο Τσαρλς Μπάρκλεϊ «χτύπησε» με τις δηλώσεις του για ακόμη μια φορά. Αφορμή στάθηκε η υπόθεση του Μπεν Σίμονς, καθώς ο Αυστραλός συνεχίζει να απέχει από τις υποχρεώσεις των Φιλαδέλφεια 76ερς, τονίζοντας ότι δεν είναι ακόμη πνευματικά έτοιμος να αγωνιστεί. Μάλιστα, ο «Sir» του NBA σύγκρινε αυτή την υπόθεση με εκείνη του Τζέιμς Χάρντεν, όταν είχε ζητήσει ανταλλαγή από τους Ρόκετς. «Ο Χάρντεν πήρε τα λεφτά και έδειξε στους Ρόκετς το μεσαίο δάχτυλο. Τώρα έχουμε τον Σίμονς, που είναι να πάρει ακόμη 150 εκατ. δολάρια από τους Σίξερς και τους λέει «δεν παίζω εδώ». Έχεις έναν παίκτη που του δίνεις 200 εκατ. δολάρια και αν γίνει ποτέ δυσαρεστημένος, είσαι στο έλεός του. Δεν είναι καλό για το πρωτάθλημά μας», είπε χαρακτηριστικά.

Έχοντας ξανά τον Γιάννη Αντετοκούνμπο σε πολύ καλή βραδιά, οι Μιλγουόκι Μπακς πέρασαν και από το «Μπράνκερς Λάιφ Φιλντχάους» της Ιντιανάπολις, επικρατώντας των Πέισερς με 119-109 και αύξησαν το ρεκόρ τους στο NBA στο 3-1. Συγκεκριμένα, ο Έλλανς σούπερ σταρ αγωνίστηκε

36 λεπτά και είχε 30 πόντους με 10/16 δίποντα, 0/2 τρίποντα, 10/13 βολές, 10 ριμπάουντ, 9 ασίστ, 2 τάπες, 1 κλέψιμο και 2 λάθη, ενώ άξιος συμπαράστατός του ήταν ο Μίντλετον με 27 πόντους με 7/14 δίποντα, 2/3 τρίποντα, 7/8 βολές, 7 ασίστ και 5 ριμπάουντ σε 32 λεπτά. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη βασική πεντάδα των «ελαφιών» ξεκίνησε ο Θανάσης Αντετοκούνμπο, ο οποίος συνολικά αγωνίστηκε για 19 λεπτά έχοντας α-πολογισμό 8 πόντους με 4/5 δίποντα, 3 ριμπάουντ, 2 κλεψίματα και 2 λάθη. Τέλος, στο παρκέ πέρασε για ένα λεπτό και ο Γιώργος Καλαϊτζάκης.

Όσον αφορά τα υπόλοιπα ματς του NBA, που έγιναν τα ζημιώματα της Τρίτης, στο Σικάγο ζούν μέρες... 1997. Και αυτό γιατί οι Μπούλς δεν σταμάτησαν ούτε στο Τορόντο, επικρατώντας με 111-108 των Ράπτορς, με τον Ντε Ρόζαν να πετυχαίνει 26 πόντους απέναντι στην πρώην ομάδα του, με τους 11 από αυτούς στην τελευταία περίοδο. Οι Μπούλς έχουν ξεκινήμα με 4-0 νίκες, κάτι που τελευταία φορά συνέβη πριν από 25 χρόνια, όταν στην ομάδα ήταν οι Μάικλ Τζόρνταν και Σκότι Πίπεν.

Λέλα Καραγιάννη

Η συγκλονιστική ιστορία μιας ηρωίδας της Αντίστασης.

Κυριακή 07/11

με την Καθημερινή

Η δυστοπική πραγματικότητα του «Καλαμαριού»

Γιατροί ψυχικής υγείας μιλούν στην «Κ» και μας «βάζουν στο παιχνίδι» για τη σειρά που έχει προσελκύσει μικρούς και μεγάλους

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Εχει ειπωθεί πολλές φορές, δεν υπάρχει πιο σκληρό πεδίο από την παιδική χαρά, από την αυλή του σχολείου. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη μοναξιά από αυτήν έξω από την παρέα, πιο αμείλικτη φράση από το «δεν σε παίζουμε». Τα παιδικά παιχνίδια σχετίζονται με τους πιο μεγάλους φόβους μας. Αν δεν σε ψάξει κανείς στο κρυφτό; Αν σταματήσει η μουσική και δεν υπάρχει για σένα πια θέση; Αυτή τη μεγάλη φοβία, που μας ακολουθεί έως την ενήλικη ζωή, να μη βρεθούμε «έξω από το παιχνίδι», μην αποτύχουμε, μην απομονωθούμε κοινωνικά, φαίνεται ότι «ενεργοποιεί» το «Squid Game», η νοτιοκορεατική σειρά που σαρώνει στο Netflix, στην οποία εκατοντάδες άνθρωποι διαγωνίζονται σε μια σειρά από παιδικά παιχνίδια με έπαθλο εκατομμύρια δολάρια αλλά με ρίσκο να εξοντωθούν, να θανατωθούν με βάνουσο τρόπο.

«Ως παιδοψυχολόγος θεωρώ σημαντικό να επισημάνω πως η παρακολούθηση της σειράς από ανηλίκους ενέχει σοβαρούς κινδύνους», αναφέρει η ψυχολόγος Βασιλική Κουνάλη.

Είναι αυτό το μυστικό της επιτυχίας του; Ο λόγος που μικροί και μεγάλοι σε όλο τον κόσμο το παρακολουθούν με τέτοια προσήλωση, λες και ακολουθούν έναν άλλο μαγικό αυλό; «Το “Squid Game” θυμίζει κάτι από όλους εμάς, προσομοιάζει στην σύγχρονη κοινωνία, “μια μοιζίδει”», σημειώνει στην «Κ» η κ. Βασιλική Κουνάλη, ψυχολόγος (MSc)-ψυχοθεραπεύτρια παιδιών, εφήβων και ενηλίκων. «Είναι εντυπωσιακό το πώς ένα παιχνίδι με φανταστικά στοιχεία φτάνει τόσο κοντά στο πραγματικό και αντικατοπτρίζει εκφάνσεις του εσωτερικού και εξωτερικού μας κόσμου». Η κλινική ψυχολόγος Ασημίνα Κολουκούρη παρατηρεί ότι σε ένα βαθμό λειτουργεί όπως τα βίντεο γκέιμ. «Η ακραία βία αυξάνει την αδρεναλίνη, και μάλιστα λειτουργεί εθιστικά. Οι ορμόνες παραμένουν στον οργανισμό. Πρέπει να το δεις έως το τέλος για να ηρεμήσεις. Όπως και

Στο «Squid Game» (σ.σ. «Το παιχνίδι του καλαμαριού») εκατοντάδες άνθρωποι διαγωνίζονται σε μια σειρά από παιδικά παιχνίδια με έπαθλο εκατομμύρια δολάρια, αλλά με ρίσκο να εξοντωθούν, να θανατωθούν με βάνουσο τρόπο.

στα βιντεοπαιχνίδια. Δεν σταματάς αν δεν ολοκληρώσεις την πίστα. Η δημοφιλία του οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στα σόσιαλ μίντια. Όλοι έβραζαν στα στόρι τους το τραγούδι που λέει η γιγάντια κούκλα στη σειρά (σ.σ. στο πρώτο παιχνίδι του «Squid Game», το «Red Light, Green Light» ή αλλιώς «Αγαλματάκια ακούνντα, αμίλντα, αγέλαστα»). Όλοι θέλουμε να ανήκουμε κάπου, να είμαστε επίκαιροι, να δούμε κι εμείς αυτό που βλέπουν οι άλλοι. Σε βάζει σε θέση πδονοβλεψία, να δεις πως θα πεθάνουν. Ταυτίζεσαι αλλά όχι και πάρα πολύ, η Νότια Κορέα είναι μακριά. Το βλέπεις από θέση ισχύος, δεν είσαι εσύ στην αρένα, εσύ είσαι ασφαλής».

Το ίδιο επισημαίνει και η κ. Κουνάλη. «Το “Squid Game” μας εκθέτει στα πιο δύσκολα συναισθηματά μας από μια απόσταση ασφαλείας καθιστώντας τα λιγότερο οδυνηρά. Η έλξη μας για τη δυσ-

Αν και ακατάλληλο για παιδιά κάτω των 16 ετών (σύμφωνα με τη σήμανση στο Netflix), είναι κοινό μυστικό ότι τη σειρά παρακολουθούν και πολύ μικρότερα παιδιά, αναπαράγοντας μάλιστα τα «παιχνίδια» στο σχολείο.

στοπική κοινωνία σχετίζεται και με την πανδημία, αφού αυτήν την περίοδο ανέκυψαν ζητήματα εγκλωβισμού, ελευθέρων επιλογών και απελπισίας. Τους τελευταίους 18 μήνες, οι οικονομικές ανισότητες έλαβαν ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις και οι άνθρωποι μπορούν εύκολα να ταυτιστούν με την αίσθηση ότι δεν είναι κυρίαρχοι, ότι άλλοι κινούν τα νήματα της ζωής τους».

Αν και ακατάλληλο για παιδιά κάτω των 16 ετών (σύμφωνα με τη σήμανση στο Netflix), αφού περιέχει σκληρές εικόνες, εκτός από σκηνές σεξ, απειλές σεξουαλικής βίας, φόνους και βασανιστήρια), είναι κοινό μυστικό ότι την παρακολουθούν και πολύ μικρότερα παιδιά, αναπαράγοντας μάλιστα τα «παιχνίδια» στο σχολείο (όπως κάποτε με το «Συρίγγιο»). «Ως παιδοψυχολόγος», συνεχίζει η ίδια, «θεωρώ σημαντικό να επισημάνω πως η παρακολούθηση της σειράς από ανηλίκους ενέχει

σοβαρούς κινδύνους. Αφενός, μιλάμε για ένα οπτικό περιβάλλον ιδιαίτερα οικείο για τα παιδιά μας και απενοχοποιημένο ταυτόχρονα, αφού είναι απλώς ένα παιχνίδι. Αφετέρου, ο παρορμητισμός και η ρισκοκίνδυνη συμπεριφορά των εφήβων, που είναι συνυφασμένη με το αναπτυξιακό τους στάδιο, ενδέχεται εύκολα να οδηγήσει στη μίμηση και αναπαραγωγή όσων βλέπουν».

«Για μένα το πιο ανησυχητικό», λέει στην «Κ» ο ψυχίατρος Νίκος Πλυτάς, «είναι ότι για να το παρακολουθούν με τέτοια ζέση τα παιδιά, κάτι τους έχουμε περάσει εμείς». Όπως λέει, η σειρά παραλληλίζει το κυνήγι της επιτυχίας με ένα ανελέητο, εξουθενωτικό κυνηγητό. Οι ήρωες παίρνουν το ρίσκο να διαγωνιστούν, διότι τουλάχιστον εκεί υπάρχουν κανόνες. Αφήνεται να εννοηθεί ότι, εκεί έξω, η πραγματική ζωή είναι ακόμη πιο

σκληρή. Eva Fight Club όπου ο μόνος κανόνας είναι ότι δεν υπάρχουν κανόνες. «Ή, τουλάχιστον, οι όποιοι κανόνες δεν τηρούνται. Είναι φοβερό νέοι άνθρωποι να ξεκινάνε με κάτι τέτοιο στο κεφάλι τους», τονίζει ο κ. Πλυτάς. «Οτι παίζεις σε παιχνίδι στο οποίο δεν δικαιούσαι να χάσεις. Φαίνεται όμως ότι έχουμε αποδεχθεί ότι έτσι είναι η ζωή. Ένα πεδίο που τα παίζεις όλα για όλα χωρίς καμία σιγουριά». Η ερώτηση που κανείς δεν θέλει να θέσει, ο ελέφαντας στο δωμάτιο, δεν είναι άλλη από το πόσο θα έπαιζαν σε ένα αληθινό Squid Game. «Σκεφτείτε μόνο τι θα συνέβαινε εάν κάποιος έβαζε τους εμβολιασμένους και τους ανεμβολιαστούς σε φόρμες και κάποιους από πάνω να τους δίνουν διαταγές. Τι διαφορά έχουν όσοι χασοκοχλούν με τους θανάτους από COVID-19», αναρωτιέται η κ. Κουλουκούρη.

Η σειρά από τη Νότια Κορέα που έχει καθηλώσει τον πλανήτη

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ποιος θα το έλεγε πριν από μερικά χρόνια πως εν έτει 2021 η κουλτούρα του συρμού παγκοσμίως θα δεχόταν εισβολή από τους... Κορεάτες. K-Pop στη μουσική με «πολύχρωμες» μπάντες που σημειώνουν, σχεδόν ανεξήγητα, εκατοντάδες εκατομμύρια προβολές στο YouTube· K-Cinema στη μεγάλη οθόνη, με τους Κορεάτες κινηματογραφιστές να εμφανίζονται πια σταθερά και να κερδίζουν βραβεία Όσκαρ απ' ό,τι φαίνεται πλέον και K-TV, αφού εδώ και περίπου ένα μήνα ολόκληρος ο πλανήτης χορεύει στους ρυθμούς του «Squid Game», ή αλλιώς «Παιχνίδι του καλαμαριού», τις σειρές του Netflix, η οποία όπως ανακάλυψε η ίδια η διαδικτυακή πλατφόρμα είναι πια η πιο επιτυχημένη στην ιστορία της.

Συγκεκριμένα, μέσα στις πρώτες 28 ημέρες προβολής, η σειρά έφτασε σε 111 εκατομμύρια νοικοκυριά σε ολόκληρο τον κόσμο, συντηρίζοντας το προηγούμενο ρεκόρ, το οποίο κατείχε το «Bridgerton» με 88 εκατομμύρια. Επιπλέον οι μετρήσεις

δείχνουν πως 132 εκατ. χρήστες είδαν τουλάχιστον δύο λεπτά του σόου, ενώ 89% των τελευταίων ολοκλήρωσαν τουλάχιστον ένα επεισόδιο. Με τούτα και με εκείνα, πάντα σύμφωνα με το Netflix, το «Squid Game» ως τίτλος πια έχει χρηματιστηριακή αξία που αγγίζει τα 900 εκατ. δολάρια.

Και αν το παραπάνω νούμερο επιδέχεται πολλές και αρκετά αμφιλεγόμενες ερμηνείες, εκείνο που δύσκολα αμφισβητείται είναι ο... χαμός που συμβαίνει σχεδόν σε όλη την υφήλιο από τους «πιστούς» του νέου καλτ φαινομένου. Πριν από περίπου δύο εβδομάδες, τα εγκαίνια ενός pop-up καφέ στο Παρίσι με θέμα τη σειρά σηματοδεύτηκαν από σοβαρά επεισόδια, τα οποία προκάλεσαν αβυσσισμένοι φαν – κάτι ανάμεσα στην υπερδιέγερση του οπαδού και στη μίμηση ίσως όσων βίαιων παρακολούθησαν στη μικρή οθόνη.

Παράλληλα, κάποιοι άλλοι σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένων και της Ελλάδας, φαίνονται αποφασισμένοι να διαγανώσουν το δικό τους «Παιχνίδι του καλαμαριού» –as ελπίζουμε αναίμακτα– κυ-

Μέσα στις πρώτες 28 ημέρες προβολής, το «Παιχνίδι του καλαμαριού» έφτασε σε 111 εκατ. νοικοκυριά, ενώ η αξία του στο χρηματιστήριο αγγίζει τα 900 εκατ. δολάρια.

κλοφορώντας και τις σχετικές... αγγελίες προς τους ενδιαφερομένους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Όπως συνήθως, βέβαια, συμβαίνει εκεί, η θεωρία μπορεί να απέχει πάρα πολύ από την πράξη. Το τελευταίο από τα παράξενα αυτών των μερών μάς έρχεται από τους απόγονους γείτονες, Βορειοκορεάτες, οι οποίοι δεν έχασαν την ευκαιρία να σχολιάσουν πολιτικά το περιεχόμενο της σειράς. Σύμφωνα με το μεγαλύτερο ειδησεογραφικό σάιτ της χώρας, το «Squid Game» αναπαριστά με ζωντάνια τις συνθήκες ζούγκλας που επικρατούν στη Νότια Κορέα, με τη διαφορά και την ανηθικότητα να κυριαρχούν,

ενώ οι φτωχοί πνίγονται στα χρέη.

Ανεξάρτητα από την όποια προπαγάνδα, η αλήθεια για τη σειρά του Χουάνγκ Ντονγκ-χιουκ είναι πως όντως απεικονίζει μια πολύ άρρωστη και τρομακτική εκδοχή του κοινωνικού αυτοματισμού. Οι 456 παίκτες που λαμβάνουν μέρος στα αλλόκοτα «παιχνίδια» είναι όλοι τους καταχρεωμένοι ή πάμπτωχοι, άνθρωποι απόβλητοι δίχως πραγματικό μέλλον. Αυτή την απελπισία εκμεταλλεύονται οι μυστηριώδεις διοργανωτές, οι οποίοι τους καλούν να λάβουν μέρος σε μια σειρά από κλασικά παιδικά παιχνίδια όπως τα «αγαλματάκια» ή οι βόλτοι, με έπαθλο ένα γιγάντιο χρηματικό ποσό. Αυτό ωστόσο που οι παίκτες δεν γνωρίζουν αρχικά είναι πως οι χαμένοι εκτελούνται με συνοπτικές διαδικασίες.

Θα πει κανείς, γιατί ένα τέτοιο διστραμμένο σενάριο να έχει τόσο μεγάλη απήχηση στο κοινό; Αρχικά διότι κινηματογραφικά έχει δοκιμαστεί ξανά. Η πολύ επιτυχημένη σειρά ταινιών «Αγώνες πείνας» με την Τζηνφερ Λόρενς είναι επί της ουσίας το ίδιο πράγμα, με τους πρωταθλητές των εκεί περιοχών να αναμετρώνται μέχρι θανάτου

σε μια ειδικά διαμορφωμένη πίστα, ενώ οι μάχες τους προβάλλονται σε απευθείας μετάδοση. Αν δε πάμε και στο καλτ διαμάντι –και ασιατικής προέλευσης– «Battle Royale», θα δούμε να προστίθεται και το στοιχείο της ακραίας βίας που συναντάμε στο «Παιχνίδι του καλαμαριού». Το κλειδί πάντως στη σειρά του Netflix είναι ότι στην πραγματικότητα καταδικάζει την κάθε μορφή βίας (φυσική, λεκτική, οικονομική, ρατσιστικά-σεξιστική), ενώ ταυτόχρονα τοντάρει στην πεντακάθαρη, άγρια απεικόνισή της. Με άλλα λόγια, ο θεατής παρακολουθεί καθηλωμένος, εν μέρει λόγω του σκ, μια παρέλαση βίας, από την πιο ψυχρή, υπολογισμένη μορφή της μέχρι τη λυσσασμένη μάχη για επιβίωση και την ίδια στιγμή ερμηνεύει όσα βλέπει ως αλληγορία του ακραία ανταγωνιστικού περιβάλλοντος στο οποίο όλοι μας καλούμαστε πια να «επιβιώσουμε».

Από την άλλη, το παραπάνω διττό σχήμα που καταφέρει να δώσει ιδιοφυές βάθος στο σύνολο, του προσδίδει επιπλέον φρεσκιότητα χαρακτήρα, χρησιμοποιώντας τις απρόσωπες στολές και τις μάσκες των

φυλάκων-εκτελεστών –σίγουρα θα φορεθούν πολύ τις Απόκριες– όπως σε μεγάλο βαθμό συνέβη και με τις φόρμες των ληστών του «Casa de Papel», άλλης μιας μεγάλης επιτυχίας του Netflix.

Γενικότερα το αισθητικό κομμάτι της σειράς είναι εξαιρετικά προσεγμένο, άλλο ένα χαρακτηριστικό της κορεατικής «σχολής» που διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια σε μικρή και μεγάλη οθόνη. Παρόλο που η σειρά, σύμφωνα με τους δημιουργούς της, έχει συνολικό κόστος παραγωγής 21,4 εκατ. δολάρια (περίπου 2,1 εκατ. ανά επεισόδιο δηλαδή) μοιάζει στο μάτι σημαντικά πλουσιότερη, με εντυπωσιακότητα μεγάλων μεγέθους σετ και σκηνές με πολλές εκατοντάδες συμμετέχοντες.

Προφανώς το ερώτημα πια στα χείλη όλων είναι εάν θα υπάρξει δεύτερος κύκλος, κάτι το οποίο δεν έχει μέχρι στιγμής επιβεβαιωθεί από το Netflix, ούτε όμως και προκύπτει από το φινάλε της πρώτης σεζόν. Στην πραγματικότητα, φυσικά, οι πιθανότητες πια τέτοια μοναδική επιτυχία να μην γνωρίσει συνέχεια, ειδικά στις ημέρες μας, είναι απειροελάχιστες.

Ταξίδι με τρένο αντί του αεροπλάνου

Η Greenpeace ζητάει την εφαρμογή του κανόνα διαρκείας δρομολογίου των 4 ωρών

ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Όταν η σιδηροδρομική σύνδεση μεταξύ δύο πόλεων είναι σύντομη, τότε η αεροπορική πρέπει να καταργείται. Αυτή είναι η θέση της περιβαλλοντικής οργάνωσης Greenpeace και πολλών άλλων ακτιβιστών που ασχολούνται με την προστασία του κλίματος, δεδομένου ότι το αεροπορικό ταξίδι εκπέμπει πάνω από δέκα φορές περισσότερους ρύπους συγκριτικά με το σιδηροδρομικό. Το πρώτο ημια, όμως, είναι πόσες είναι οι πτήσεις που μπορούν πραγματικά να αντικατασταθούν.

Το καλοκαίρι, η Lufthansa κατήργησε την εσωτερική πτήση Μόναχο - Νυρεμέργη, μια μικρή αρχή προς ένα στόχο που συζητήθηκε πολύ στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας. Σύμφωνα με την Greenpeace, οι πτήσεις που μπορούν να καταργηθούν είναι πολύ περισσότερες, αν και όχι αρκετές.

Στην πιο δημοφιλή εσωτερική πτήση στη Γερμανία, την πτήση Βερολίνο -

Από τις 150 δημοφιλέστερες πτήσεις στην Ευρώπη, οι 21 μπορούν να καταργηθούν, ενώ, αντιθέτως, 23 πρέπει να παραμείνουν, καθώς η εναλλακτική διαρκεί πάνω από 16 ώρες.

Φρανκφούρτη, κάθε επιβάτης αεροπλάνου εκπέμπει 127 κιλά αερίων του θερμοκηπίου, ενώ ο επιβάτης του τρένου εκπέμπει μόλις 11 κιλά. Η εναλλακτική με το τρένο διαρκεί 3 ώρες και 53 λεπτά, ενώ έχει το πλεονέκτημα ότι μεταφέρει τους επιβάτες στα κέντρα των πόλεων, εξοικονομώντας χρόνους αναμονής και μετακίνησης προς και από τα αεροδρόμια. Η πτήση αυτή πρέπει να καταργηθεί,

το ίδιο πρέπει να συμβεί και με τις πτήσεις Αμστερνταμ - Παρίσι (σιδηροδρομική σύνδεση 3 ώρες και 23 λεπτά) και Μαδρίτη - Βαρκελώνη (2 ώρες και 30 λεπτά). Συνολικά 21 από τις 150 πιο σημαντικές ενδοευρωπαϊκές διαδρομές μπορούν να γίνονται μόνο με τρένο, καθώς το ταξίδι διαρκεί λιγότερο από 4 ώρες, ως εκ τούτου το αεροπλάνο περιττεύει. Αντιθέτως, 23 πτήσεις θα ήταν πολύ δύσκολο να καταργηθούν, αφού η σιδηροδρομική/ακτοπλοϊκή εναλλακτική διαρκεί πάνω από 16 ώρες.

Μεταξύ των διεθνών πτήσεων που μπορούν εύκολα να καταργηθούν είναι η πτήση Βρυξέλλες - Φρανκφούρτη (σιδηροδρομική σύνδεση 3 ώρες και 7 λεπτά), Παρίσι - Φρανκφούρτη (3 ώρες και 50 λεπτά) και οριακά Μόναχο - Βιέννη (4 ώρες). Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις, τα διεθνή δρομολόγια αραιώνουν αντί να πυκνώνουν, π.χ. το Eurostar έχει μειώσει τον αριθμό των δρομολογίων

κάτω από τη Μάγχη, ενώ στη σημαντική σύνδεση Φρανκφούρτης - Λυών υπάρχει μόνο ένα απευθείας δρομολόγιο την ημέρα. Σύμφωνα με την Greenpeace, τη μεγαλύτερη ευθύνη για τις ενδοευρωπαϊκές πτήσεις έχει η Γερμανία, αφού γερμανικοί προορισμοί περιλαμβάνονται στο ένα τρίτο των πιο δημοφιλών ενδοευρωπαϊκών δρομολογίων. Ο απερχόμενος υπουργός Μεταφορών Αντρέας Σόιερ ήταν εναντίον των απαγορεύσεων αλλά υπέρ της ενίσχυσης των σιδηροδρομικών δρομολογίων και της παροχής οικονομικών κινήτρων για τη χρήση του σιδηροδρόμου. Στη Γερμανία, οι επενδύσεις στον σιδηρόδρομο θα είναι από το 2022 για πρώτη φορά υψηλότερες από τις επενδύσεις σε οδικά έργα (9,3 δισ. για σιδηροδρομικά έργα έναντι 8,3 δισ. για οδικά), ενώ ο ΦΠΑ για τις σιδηροδρομικές μετακινήσεις θα μειωθεί στο 7% και η φορολόγηση των πτήσεων θα αυξηθεί.

Στην πιο δημοφιλή εσωτερική πτήση στη Γερμανία, την πτήση Βερολίνο - Φρανκφούρτη, κάθε επιβάτης αεροπλάνου εκπέμπει 127 κιλά αερίων του θερμοκηπίου, ενώ ο επιβάτης του τρένου εκπέμπει μόλις 11 κιλά.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Επιβράδυνση στις ΗΠΑ το τρίτο τρίμηνο

Σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση, το ΑΕΠ των ΗΠΑ το τρίτο τρίμηνο του 2021 αυξήθηκε σε εμποτισιομένη βάση κατά 2,0%. Ο εν λόγω ρυθμός μεγέθυνσης είναι ο χαμηλότερος από το δεύτερο τρίμηνο του 2020 και σημαντικά χαμηλότερος από τον αντίστοιχο του δεύτερου τριμήνου του τρέχοντος έτους (6,7%).

Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας οφείλεται κυρίως στην προσωπική κατανάλωση, που αυξήθηκε κατά μόλις 1,6%, έπειτα από άνοδο 12,0% το δεύτερο τρίμηνο, λόγω της αρνητικής επίδρασης της εξασθενημένης δημοσιονομικής στήριξης της κυβέρνησης, των προβλημάτων στις εφοδιαστικές αλυσίδες παραγωγής και του φόβου νόσοσης των καταναλωτών από την πανδημία. Παρά την επιβράδυνση της οικονομίας, η αγορά συνεχίζει να αναμένει στροφή από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) προς μια λιγότερο επεκτατική νομισματική πολιτική στην επόμενη συνεδρίασή της, στις αρχές Νοεμβρίου, μέσω μείωσης του ρυθμού αγορών περιουσιακών στοιχείων βάσει του προγράμματος QE, το οποίο αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι περίπου τα μέσα του 2022.

Αναφορικά με την προοπτική υψηλότερων επιτοκίων, η αγορά εκτιμά ότι η Fed θα εισέλθει σε έναν νέο κύκλο αύξησης των επιτοκίων αμέσως μετά την ολοκλήρωση του QE, καθώς ο δείκτης τιμών καταναλωτή βρίσκεται σε σταθερή ανοδική πορεία τους τελευταίους μήνες (πάνω από 5,0% ετησίως τον Σεπτέμβριο για τέταρτο συνεχή μήνα), ενώ υπάρχει ανησυχία για ενδεχόμενη καθυστέρηση στην

αντιμετώπιση των προβλημάτων στις εφοδιαστικές αλυσίδες παραγωγής, γεγονός που ενέχει τον κίνδυνο οι πιέσεις στις τιμές να διαρκέσουν για μεγαλύτερο από το αρχικώς αναμενόμενο χρονικό διάστημα, οδηγώντας πιθανότατα σε δευτερογενείς αυξήσεις.

Αναφορικά με την Ευρωζώνη, η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ παραδέχθηκε στη συνέντευξη Τύπου μετά την ολοκλήρωση της συνεδρίασης νομισματικής πολιτικής, την Πέμπτη, το ενδεχόμενο αυξημένων πληθωριστικών πιέσεων για διάστημα μεγαλύτερο από το αρχικώς αναμενόμενο. Εντούτοις, επανέλαβε για ακόμη μια φορά την πεποίθηση της κεντρικής τράπεζας ότι οι ανοδικές πιέσεις στον πληθωρισμό (τιμές ενέργειας, επιδράσεις βάσης, όπως η μείωση του ΦΠΑ στη Γερμανία το δεύτερο εξάμηνο του 2020, ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης μετά το άνοιγμα της οικονομίας) θα αποδειχθούν προσωρινές, τονίζοντας ότι, σε αντίθεση με τις εκτιμήσεις της αγοράς, οι προϋποθέσεις για αύξηση των επιτοκίων δεν θα πληρούνται μέχρι τουλάχιστον το τέλος του 2022. Οι δηλώσεις της προέδρου της ΕΚΤ για διατήρηση ανοδικών πληθωριστικών πιέσεων για διάστημα μεγαλύτερο από το αναμενόμενο ώθησαν την ισοτιμία ευρώ/δολαρίου κοντά στο 1,1700 για πρώτη φορά από τα τέλη Σεπτεμβρίου, ευνοημένη επίσης από τα ασθενή στοιχεία για το ΑΕΠ τρίτου τριμήνου των ΗΠΑ.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Μείωση πληθωριστικών πιέσεων το 2022 «βλέπει» ο κ. Σταϊκούρας

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Παροδικές χαρακτήρισε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας χτες τις πληθωριστικές πιέσεις, αν και αναγνώρισε ότι ο πληθωρισμός 3% τον Οκτώβριο ήταν υψηλότερος απ' ό,τι ανέμενε η κυβέρνηση.

Η εκτίμηση της κυβέρνησης, όπως τη μετέφερε σε συνέντευξή του στην ΕΡΤ ο υπουργός Οικονομικών, είναι ότι οι πληθωριστικές πιέσεις θα αρχίσουν να μειώνονται στο σύνολο των προϊόντων, πλην ενέργειας, στις αρχές του 2022, ενώ στον τομέα της

μάτως σε δημοσιονομικό χώρο, δεδομένου ότι η χώρα έχει ένα πρωτογενές έλλειμμα 7,3% του ΑΕΠ της. Ήδη, είπε, έχουμε δαπανήσει πολλά για να στηρίξουμε τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Εφόσον υπάρξει δημοσιονομικός χώρος, πρόσθεσε, θα αξιοποιηθεί κατά πόσον η καλύτερη εικόνα του 2021 επιδρά και στο 2022. Δηλαδή, ο υπουργός άφησε να εννοηθεί ότι μόνο αν έχει μονιμότερα χαρακτηριστικά η ανάκαμψη θα εξετασθούν πρόσθετα μέτρα.

Σχετικά με την αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας, εξάλλου, ο κ. Σταϊκούρας είπε ότι η συζήτηση δεν θα είναι εύκολη. Η ελληνική θέση, σημείωσε, είναι ότι πρέπει να υπάρχει δημοσιονομική προσαρμογή και δημοσιονομική σταθερότητα, αλλά και δημοσιονομική ευελιξία όταν οι οικονομίες βρίσκονται σε ύφεση και διακριτή μεταχείριση των επενδύσεων.

Ως τον μεγαλύτερο κίνδυνο για την πορεία ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας, εξάλλου, χαρακτήρισε την ακρίβεια ο πρόεδρος του ΚΕΠΕ, καθηγητής Παναγιώτης Λιαργκόβας. Προλογίζοντας το τελευταίο τεύχος του περιοδικού του ΚΕΠΕ «Οικονομικές Εξελίξεις», ο κ. Λιαργκόβας εμφανίζεται να συμφωνεί με την άποψη της κυβέρνησης ότι οι πληθωριστικές πιέσεις είναι παροδικές. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «οφείλονται σε πολλούς και διαφορετικούς συγκυριακούς παράγοντες, οι οποίοι σταδιακά θα φθίνουν». Εφόσον ξεπεραστεί ο κίνδυνος της ακρίβειας, ο κ. Λιαργκόβας υποστηρίζει ότι το ζητούμενο είναι να αποκτήσει η ανάκαμψη χαρακτηριστικά βιώσιμης ανάπτυξης, με διάρκεια.

Παροδικές οι πιέσεις στην αγορά ομολόγων της Ευρωζώνης

Πολλοί οι παράγοντες που μπορούν να αλλάξουν το κλίμα, τονίζουν επενδυτικές τράπεζες.

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Το sell-off στα ομόλογα της Ευρωζώνης, το οποίο παρέσυρε και την Ελλάδα, μπορεί να έχει κάποια συνέχεια ακόμη, ωστόσο υπάρχουν πολλοί παράγοντες οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν στην αντιστροφή του κλίματος βραχυπρόθεσμα και έτσι να «κάψουν» τους επενδυτές που συνεχίζουν να ποντάρουν με αρνητικές θέσεις, επισημαίνουν οι αναλυτές. Θα ήταν έκπληξη εάν η ΕΚΤ δεν συνεχίσει τη στήριξη της στα ελληνικά ομόλογα όπως τονίζουν, ενώ εκτιμούν πως υπάρχει σειρά καταλυτών που έως το τέλος του έτους θα οδηγήσουν σε σημαντική μείωση των spreads. Το Δευτέρα το κλίμα στην αγορά ομολόγων ήταν ελαφρώς βελτιωμένο σε σχέση με τους ισχυρούς κλυδωνισμούς που σημειώθηκαν στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας λόγω των δηλώσεων της Κριστίν Λαγκάρντ, οι οποίες δεν έπεισαν τους επενδυτές ότι δεν θα υπάρξει πρόωπη σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής, ωστόσο οι πιέσεις επέμειναν έστω και εάν ήταν πιο ήπιες, με το ελληνικό 10ετές να μην απομακρύνεται από το 1,3% και τα υψηλά 18 μηνών.

Η Société Générale σημειώνει σε νέα έκθεσή της πως η ΕΚΤ αναμένεται να αποτελέσει και πάλι ένα ισχυρό «όπλο» για την ελληνική οικονομία, η οποία θα διατηρήσει τη θετική δυναμική που έχει χτίσει. Εάν σταματήσει να αγοράζει ελληνικά ομόλογα, θα μπορούσε να υπάρξει αστάθεια και το spread του 10ετούς να επιτορρέψει στα προ COVID επίπεδα. Κατά την άποψη της γαλλικής τράπεζας, πάντως, θα είναι έκπληξη εάν η ΕΚΤ αφήσει στην άκρη την Ελλάδα, κάτι που θα ήταν αντίθετο με τον στόχο της αποφυγής οποιουδήποτε κατακερματισμού εντός της Ευρωζώνης.

Από την πλευρά της η HSBC επισημαίνει πως αν και το sell-off στα ομόλογα έχει ακόμη κάποιο δρόμο να διανύσει, ωστόσο το κλίμα μπορεί να αλλάξει και πάλι ξαφνικά. Συγκεκριμένα, υπογραμμίζει πως η αύξηση

Θα είναι μεγάλη έκπληξη εάν η ΕΚΤ δεν συνεχίσει τη στήριξη της στα ελληνικά ομόλογα, τονίζουν ξένοι αναλυτές.

των short θέσεων, ειδικά στα ομόλογα της ευρωπεριφέρειας, και η συνέχιση των ρευστοποιήσεων ίσως και να μη είναι η πιο... σοφή στρατηγική για τους επενδυτές αυτήν τη στιγμή. Και ο λόγος είναι ότι υπάρχει πληθώρα καταλυτών που μπορεί να οδηγήσουν σε εκ νέου μείωση των spreads, οι οποίοι είναι οι εξής:

Η ΕΚΤ μπορεί να μην είναι τόσο καλή στην επικοινωνία όσο ήταν κάποτε, αλλά εξακολουθεί να είναι υποστηρικτική και να υιοθετεί «ήπια» (dovish) ρητορική. Έχει τη δυνατότητα να παρέμβει αποφασιστικά μέσω του PEPP, εάν το επιλέξει. Στο περισσότερο διευρύνονται τα spreads, τόσο

μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα να συμβεί αυτό.

Επίσης, οι αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ είναι πιθανό το 2022 να καλύψουν την εκδοτική δραστηριότητα αρκετών χώρων και ιδίως πιο ευάλωτων, ακόμη και αν λήξει το PEPP τον Μάρτιο.

Τρίτον, ο πληθωρισμός μπορεί να ξεπεράσει το 2% και το διάστημα Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου, αλλά απέχει πολύ από αυτό που έχει διαμνησθεί η ΕΚΤ ως «σήμα» για αύξηση των επιτοκίων, ότι δηλαδή «η πρόοδος στον υποκείμενο πληθωρισμό πρέπει να έχει προχωρήσει αρκετά ώστε να είναι συνεπής με τη σταθεροποίηση του πλη-

θωρισμού στο 2% μεσοπρόθεσμα». Τα spreads θα συρρικνωθούν και πάλι, καθώς η αγορά θα συνειδητοποιεί το παραπάνω. Τέταρτον, με πολλούς επενδυτές να έχουν αρκετή ρευστότητα και short θέσεις σε πολλά ομόλογα πλέων, αναμένεται να επιστρέψουν με... φόρα στην αγορά, όταν θεωρηθεί ότι το sell-off έχει ολοκληρωθεί. Και τέλος, υπάρχουν και οι οικεί αξιολογήσεις οι οποίοι μπορεί να παίξουν σημαντικό ρόλο στο κλίμα στην αγορά ομολόγων, προχωρώντας σε αναβαθμίσεις στο υπόλοιπο του έτους, οι οποίες είναι πιθανές σε κάποιες περιπτώσεις χωρών, στήριζοντας έτσι τα spreads.

Οριακή άνοδος στο ΧΑΚ

Με οριακά κέρδη έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ), με τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει άνοδο σε ποσοστό 0,12%, κλείνοντας στις 65,67 μονάδες. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε άνοδο 0,05%, κλείνοντας στις 39,22 μονάδες. Σε χαμηλά επίπεδα κινήθηκε ο ημερήσιος τίτλος ο οποίος περιορίστηκε στις €35.436. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες με κέρδη 0,34% έκλεισε η Κύρια Αγορά, ενώ τα Ξενοδοχεία δεν κατέγραψαν μεταβολή. Πτώση 1,37% κατέγραψαν οι Επενδυτικές, ενώ η Εναλλακτική Αγορά έκλεισε με μείωση 0,11%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλαυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €19.629, (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,99). Ακολούθησαν οι μετοχές της C.C.C.

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο σε ποσοστό 0,12%, κλείνοντας στις 65,67 μονάδες,

Tourist Enterprises με €4.760 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,14), της Logicom €3.160 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,58), της Atlantic Insurance με €2.141 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,55) και της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €2.100 (πτώση 0,94% - τιμή κλεισίματος €0,52). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, 2 κινήθηκαν ανοδικά, 4 πτωτικά και 5 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε στις 28.

Το δεύτερο υψηλότερο έλλειμμα στην Ευρωζώνη είχε η Ελλάδα το 2020

Το δεύτερο υψηλότερο έλλειμμα στην Ευρωζώνη και το υψηλότερο χρέος είχε η Ελλάδα το 2020, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat, στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος.

Συγκεκριμένα, το έλλειμμα ήταν 10,1% του ΑΕΠ, με την Ισπανία να προηγείται με 11% του ΑΕΠ της. Η εκτίμηση είναι λίγο υψηλότερη από την κυβερνητική, που περιλαμβάνει το προσχέδιο προϋπολογισμού, για έλλειμμα 9,7% του ΑΕΠ.

Σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος, ήταν 206,3% του ΑΕΠ, με την Ιταλία να ακολουθεί με 155,6% του ΑΕΠ της. Στο προσχέδιο προϋπολογισμού το χρέος εκτιμάται λίγο χαμηλότερα, στο 205,6%.

Κατά μέσον όρο στην Ευρωζώνη το έλλειμμα ήταν 7,2% του ΑΕΠ και το χρέος 97,3% του ΑΕΠ.

Στη δημοσίευση των στοιχείων, η Eurostat δεν περιέλαβε στο χρέος τις εγγυήσεις του ελληνικού Δημοσίου στις τράπεζες, στο πλαίσιο του «Ηρακλή», ένα θέμα που είχε ανακινήσει εδώ και καιρό η ίδια, προκαλώντας αναστάτωση στην κυβέρνηση. Ωστόσο, το θέμα δεν θεωρείται λήξαν, καθώς ο διάλογος συνεχίζεται και αναμένεται η απόδοση της Eurostat σε επιστολή της κυβέρνησης, με την οποία εκφράζει τις αντιρρήσεις της σε μια

τέτοια κίνηση. Σημειώνεται ότι η Eurostat δημοσιεύει τα στοιχεία για το έλλειμμα και το χρέος δύο φορές τον χρόνο.

Η εκτίναξη του ελλείμματος οφείλεται στην πανδημία και τις μεγάλες δαπάνες για μέτρα στήριξης, σε συνδυασμό με την πτώση του ΑΕΠ, το οποίο διαμορφώθηκε στα 165 δισ. ευρώ το 2020 από 183 δισ. ευρώ τον προηγούμενο χρόνο. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης εκτινάχθηκαν από τα 87,7 δισ. το 2019 στα 98,9 δισ. ευρώ το 2020. Παράλληλα, τα έσοδα της γενικής κυβέρνησης υποχωρούσαν από 89,8 δισ. ευρώ το 2019 στα 82,2 δισ. ευρώ το 2020.

Ετσι, το ισοζύγιο εμφάνισε έλλειμμα 16,6 δισ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος 2 δισ. ευρώ τον προηγούμενο χρόνο. Το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης, εξάλλου, είχε έλλειμμα 7,1% του ΑΕΠ, έναντι πλεονάσματος 4,1% του ΑΕΠ. Στο προσχέδιο προϋπολογισμού το πρωτογενές έλλειμμα του 2020 τοποθετείται επίσης στο 7,1% του ΑΕΠ (κατά ESA).

Στη δημοσίευση καταγράφεται και η επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και αυτή ήταν αρνητική κατά 26 εκατ. ευρώ ή -0,02% του ΑΕΠ το 2020.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, καινοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

